

ආලාපාලී ආර්ථිකය වෙගා-සීල් ද? නවෝත්පාදනය ද?

පාඩලී චම්පික රණවික

ආලාපාළු ආරථිකය
මෙගා-ඩිල් ද?
නවෝත්පාදනය ද?

www.champikaranawaka.lk

පාඩලී චම්පික රණවක

www.champikaranawaka.lk

ආලාපාළු ආර්ථිකය
මෙගා-ඩිල් ද? නවෝත්පාදනය ද?
පාඨලී වම්පික රණවක

පළමු මුද්‍රණය
2014 නොවැම්බර්

පරිගණක අක්ෂර සැකසුම
පුත්තලා වරුණි

මුද්‍රණය
සී.ආර්.සී. මුද්‍රණාලය
119, විශ්ව විද්‍යාල පාර, රත්නනාපිටිය,
බොරැස්ගමුව.

ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකය දෙස විචාරාත්මකව

ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික තත්වයන් පිළිබඳව වැඩිදුරටත් විස්තරාත්මකව සලකා බැලීමට දැන් අවස්ථාව එළඹ ඇත.

ණය බර

ශ්‍රී ලංකාව තුළ වැඩියෙන් ම කතාවට බඳුන් වෙමින් පවතින ආර්ථික විද්‍යා මාතෘකාවක් වන්නේ එහි ණය බර වැඩි වී ඇතැ යි යන්න ය. මතු පරපුර උගස් තබනු ලැබ ඇත, උපත ලබන දරුවා පවා (ලක්ෂ 3-4 කට -2013) ලක්ෂ ගණනක් ණය වී සිටී, ආණ්ඩුව ඉදිරිපත් කරන්නේ 'අය වැයක් නොව ණය වැයක්' බව බොහෝ විට ආණ්ඩුවලට එල්ල වන කර්කෂ විවේචන වේ. පෙරළා, රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය ද.දේ.නි. අනුව අඩු වී ඇති බවත්, රජයේ ණය ගෙවීමේ හැකියාව වැඩි වී ඇති බවත්, ණය නො ගෙන රටක ආයෝජන කළ නොහැකි බවත් රජයේ පාර්ශ්වයෙන් ප්‍රකාශ වේ.

අතීත රාජ්‍යවල දී ද රජවරුන් ණය ගනුදෙනු කර ඇත. ඇතැමුන් සිය රාජ්‍යයන් පවා ණය හිලව්වට විකුණූ අයුරු වාර්තා වී ඇත. කෙසේ වෙතත්, නූතන මූල්‍ය ක්‍රම වර්ධනය වූයේ බටහිර ලෝකයේ ය. වාර්තා වන අන්දමට පළමු වරට මූල්‍ය නියාමන ජාතික ආයතනයක්, එනම්, මහ බැංකුවක් පිහිටුවනු ලැබුවේ එංගලන්තයේ ය. (1694 - Bank of England). එ කී බැංකුව පිහිටුවීමේ මූලික අරමුණක් වූයේ ද ජාතික මට්ටමෙන් ණය ගත හැකි ආයතනයක් පිහිටු වීම ය. බොහෝ දුරට එය රාජ්‍යයන් අතර ඇති වූ යුද්ධ නිසා සිදු වූවකි. (3 වැනි විලියම්, ප්‍රංශයට එරෙහි යුද්ධය සඳහා ණය ගැනීමට එංගලන්ත මහ බැංකුව යොදා ගත්තේ ය.) ඊළඟට පොදු යහපත සඳහා වන යටිතල පහසුකම් හා සංවර්ධන ක්‍රියාවන් සඳහා රාජ්‍යය ණය ගන්නා ක්‍රමවේද බිහි විය.

සාමාන්‍යයෙන් මුදල් ආයෝජනයේ දී විශ්වාස කෙරෙන්නේ ආයෝජනය වන මුදල ඊට වඩා වැඩි වටිනාකමක් අනාගතයේ ගනු ඇතැ යි කියා ය. පොළී අනුපාත බිහි වී ඇත්තේ ආයෝජනය මඟින් ලැබෙන මේ ආර්ථික වර්ධනය නියෝජනය කිරීමට ය. මෙය ප්‍රාග්ධන ආයෝජනය හා නිෂ්පාදන වර්ධනයේ අනුපාත වෘද්ධිය (Incremental Capital Output Ratio) මඟින් නිරූපණය වේ. (ශ්‍රී ලංකාවේ මෙම අනුපාතය ආසන්නයෙන් 4 කි. එනම්, ද.දේ.නි. සාපේක්ෂව 32% ක් ආයෝජනය කිරීමෙන් 8% ක වර්ධන වේගයක් ලබාගත හැකි ය. මේ අනුපාතය

අඩු අගයක් නම්, එකී ආර්ථිකයේ ඵලදායිතාවය වැඩි බව විශ්වාස කෙරේ.)

අනෙක් අතින් සමාජමය දෑ සඳහා ආයෝජනය කිරීම, එනම් දුම්රිය හා මහාමාර්ග, ජල යෝජනා ක්‍රම, පරිසර සංරක්ෂණය වැනි ආයෝජන, විශාල මූල්‍ය ප්‍රතිලාභ නො වන දිගු කාලීන ආයෝජන වේ. ඒ සඳහා රාජ්‍යය ණය ගැනීම හා එ කී ණය වල පොලිය අඩු අගයක තබා ගැනීම (සහනදායී ණය) හා ශුද්ධ වත්මන් අගය (Net Present Value) සෙවීමේ දී අඩු අවගණන (වට්ටම්) අගයක් පවත්වා ගැනීම සම්මතයක් ලෙස සිදු වේ. පොදු කටයුතු සඳහා රජයක් ණය ගැනීම හා පොදු ජනයා විසින් ඒවා ගෙවා දැමීම සාමාන්‍යයෙන් රාජ්‍ය හා ජනතා වගකීමක් ලෙස සැලකේ. මේ නිසා, බොහෝ විට රාජ්‍ය ණය, ජාතික ණය ආදී ලෙස හැඳින්වෙන්නේ එක ම අදහසකි. එනම්, අදාළ රාජ්‍යය විසින් උසුලනු ලබන සමස්ත ණය බර ලෙස ය.

රාජ්‍ය ණය (Public Debt)

ලෝකයේ බොහෝ රටවල් සිය මූල්‍ය පනත් මගින් රාජ්‍ය ණය යන්න අර්ථ දක්වා ඇත. එක්සත් ජනපදය ගෙඩරල් රාජ්‍යයකි. එහි ගෙඩරල් ආණ්ඩුව හෙවත් මධ්‍යම රාජ්‍යය උසුලන ණය, ගෙඩරල් රාජ්‍යයේ ණය ලෙස හැඳින් වේ. ණය ගැනීමේ හැකියාව ඇති ප්‍රාන්ත ආණ්ඩු, නගර සභා වැනි ඒවායේ ණය එයට ඇතුළු වන්නේ නැත. එ.ජනපද ඉතිහාසයේ කීප වතාවක්ම මධ්‍යම ආණ්ඩුව, ණය බර නිසා වසා දැමුණ ද ප්‍රාන්ත ආණ්ඩු සිය පාලන ගෙන ගියේ ය (2013). චීනය, රාජ්‍ය ණය බර ඉතා අඩු රටකි. ඒකීය රටක් වන චීනයේ ප්‍රාන්ත හා ප්‍රාදේශීය පාලන අධිකාරීන් ගේ ණය බර ගණන් ගැනීමක් සිදු වූ අතර (2013), එහි දී පෙනී ගියේ, සමස්ත ආණ්ඩුව ම සැලකිල්ලට ගනු ලැබුවේ නම් ණය බර විශාල අගයක් ගන්නා බව ය. (අයර්ලන්තයේ (2013) මධ්‍යම ආණ්ඩුවේ ණය බර ද.දේ.නි. සාපේක්ෂව 110% කි. පුද්ගලයන් ගේ සමාජ ණය සමඟ එය 210% කි. විවිධ මූල්‍ය නොවන ආයතනවල ණය බර සමඟ එය 450% කි. මේ අනුපාත ග්‍රීසියේ පිළිවෙලින් 180% ක්, 250% ක් හා 300% ක් වේ. ජර්මනියේ 84% ක්, 130% ක්, 200% ක් වේ.)

මේ අනුව පෙනී යන්නේ මධ්‍යම ආණ්ඩුවේ ණය බර, විමධ්‍යගත පාලනයන් හි ණය බර සමාජ ණය බර, මූල්‍ය නොවන ආයතනවල ණය බර ආදී ලෙස ණය වර්ග කීපයක් රටක පැවැතිය හැකි බව ය.

එ මෙන් ම ප්‍රධාන ආණ්ඩුවේ ණය බර ද ආණ්ඩුවේ දෙපාර්තමේන්තු ණය බර එනම්, මුදල් අමාත්‍යාංශය හරහා ලබාගත් රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තු ණය බර, රජයට අයත් සංස්ථා, මණ්ඩල, ආයතන, බැංකු, මූල්‍ය ආයතන ආදියට අයත් ණය බර ලෙස රාජ්‍ය ණය බර ද විවිධ ආකාර ගැනේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය පනත්වලට අනුව රාජ්‍ය ණය ලෙස හැඳින්වෙන්නේ මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තු වෙතට දේශීය හෝ විදේශීය මූල්‍යන් ගෙන් ලබාගන්නා ණය පමණ ය.

වසර 2013 දී ශ්‍රී ලංකා මහා බැංකුවට අනුව නො පියවූ රාජ්‍ය ණය

ප්‍රමාණය රු බිලියන 6,793 ක් හෙවත් ද.දේ.නි. 78.3% ක් විය. මෙයින් බිලියන 3,832 ක් හෙවත් 56% ක් දේශීය ණය වූ අතර බිලියන 2,960 ක් හෙවත් 44% ක් විදේශීය ණය විය. මේ ණය සඳහා කිසිසේත් රාජ්‍ය මණ්ඩල, සංස්ථා, ආයතන හා බැංකුවල ණය අයත් වූයේ නැත.

උදාහරණයක් ලෙස, වාර්ෂික වාර්තාව අනුව බනිජ් තෙල් සංස්ථාව (CPC) වසර 2013 දෙසැම්බර් වන විට රු. බිලියන 421 ක් ගෙවිය යුතුව තිබූ අතර එයින් බිලියන 227 ක් ණය විය. එම වසරේ තෙල් සංස්ථාව ණය පොළී ලෙස රුපියල් බිලියන 18 ක් ලංකා බැංකුවට ගෙව්වේ ය.

ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය 2013 දෙසැම්බර් වන විට ගෙවිය යුතු මුළු වගකීම රුපියල් බිලියන 68 ක් වූ අතර, එයින් බිලියන 44.5 ක් ණය බර විය. එම වසරේ ලංවිම ණය පොළිය ලෙස රුපියල් බිලියන 7 ක් ගෙව්වේ ය. (මෙයට අමතරව ලංවිම 2010 වසරේ ආණ්ඩුවේ ප්‍රතිපත්ති නිසා හා වෙනත් හේතු නිසා ගෙවිය යුතුව තිබූ රුපියල් බිලියන 54 ක වගකීමක් - තෙල් සංස්ථාවට - කොස් මිල කිරීමක් කළේ ය. 2015 වසරේ දී බනිජ් තෙල් සංස්ථාවේ ණය බරින් රුපියල් බිලියන 150 ක් ද කොටස් මිල කිරීමක් බවට පත් කිරීමට යෝජනා වී ඇත. මෙය ජල මණ්ඩලය සඳහා රුපියල් බිලියන 330 ක් වෙනුවෙන් ද යෝජනා වී ඇත.)

තව ද, 2011 වසරේ දී පුත්තලම ගල් අඟුරු බලාගාරයට ලබා ගනු ලැබූ ඩොලර් බිලියන 1.394 ක මුදල, ලංවිමට අයත් ලංකා ගල් අඟුරු සමාගමට මාරු කරන ලද නිසා රාජ්‍ය ණයවල විදේශීය ණය බර රුපියල් බිලියන 180 කින් (2013) අඩු විය. තව ද ආණ්ඩුවේ ආයතනවලට අයත් වෙස්ට් කෝස්ට් සමාගම ඩොලර් මිලියන 346 ක ණයක් HSBC වෙතින් කෙරවලපිටිය, යුගදනවි බලාගාරයට ලබා ගනු ලැබූ අතර එය රාජ්‍ය ණයක් ලෙස සඳහන් නො වූණ ද ගෙවනු ලබන්නේ රජයට අයත් ලංවිම විසිනි. එ මෙන් ම 2013 වසරේ වාර්ෂික වාර්තාව අනුව ශ්‍රී ලංකන් එයාර් ලයින් සමාගම ගෙවිය යුතු වගකීම් ලෙස රුපියල් බිලියන 99 ක් වාර්තා වී ඇත. එහි සමුච්චිත පාඩුව රුපියල් බිලියන 41 ක් විය.

තව ද කොතලාවල ආරක්ෂක පීඨයට වෛද්‍ය විද්‍යාලයක් තැනීම හා වෙනත් කටයුතු සඳහා 2013 වසරේ දී ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව, ඩොලර් බිලියනයක් විදේශ බැංකුවකින් ණයක් ලෙස ගත්තේ ය. එම ණය ද රාජ්‍ය ණයක් ලෙස සටහන් නො වන බව වාර්තා වේ.

එ මෙන් ම 2013 වසරේ දී මහජන බැංකුව ද විදේශ මූලාශ්‍රවලින් ඩොලර් මිලියන 1,548 ක් ලබාගෙන ඇත. එය ද රාජ්‍ය ණයට ඇතුළු නො වේ. 2013 වසරේ දී ලංකා බැංකුව විසින් විදේශවලින් ලබාගන්නා ලද බැඳුම්කර ප්‍රමාණය ඩො.මි. 500 ක් විය. එහි මුළු ණය ගැනීම් ප්‍රමාණය රු. බිලියන 280 ක් ලෙස වාර්තා වී ඇත.

මේ උදාහරණ කීපයෙන් පෙනෙන්නේ ආණ්ඩුව ක්‍රමයෙන්,

- ස්වෛරී ඇපය මත මුදල් අමාත්‍යාංශය, රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තු වෙනුවෙන් ණය ලබාගැනීම ක්‍රමයෙන් අඩු කරමින්,

- දැනට පවතින රාජ්‍ය ණය පවා ආණ්ඩුවේම වෙනත් සංස්ථා, මණ්ඩල, ආයතන අතර බෙදා හරිමින් (එ මගින් රාජ්‍ය ණය අර්ථ දීමෙන් එකී ණය සුක්ෂ්ම ලෙස ඉවත් කරමින්),
- මුදල් ඉපයිය හැකි ආයතන වන තෙල් සංස්ථාව, ලංවිම, රාජ්‍ය බැංකු යනාදිය අතර එකී පිටස්තර ණය බෙදා හරිමින් හා ඒවා ගෙවීමේ ක්‍රමවේද ඇති කරවමින් සිටින බව ය. (තෙල් සංස්ථාව ලංකා බැංකුවටත්, ලංවිම මහජන බැංකුවටත් ණය වී ඇත).

ආණ්ඩුවේ ආර්ථිකය හසුරුවන සුළු කල්ලියක් විසින් රාජ්‍ය ණය බර අඩු කළා යැයි පෙන්වීම සඳහා ගෙන යන මේ හරස් මූල්‍ය ක්‍රියාදාමය, මූල්‍ය වෙළඳ පොළ අවුල් කර ඇත. තව ද ජනයා සිය අවශ්‍යතා සඳහා බිල් ගෙවන විට එයට වෙනත් මූල්‍ය ගනු දෙනු වල වියදම් ද එකතු වී ඇත. තෙල් පාරිභෝගිකයන් මේ ලෙස 2013 වසරේ දී තෙල් ලීටරයකට රු. 4.50 ක පමණ මුදලක් ද, බැංකු පොළී ලෙස විදුලි පාරිභෝගිකයන් 2013 වසරේ දී අතිරේක රු. 1,400 ක් ද වැයකර ඇත. පාරවල් කැනීම සඳහා අඩු පොලියට රාජ්‍ය බැංකුවලින් ණය දීමත්, එයින් අහිමි වූ පොලිය ද සමඟ තෙල් සංස්ථාව හා ලංවිම මගින් වැඩි පොලියට මුදල් එකතු කර ගැනීමත් ඉතා බරපතල මූල්‍ය සූදුවකි.

2013 වසරේ දී ලංකා බැංකුවේ මුළු ලාභය රුපියල් බිලියන 15.7 ක් වූ අතර තෙල් සංස්ථාවෙන් ණය පොළී ලෙස ලබාගෙන ඇති ප්‍රමාණය බිලියන 18 කි. ලංකා බැංකුව ආණ්ඩුවට ගෙවා ඇති බදු ප්‍රමාණය බිලියන 11.7 ක් වන අතර එය වක්‍ර ආකාරයෙන් තෙල් පාරිභෝගිකයන් ගෙන් ගත් බදු මුදලකි. 2013 වසරේ මහජන බැංකුවේ ලාභය රුපියල් බිලියන 7.5 ක් වන අතර, පොළී ලෙස ලංවිමෙන් ගත් මුදල රුපියල් බිලියන 7 ක් වේ. මෙය ක්‍රමයෙන් ලාභ අඩුකර ගනිමින් සිටින මහජන බැංකුව (2012-බිලියන-10.8 ලාභය, 2013 -7.5 බිලියන ලාභය) අවාසිදායක විදේශ ණය හා දේශීය යටිතල පහසුකම් ආයෝජන නිසා සිදු කර ගෙන ඇති මූල්‍ය අවාසිය, විදුලි පාරිභෝගිකයා වෙතින් ලබාගන්නා විෂම චක්‍රයක් බවට පත් කර ගෙන ඇත.

එ මෙන් ම සේවක අර්ථ සාධක හා භාරකාර අරමුදල්වල ආයෝජනයන් ගැන ද ප්‍රශ්න මතු වී ඇත. 2012 දී EPF අරමුදලේ රු.බි. 1,135 න් රු.බි. 874 ක් (88.5%) ආණ්ඩුව, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හරහා ණයට ගෙන ඇත. කොටස් වෙළඳ පොළේ ආයෝජනය රුපියල් බිලියන 73 කි. ETF අරමුදලේ අගය 2012 දී රුපියල් බිලියන 150 ක් විය. එයින් ද රුපියල් බිලියන 130 ක් (87%) භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හරහා ආණ්ඩුවට ණයට දී ඇත.

ලංවිම, තෙල් සංස්ථාව, රාජ්‍ය බැංකු අතර පමණක් 2013 වසර තුළ මෙ ලෙස සැඟවී ඇති ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 845 ක් හෙවත් ද.දේ.නි 10% ක පමණ ප්‍රමාණයකි. මේ අනුව, ලංකාවේ රාජ්‍ය ණය බර ද.දේ.නි. සාපේක්ෂව අඩු වුවා යැයි කියැවෙන ප්‍රකාශය යථාර්ථවාදී නො වේ.

ලෝක ණය බර

වසර 2012 දී ලෝකයේ ද.දේ.නි. ආසන්නයෙන් ඩොලර් ට්‍රිලියන 87 ක් වූ අතර ලෝකයේ ම රාජ්‍ය ණය බර ඩොලර් ට්‍රිලියන 56 ක් හෙවත් ද.දේ.නි. සාපේක්ෂව 64% ක් විය. එම වසරේ සංඛ්‍යා ලේඛන අනුව ලෝකයේ ලොකු ම ණය ගැතියා එක්සත් ජනපදය විය. එය ඩොලර් බිලියන 17,607 ක් හෙවත් එහි ද.දේ.නි. 74% කි (ලෝක ණය බරින් 31% කි). දෙ වැනි තැන ජපානයට ලැබී ඇත. එය ඩො.බි. 9,872 කි. එහි ද.දේ.නි. 214% කි (ලෝක ණය බරින් 17% කි). (ජපානයේ ණය සමස්තයක් ලෙස දේශීය මූල්‍යන්ගෙන් ලබාගත් ඉතා අඩු පොළී ණය වේ). චීනයේ ණය බර ඩො.බි. 3,894 ක් හෙවත් ද.දේ.නි. 32% කි. ජර්මනියේ එය ඩො.බි. 2,592 ක් හෙවත් ද.දේ.නි. 84% කි. ඉතාලියේ එය ඩො.බි. 3,254 ක් හෙවත් ද.දේ.නි. 126% කි. එක්සත් රාජධානියේ එය ඩො.බි. 2,564 ක් හෙවත් ද.දේ.නි. 89% කි. ඉන්දියාවේ එය ඩො.බි. 995 ක් හෙවත් ද.දේ.නි. 52% කි. පකිස්තානයේ එය ඩොලර් බිලියන 283 ක් හෙවත් 50% කි.

ශ්‍රී ලංකාවේ එය ඩො.බි. 46 ක් හෙවත් ද.දේ.නි. 79% කි. (2012)

මෙ ලෙස බටහිර ලෝකයේ රටවල් ද ණය බරින් මිලිකීම නිසා ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල වැනි ආයතන දැන් සිය ණය කොන්දේසි සඳහා ණය බර, අය වැය හිඟය වැනි දේ යොදා ගැනීම සීමාකර ඇත.

බොහෝ දුරට සැලකෙන්නේ රාජ්‍ය ණය බර, රටක ද.දේ.නි. ඉක්මවා යෑම, එහි ආර්ථිකය බංකොලොත් වීමක් ලෙස ය. මේ නිසා, ඒ ඒ රටවල් ණය ගැනීමේ රාජ්‍ය සීමාවන් පනවා ඇත. යුරෝපා සංගමය එය සිය ද.දේ.නි. 60% ක් ලෙස සලකනු ලබන අතර එය ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය ආයතන විසින් ද පදනම් ලකුණක් (Bench Mark) ලෙස සලකනු ලබයි. එක්සත් ජනපදයේ මේ ණය බර සීමාව වෙනස් කිරීමට කොංග්‍රසය අකමැති වීම නිසා ජනාධිපති බැරැක් ඔබාමාට මධ්‍යම ආණ්ඩුව වසා දැමීමට සිදු විය (2013).

ශ්‍රී ලංකාවේ පාර්ලිමේන්තුව අයවැය අවස්ථාවේ දී වසරේ උපරිම ණය සීමාවන් තීරණය කරයි. වසර 2013 දී එය රු. බිලියන 1,302.5 ක් වූ අතර වසර 2012 දී එය රු. බිලියන 1,139 ක් විය. (රු.බි. 163.5 ක වැඩි වීමකි.) 2015 වසර සඳහා එය රු.බි. 1782 ක් වී ඇත.

සමාජ ණය

බැංකු ක්‍රමය පවතින්නේ ම ජනතාව ගෙන් ලබාගත් තැන්පතු, වැඩි පොළියක් සඳහා ජනතාව වෙතට ම ලබා දීමෙනි. මේ මුදල් නිපදවීමේ ක්‍රියාවලිය පරිසරවේදීන් නම් දකින්නේ අනාගතය සුරාගෙන, වර්තමානයේ ලාභ ලැබීමක් ලෙස ය. කෙසේ වෙතත්, නිළ බැංකු මගින්, නො නිළ ගනුදෙනු මගින් (සිටිටු, අතමාරු, උගස්) සමාජය ණය ගනී. ඇතැම් රාජ්‍යය මේ සමාජ ණය නිවැරදි ව ගණනය කරයි. නො නිළ ගනු දෙනු වැඩි රටක, එ වැන්නක් කිරීම සඳහා සමීක්ෂණයක් අවශ්‍ය ය. (2013 වසරේ දී ලංකා බැංකුවේ මුළු තැන්පතු ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 843 ක් විය. ලබා දී තිබූ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 755 කි. එම වසරේ මහජන

බැංකුවේ තැන්පතු ප්‍රමාණය රු.බි. 762 ක් වූ අතර ලබා දී තිබූ ණය ප්‍රමාණය රු. බිලියන 681.5 ක් විය).

මෙයට අමතර ව සන්නිවේදන තාක්ෂණය හා පරිගණක තාක්ෂණය දියුණු වීම නිසා ක්‍රෙඩිට් කාඩ්, ඊ-කැෂ් වැනි මාර්ගවලින් ණය ගැනීම හා වියදම් කිරීම ද සිදු වේ. (ලංකාවේ 2013 වසරේ මෙ වැනි මාර්ගවල ගනුදෙනු ප්‍රමාණය රු.බි. 40 ක් පමණ බව ගණන් බලා ඇත). එ.ජනපදයේ ජනතාව මෙ වැනි ක්‍රම මගින් සිය ද.දේ.නි. සමාන ප්‍රමාණයක් වියදම් කර ඇති බව වාර්තා වේ.

මේ අනුව, මූල්‍යමය ලෙස බලන විට රාජ්‍යයක සමස්ත ණය බර විය යුත්තේ එහි මධ්‍යම ආණ්ඩුවත්, විමධ්‍යගත ආණ්ඩු හෝ පාලනයනුත්, රජයට අයත් දෙපාර්තමේන්තු සහ සියලු ආයතනවලත් මුළු ණය බර ය.

එ මෙන් ම සමාජමය ණය ද ඉතා වැදගත් සාධකයකි. ආර්ථිකයක් තුළ නො නිළ ක්‍රමවලින් හා ඉලෙක්ට්‍රොනික් ක්‍රමවලින් සිදුවන එ වැනි ගනු දෙනු නියාමනය නො වූ හොත් එය මහත් ආර්ථික අර්බුදයකට මං පාදනු ඇත.

එ මෙන් ම අවසාන වශයෙන් මුදල් බවට පත්වන්නේත්, ණය භෞතිකව පියවන්නේත් පරිසර සම්පත් මඟිනි. ආපසු නොලැබෙන, උකහා ගැනුණු පරිසර සම්පත් නිසා ඇති වන ණය බර ගණනය කිරීම ද අත්‍යවශ්‍ය ය.

(ලොවේ මෙය ගණනය කෙරෙන්නේ එහි ජීව ධාරිතාව හා පාරිසරික උකහා ගැනීම අතර පරතරයෙනි. මේ සියවසට අයත් පාරිසරික ජීව ධාරිතාව 2070 වන විට සූරා අවසන් වන බව ගණනයන් මඟින් පෙන්නුම් කෙරී ඇත. මෙයින් පෙනී යන්නේ අනාගත පරපුර මත පාරිසරික ණය බරක් වත්මන් පරපුර විසින් පටවා ඇති බව ය.

රටක ණය බරෙහි බැරෑරුම්කම මැනෙන්නේ එකී රටේ රාජ්‍ය ණය, එහි ද.දේ.නි. දරන අනුපාතය මඟිනි. 1950 දී ලංකාවේ මෙය 16.9% ක් විය. 1960 දී එය 34% ක් ද, 1970 දී එය 64% ක් ද විය. එය 1980 දී 77% දක්වා ඉහළ නැංගේ ය. 1989 දී එය 108.7% ක් විය. එය 2000 දී නැවත 96.9% ට අඩු වී 2002 දී 105.3% වැඩි විය. 2013 දී එය 78.3% ක් වූ අතර 2020 දී එය 50% ට අඩු කිරීම අපේක්ෂා කෙරේ. ඉහත දැක්වූ කරුණු අනුව මෙය කෙතරම් යථාර්ථවාදී ව රටේ රාජ්‍ය ණය බර පෙන්වයි ද යන්න ප්‍රශ්නයක් ව ඇත.

ණය බරෙ හි ඇත්ත බර

රාජ්‍ය ණය බරෙ හි ඇත්ත බර මැන ගැනීමට කරුණු කීපයක් අවශ්‍ය වේ.

- එය සැබෑ ලෙස ම සමස්ත රාජ්‍ය ණය බර නිරූපනය කරයි ද? යන වග, එනම්, රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තු, සංස්ථා, බැංකු, මණ්ඩල, ආයතනවල සමස්ත ණය බර කවරක් ද? යන වග
- එහි දේශීය වගකීම හා විදේශීය වගකීම කවරක් ද? යන වග (දේශීය මූල්‍යන් ගේ ණය දේශීය වශයෙන් කළමනාකරණය කළ හැකි මුත් විදේශීය

ණය එ සේ නො වේ. ලංකාවේ දැනට (2013) එය දේශීය 56% හා විදේශීය 44% ලෙස වේ. මෙය 1990 දී දේශීය 43% හා විදේශීය 57% ලෙස විය.)

- ණය ගෙවීමේ පොළී අනුපාතය කවරක් ද? යන වග (ණය කොපමණ කාලවලින්, කවර පොළී අනුපාතවලින් ගෙවිය යුතු ද? යන්න ඉතා ම වැදගත් කරුණු වේ. ජපානය දේශීය වශයෙන් ඉතා විශාල ලෙස ණය වී ඇති නමුදු එහි පොළී අනුපාත 1% ට වඩා අඩු ය. ලංකාවේ එය 6-8% අතර ප්‍රමාණයකි)
- ණය පොළී හා වාරික, ආණ්ඩුවේ ආදායමට දරන අනුපාතය (2013 වසරේ දී ලංකාවේ රාජ්‍ය ණයවල පොළී සහ වාරික ගෙවීම සඳහා ආණ්ඩුවේ මුළු ආදායමට වඩා මුදලක් (102%ක්) අවශ්‍ය විය. පොළී සඳහා පමණක් එය 39% ක් විය. එ.ජනපදයේ හා ජපානයේ මෙය ආණ්ඩුවේ ආදායමෙන් 12-15% අතර පවතී.
- ණය ආපසු ගෙවීම හා පොළී ගෙවීම අදාළ කාලය සඳහා අය බර සඳහා කෙරෙන සැකසුම (විශේෂයෙන් විදේශ ණය ආපසු ගෙවීම නම් එය අපනයන ආදායමේ අනුපාතයක් ලෙස සැලකිය යුතුය)

වසර 2013 දී ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රකාශිත රාජ්‍ය ණය බර පෙන්වුම් කරනු ලබන්නේ එය ද.දේ.නි. 78.3% ක ප්‍රතිශතයක් ලෙස වුව ද එම වසරේ පොළී ගෙවීම සඳහා පමණක් බිලියන 462 ක් වැය වූ අතර සාමාන්‍ය පොළී අනුපාතය 6.8% ක් තරම් ඉහළ අගයක් වූ බව ය. මුළු ණය හා වාරික ගෙවීම රු.බි. 1,162 ක් (ආණ්ඩුවේ ආදායම රු.බි. 1,139 හෙවත් අනුපාතය 102% කි) විය. එම වසරේ ණය ගෙවීම් සඳහාත් රාජ්‍ය වියදම් හා ආයෝජන පියවීම සඳහාත් ලබාගත් මුළු ණය මුදල රු.බි. 1,301.2 ක් විය. නමුත් 2013 අයවැයේ දී පෙන්වනු ලැබුවේ ණය පොළී මුදල රු.බි. 441 ක් ලෙසත් මුළු ණය පියවීම් (පොළී 441 හා වාරික 589 ක් ලෙස) රු.බි. 1,030 ක් ලෙසත්, මුළු ණය ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය රු.බි. 1,278 ක් ලෙසත් ය. එම සංඛ්‍යා ලේඛනය මඟින් ම පෙන්නා දී තිබුණේ ආණ්ඩුවේ මුළු ආදායම රු.බි. 1,469 ක් ලෙස ය. (Budget Estimate 2013) (2015 සඳහා ණය පොළී ලෙස රුපියල් බිලියන 425 ක් ද, ණය වාරික ලෙස රුපියල් බිලියන 840 ක් ද ලෙස රුපියල් බිලියන 1,265 ක් වේ.)

මෙයින් පෙනීයන්නේ දැනුවත්වම ආණ්ඩුවේ ආදායම් වැඩිකර පෙන්වා, ණය ගෙවීම් අඩුකර පෙන්වීම වුව ද සත්‍ය ලෙසම ආණ්ඩුවේ ආදායම 22% කින් අඩුවී ද ණය ගෙවීම් බිල 13% කින් ද ඉහළ ගොස් ඇති බව ය. (2014) අයවැයක් නිශ්චිත ලෙස පුරෝකථනය කළ නො හැකිවුව ද මේ තරම් විචලනයක් තුළින් ගම්‍ය වන්නේ සංඛ්‍යා විප්ලවක් එය තුළ සිදු වන බව ය.

විදේශීය ණයවල ඇතිවන තවත් බරපතල තත්වයක් නම් රුපියල අවප්‍රමාණය වීම සමඟ ඉබේම විදේශ ණය බර ඉහළ යෑම ය. උදාහරණයක් ලෙස 1977-2013 අතර කාලයේ රුපියල අවප්‍රමාණය වීම විටින් විට පාලනය වුව ද එය 8% ක වේගයෙන් අවප්‍රමාණය වී ඇත. එහි තේරුම ඩොලර්වලින් ශුද්ධ වර්ධන

වේගයක් ලබා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාව කළ යුත්තේ එක්කෝ රුපියල අවප්‍රමාණය වළක්වා ගැනීම හෝ ශුද්ධ වර්ධන වේගය 8% ට ඉහළින් තබා ගැනීම ය. 2012 දී සිදු වූ අවප්‍රමාණයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ණය ඉබේම රු.බි. 127 කින් ඉහළ ගියේ ය. මෙය ආර්ථිකයේ දිගින් දිගට ම සිදු වන අසුබ ප්‍රවණතාවයකි.

මෙහි දී සලකා බැලිය යුතු වැදගත් දර්ශක දෙකක් වන්නේ ආණ්ඩුවේ ආදායමට සාපේක්ෂව ණය හා වාරික ගෙවීමේ අනුපාතය වෙනස් වූ අයුරු, අපනයන ආදායමට සාපේක්ෂව විදේශ ණය පොළී හා වාරික ගෙවීම වෙනස් වූ ආකාරය හා ආණ්ඩුවේ අදායම හා අපනයන ආදායම ද.දේ.නි. සාපේක්ෂව විචලනය වූ ආකාරය බැලීම ය. එ කී අධ්‍යයනයන් පැහැදිලිව පෙන්නා දෙන්නේ ආර්ථිකයේ අසුබ තත්වයයි.

ණය බර තුරන් කිරීම

සාමාන්‍යයෙන් රටක ණය බර තුරන් කිරීම සඳහා උපක්‍රම කීපයක් භාවිතා කෙරේ.,

උද්ධමනය

මේ මඟින් දේශීය ණය ප්‍රමාණය ද.දේ.නි. දරන අනුපාතය යම් පමණකට පාලනය කළ හැක. යුද්ධ අවස්ථාවල දී යුරෝපීය රටවල ඇති වූ යෝධ ණය බර පාලනය කිරීම සඳහා සැලසුම් සහගතව උද්ධමනය යොදා ගනු ලැබීය. කෙසේ වෙතත්, උද්ධමනය මඟින් විදේශීය ණය බර සඳහා ඇතැම් විට නරක බලපෑමක් ඇතිවීමට ද ඉඩ ඇත.

පුද්ගලික බදු

කලකට පෙර, රිකාර්ඩෝ යෝජනා කළ පරිදි, ආදායම් පරතරය පියවා සමාජයේ මිල දී ගැනීමේ හැකියාව ආර්ථික අර්බුදයකට තුඩුදීම වැළැක්වීමට යොදා ගනු ලැබූ උපකරණය වූයේ, ඉහළ ආදායම් ලබන්නන් ගෙන් පුද්ගලික බදු අය කිරීම ය. ලංකාව ක්‍රමයෙන් පුද්ගලික ආදායම් බදු හා සමාගම් බදු ප්‍රතිපත්ති ලිහිල් කර ඇත. ඒ වෙනුවට සමාජ බදු (VAT වැනි) ප්‍රචලිත කර ඇත. ආණ්ඩුවේ බදු ආදායමෙන් 70-75% ක් එන්නේ පොදු සමාජ බදු මඟින් ය. ණය බර තුරන් කිරීමේ තවත් එක් උපකරණයක් වන්නේ පුද්ගලික හා සමාගම්වල ලාභාංශවලින් බදු අයකර ගැනීම වැඩි දියුණු කර ගැනීම ය.

සහන කප්පාදුව

ණය ගෙවීමේ තවත් ක්‍රමයක් වන්නේ සහනාධාර කප්පාදු මඟින් වියදම් අඩු කිරීම ය. අර්බුදයට ලක් වූ ඇතැම් බටහිර රටවල් වල (ග්‍රීසිය, අයිස්ලන්තය) විශ්‍රාම වැටුප්, වැඩිහිටි සහනාධාර ආදී සියල්ල කප්පාදු කරනු ලැබී ය. එ මෙන්ම ඇතැම් රටවල් තැන්පතු මුදල් ආදියෙන් ද කොටසක් කප්පාදු කළේ ය. (Hair cut) මේ මඟින් වියදම් කප්පාදුව හා නව ආදායම් ද අපේක්ෂා කෙරිණි.

රාජ්‍ය දේපොළ විකිණීම හෝ පුද්ගලික භාර කිරීම - රාජ්‍ය ණය පියවීම සඳහා රාජ්‍ය දේපොළ විකිණීම හෝ පුද්ගලිකරණය, ජනතාකරණය ශ්‍රී ලංකාව තුළ ද සිදුකර ඇත.

එ මෙන් ම දැන් නව ප්‍රවණතාවය වී තිබෙන්නේ ණය ගැතියා විසින් ණය හිමියා සමඟ ඒකාබද්ධ ව්‍යාපාරයකට යෑම ය. මෙය ලෝකය පුරා, චීනය විසින් දැන් අත්හදා බලාගෙන යනු ලැබේ. ඒ අනුව, ආයෝජනයට - ණයට - සරිලන කොටස් ණය හිමියාට ලබාදීම මගින් ණය බරින් නිදහස් කෙරෙනු ලැබේ. මෙය සාම්ප්‍රදායික BOO (*Built Operate and Own*) ක්‍රමයට වඩා වෙනස් හවුල් ව්‍යාපාර ක්‍රමයකි. දැනට පුත්තලම විදුලි බලාගාරය සඳහා මෙ වැනි ක්‍රමයක් (*Debt converts into Equity*) යෝජනා වී ඇත. බොහෝ දුරට අධික මිල ගණන්වලට නිම වූ යටිතල පහසුකම් මෙ වැනි හවුල් ව්‍යාපාර සඳහා පවරාදීමට අනාගතයේ ලංකාවට බල කෙරෙනු ඇත. මෙය යුරෝපයේ බොහෝ රටවල් ණය බරින් ගැලවීමට ගත් මාර්ගයකි. (*The Economist - Jan.11-17, 2014*) (ජා.මු.අ. ගණන් බැල්මකට අනුව දියුණු රටවල - OECD රාජ්‍යයන් සතු සමස්ත දේපොළ වටිනාකම ඩො.ට්‍රිලියන 35 ක් වේ. (2013) එම වසරේ පුද්ගලිකරණයෙන් ලෝකයේ ආණ්ඩු ඩො.බි. 200 ක් උපයා ඇති අතර ජනසතුකරණයෙන් උපයා ඇත්තේ ඩො.බි. 50 කි.

අය වැය හා ණය වැය

ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුව මූල්‍ය පාලනය පාර්ලිමේන්තුවට පැවැරී ඇත. (146 වගන්තිය) මෙය සාමාන්‍යයෙන් ඕනෑම දේශපාලන ක්‍රමයක් පවතින රටක සම්ප්‍රදායිකය. ඒ අනුව, ඕනෑ ම ආණ්ඩුවක් සිය වාර්ෂික ආදායම් හා වියදම් වාර්තාව පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රී බහුතරයෙන් අනුමත කරගත යුතු ය. අයවැය යෝජනාව පරාජය වීම යනු අගමැති ඇතුළු ඇමති මණ්ඩලය විසිරුවනු ලැබීම ය.

කලකට පෙර බටහිර රටවල ආධිපත්‍යය උසුලන ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය ආයතනවල උපදේශනය වූයේ අයවැය හිඟයක් නැති මූල්‍ය පාලනයකි. නමුත් එක්සත් ජනපදය ඇතුළු බොහෝ ආණ්ඩු, අය ට වඩා වැය වැඩි වූ ආණ්ඩු වූ බැවින්, දැන් ඒ ප්‍රතිපත්තිය ණය දීමේ කොන්දේසියක් බවට පත්කර නැත.

ශ්‍රී ලංකාව ද නිදහස ලබාගත් මුල් අවදිවල අයවැය හිඟයක් නො මැතිව රට කරවා ඇත. (1954-55 වසර අයවැය අතිරික්තයක් සහිත විය). විශේෂයෙන්ම අපේ තේ, පොල්, රබර්වලට හොඳ මිල ගණන් පවතිද්දී ආණ්ඩුවේ ආදායම ද ශක්තිමත් විය. කෙසේ වෙතත්, පසුව රාජ්‍ය ණය බර, වැටුප් හා සංවර්ධන ආයෝජන නිසා අය වැය හිඟය පුළුල් වී එය පියවීමට තව තවත් ණය ගැනීමට සිදුවීමෙන් විෂම ණය වක්‍රයක් ඇති විය. මෙය "ණය වැය" ලෙස දේශපාලනිකව හැඳින්විණි.

උදාහරණයක් ලෙස 2012 වසරේ දී ආණ්ඩුවේ ප්‍රකාශිත ආදායම රුපියල් බිලියන 1,150 ක් විය. ප්‍රකාශිත වියදම රුපියල් බිලියන 2,190 ක් විය. මේ අනුව

අයවැය පරතරය පියවීමට අවශ්‍ය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 1,040 ක් ලෙස ප්‍රකාශ විය. (මෙය පසුව රුපියල් බිලියන 1,139 ක් ලෙස සටහන් විය) පෙරළා, එම වසරේ ණය පොළී (රුපියල් බිලියන 370) හා වාරික (රුපියල් බිලියන 570) ලෙස රුපියල් බිලියන 940 ක් ණය ආපසු ගෙවීම සඳහා අවශ්‍ය විය. මෙයින් පෙනීයන්නේ ආසන්නයෙන් ආණ්ඩුවේ ආදායමට සමාන මුදලක් ණය පොළී හා වාරික ගෙවීමට වැය වන බවත්, ආණ්ඩුවේ ආදායමට සමාන මුදලක් නැවත ණය ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය වන බවත් ය.

මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ ඇසෙමින් පවතින ප්‍රබල මතයක් නම් ශ්‍රී ලංකාව සිය ද.දේ.නි. සාපේක්ෂව සිය අයවැය හිඟය ක්‍රමානුකූලව අඩු කර ගෙන යන බව ය. (වසර 2001 දී -10.4% ක් වූ මෙය වසර 2013 දී -5.9% දක්වා අඩු වූ බව ප්‍රකාශ කෙරේ.) මෙයට හේතුව සත්‍ය ලෙස අයවැය පරතරය අඩු වීම නොව ගිණුම් තැබීමේ ක්‍රියාවලිය විසින් ණය වාරික ආපසු ගෙවීම (මෙයට කල් පිරුණු හාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල ආපසු ගෙවීම් ද ඇතුළත් ය) එයට අදාළ කර නො ගැනීම ය.

උදාහරණයක් ලෙස ප්‍රකාශිත 2013 අයවැය අනුව ආණ්ඩුවේ පුනරාවර්තන වියදම රුපියල් බිලියන 1,328 ක් විය. (ණය පොළී 441, වැටුප් 410, සහනාධාර හා පැවැරුම් 284 ආදී ලෙස ය). ඒ වසරේ ප්‍රකාශිත මුළු ආදායම රුපියල් බිලියන 1,469 ක් විය (සත්‍ය ආදායම වූයේ රුපියල් බිලියන 1,137 කි - එයින් බදු රුපියල් බිලියන 1,006 හා බදු නොවන රුපියල් බිලියන 131 කි). මේ අනුව අයවැය හිඟය $(1328+594-1469=453)$ බිලියන විය.) ඒ වසරේ ද.දේ.නි. රුපියල් බිලියන 8,674 ක් වූ නිසා අයවැය හිඟය 5.2% ක් විය. එහෙත් එම වසරේ සත්‍ය ආදායම් රුපියල් බිලියන 1,153 ක් වූ නිසා හා ආයෝජන රුපියල් බිලියන 529 ක් වීම නිසා අයවැය හිඟය 5.9% ලෙස දැක්විණි. එහෙයින් සාමාන්‍ය ගණකාධිකාරී මූලධර්ම අනුව පුනරාවර්තන වියදම් වර්තන ආදායමෙන් අඩුකර අය වැය හිඟය තීරණය කිරීම සෞභාවිකය. එයට හේතුව වාරික ගෙවීම තුළින් ප්‍රාග්ධන පිරිවැයක් වූ නිසාය. එහෙත්, මුදල් පරිවර්තනය (Cash Flow) බලන කල වාරික ගෙවීම ආණ්ඩුවේ බරපතල වැයක් වේ. එහෙයින් මෙයට ණය වාරික ආපසු ගෙවීම ඇතුළත් වී නැත, 2013 එහි ප්‍රකාශිත අගය රුපියල් බිලියන 589 කි. (එ නම් මුළු ණය ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 1,030 කි). එයත් ආණ්ඩුවේ වියදමක් ලෙස ගත හොත් අයවැය පරතරය $(453+589)$ රුපියල් බිලියන 1,042 ක් වන අතර එය ද.දේ.නි. දරන්නා වූ අනුපාතය 12% කි!

මේ දත්තවලින් පෙනීයන්නේ ශ්‍රී ලංකාව ඉම නො පෙනෙන අය වැය - ණය වැය විෂම වක්‍රයක පැවැලී ඇති බව ය. සංඛ්‍යා ලේඛන විස්තරවලින් එය වැසිය නො හැකි බව ය.

ජනගහණ ප්‍රතිලාභය හා ආර්ථිකය

වසර 2012 දී පැවැති ජන සංගණනය දශක තුනකට (1981) පසු පැවැති රට පුරා එක ලෙස පැවැත් වූ ප්‍රථම විධිමත් ජන සංගණනය විය. කෙසේ වෙතත්,

එහි දී සමස්ත ජනගහණ ප්‍රතිඵලයට බලපෑමක් නොවුණ ද ප්‍රාදේශීය ජනගහණ ප්‍රතිඵලයට බලපෑමක්වන ලෙස වූ ක්‍රමවේද වෙනසක් සිදු වූ බව වාර්තා වේ.

1971 දී ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහණය 12,689,897 ක් වූ අතර, 1981 දී එය 14,846,750 ක් විය. වාර්ෂික ජනගහණ වර්ධන වේගය (1971-81) 1.66% ක් විය. (සිංහල 1.95%, මුස්ලිම් 2.14%, දෙමළ 0.43% ලෙස ය. මෙහි දී දෙමළ ජනයා ඉන්දියාවට යැවීම අඩු වර්ධනයට මූලික හේතුව විය.) 1991, 2001 වසර වල නිවැරදිව සංඛ්‍යා ලේඛන තිබුණේ හමුදා පාලනය පැවැති ප්‍රදේශවල පමණි. උතුරේ හා නැගෙනහිර ඇතැම් ප්‍රදේශ, එයින් අත් හැරිණි. සිංහල හා මුස්ලිම් ජනගහණය නිවැරදිව සංගණනය විය.

2012 දී සමස්ත ජනගහනය 20,359,439 ක් විය. 1981-2002 අතර ජනගහණ වර්ධනය 1.06% ක් විය. 2001-2012 අතර එය 0.7%ක් විය. (මෙය සිංහල හා මුස්ලිම් ඒකාබද්ධ ජනගහණයේ වර්ධන වේගයට ආසන්නයෙන් සමාන විය.)

2012 සංඛ්‍යා ලේඛණ අනුව කාන්තාවක ගේ සඵලතාවය රටපුරා 2.6 ක් විය. (කාන්තාවකට සිටින දරුවන් ගණන) එය සිංහල කාන්තාවන් සඳහා 2.5 ක් ද, දෙමළ කාන්තාවන් සඳහා 2.9 ක් ද, මුස්ලිම් කාන්තාවන් සඳහා 3.1 ක් ද විය.

පවුල් ඒකකය ගත් කල සිංහල පවුලක ප්‍රමාණය 3.7 ක් විය. දෙමළ පවුලක ප්‍රමාණය 4.0 ක් විය. මුස්ලිම් පවුලක ප්‍රමාණය 4.4 ක් විය.

වයස අවුරුදු 14 ට අඩු ජනගහනය 25.2% ක් හෙවත් 5,130,058 ක් විය. එය සිංහල 70.7%, මුස්ලිම් 12.24%, දෙමළ 16.6% ක් ලෙස විය. මෙය අනාගත ජනවාර්ගික ප්‍රතිශත පිළිබිඹු කෙරෙන කැඩපතකි.

වයස අවුරුදු 60 ට වැඩි වැඩිහිටි ජනගහණය රටේ ම 12.4% ක් විය. (සිංහල 13.2%, දෙමළ 11.3%, මුස්ලිම් 7.8%, වෙනත් 14.7% ලෙස ය)

රටේ ම නාගරික ජනගහණය 18.2% ක් ද, ගම්බද ජනගහනය 77.4% ක් ද, වතුකර ජනගහනය 4.4% ක් ද විය.

කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ ජන ඝනත්වය වර්ග කිලෝමීටරයට 3,438 ක් විය. ගම්පහ 1,919, කළුතර 775, මහනුවර 717, ගාල්ල 658, මාතර 632, කුරුණෑගල 350, අනුරාධපුර 129, යාපනය 629, මඩකලපුව 202, මුලතිව් 38 ආදී ලෙස විසුරුණු ප්‍රාදේශීය ජනඝනත්වයකින් යුතු විය. රටේ ම ජන ඝනත්වය ව.කි. 310 ක් විය. එය ලෝකයේ 33 වැනි ස්ථානයේ පසු විය.

රටේ පිරිමි ජනගහණය 9,856,634 (49%) ක් කාන්තා ජනගහණය 10,502,805 51% ක් විය. කාන්තාවන් ගේ ආයු කාලය (වසර 79) පිරිමින්ට වඩා (වසර 76) වැඩි වූ අතර එයට 1971-2009 අතර ඇති වූ යුද ගැටුම් හා සංක්‍රමණ ද හේතුවක් වන්නට ඇත. කෙසේ වෙතත්, අවුරුදු 14 ට අඩු දරුවන් අතර පිරිමි ප්‍රතිශතය වැඩි ය.

ජනගහණ වර්ධනය සමස්තයක් ලෙස පහළ වැටෙමින් පවතී. (0.7%) එයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇත්තේ සාපේක්ෂව සිංහල ජනගහණයේ වර්ධනය

(0.5%) ඇණහිටීම ය. එක්සත් ජාතීන්ට අනුව රටවල් 43 ක ජනගහන වර්ධනය ඇණහිට හෝ අඩුවෙමින් ඇත. (ජපානය, රුසියාව, ජර්මනිය, ඉතාලිය වැනි) ලංකාව තවමත් ඒ තත්වයට නොවැටුණ ද ඒ දෙසට ගමන් කරමින් සිටී. මෙය ඇතැම් විට දරුණු සමාජ-ජනවාර්ගික බෙදුම්වාදයකට තුඩුදිය හැක්කේ රටේ සාහිශය බහුතරය වූ සිංහල ජනගහනයේ සාපේක්ෂ වර්ධන වේගය අඩු වීම, එ වැනි ආතතියකට ඊළඟ සියවසේ දී ලක්විය හැකි නිසා ය.

වයස් කාණ්ඩ අනුව බලන කල වයස 15 ට අඩු ජනගහනය 1981 දී 35.2% ක් විය. එය 1992 දී 30%ට ළඟා විය. 2012 දී එය 25.8% ක් විය. වැඩිහිටි ජනගහනය 1981 දී 6.6 ක් වූ අතර 2012 දී 12.4 ක් ද, 2040 දී 24.8% ක් ද වෙතැ යි පුරෝකථනය කෙරී ඇත. 1981 දී දරු යැපුම් සංගුණකය 60.5 ක් වූ අතර 2012 දී එය 40.4% ක් දක්වා අඩු වී ඇත. පෙරළා, වැඩිහිටි යැපුම් සංගුණකය 11.4 සිට 19.8 දක්වා වැඩි වී ඇත.

1992 දී දරුවන් ගේ (වයස 15 ට අඩු) ප්‍රතිශතය 30% ට අඩු වීමත් සමඟ ජනගහණ ප්‍රතිලාභය (Demographic Dividend) රටට ලැබිණි. එ නම් ශ්‍රම බලකාය ප්‍රතිශතයක් ලෙස වැඩි වීමත්, අඩු දරුවන් නිසා කාන්තාවන් ගේ වැඩ කිරීමේ හැකියාව වැඩි වීමත්, පවුලේ ඉතුරුම් වැඩි වීමත්, ඒක පුද්ගල ආදායම වැඩි වී, මිල දී ගැනීමේ හැකියාව වැඩි වීමත් මේ අනුව සිදු විය. මෙය වසර 45 ක් (1992-2037) දක්වා පවතින බව විශ්වාස කෙරේ. බොහෝ රටවල් මැදි ආදායම් උගුල පැනගැනීමට ජනගහන ප්‍රතිලාභය පැවැති කාලය යොදා ගනු ලැබිණ. ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්කෘතිය අනුව දැනට වැඩිහිටි ජනගහණය රටට බරක් නො වේ. එහෙත් සිදුවෙන බටහිරකරණය අනුව ඉදිරියේ දී ගැටලුවක් විය හැක.

2001-2011 අතර ශ්‍රම බලකාය 2.34% කින් වැඩි විය. ජනගහණ වර්ධනය 0.7% ක සීමාවේ පැවැතිණි. මේ නිසා, පැහැදිලි වර්ධනයක් ශ්‍රම බලකායේ සිදු විය. කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රම බලකායෙන් 23% ක් පමණ විදේශ රැකියාවලට යෑම නිසා මේ වර්ධනයෙන් ශ්‍රී ලංකාවට සෘජු ප්‍රයෝජනයක් අත් නො වී ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩිහිටියන් ගෙන් තවමත් තනිව හෝ මහලු නිවාසවල සිටින්නේ 6% ක් පමණි. සෙසු 94% වැඩිහිටියෝ දරුවන් සමඟ ජීවත් වෙති. 46% ක් වැඩිහිටියෝ මුහුදුරු-මිනිබිරියන් බලා ගනිති. 75% ක් ම වැඩිහිටියන්ට ආහාර, මුදල් හා නිවාස රක්ෂාවරණය ලැබී ඇත. මේ නිසා, තවමත් ලංකාවේ සංස්කෘතිය අනුව වැඩිහිටියන් ආර්ථිකයට බරක් වී නැත.

වසරකට 250,000 ක් පමණ විදේශ රැකියා කරා යොමු වන අතර 2012 දී එය මිලියන 1.8 ක් විය. තවත් ලක්ෂ 5 කට අධික පිරිසක් දිගුකාලීන හෝ ස්ථිර පදිංචියට විදේශගත වී ඇත. මොවුන් ගේ දායකත්වය ද.ජ.නි. 7-10 අතර බව හෙළි වී ඇත.

මේ සියල්ලෙන් පෙනීයන්නේ නූතන ජනගහණ ප්‍රවණතා කෙටිකාලීන ව ආශීර්වාදයක් වුව ද දිගුකාලීන ව සමාජ ආතතීන් ඇති කිරීමට සමත් බව ය.

ආදායම් වැඩි කිරීම - දුගීකම තුරන් කිරීම

ශ්‍රී ලංකාවේ ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිවෙස්වල ආදායම් පිළිබඳ සමීක්ෂණයක් ද සෑම තුන් වසරකට ම වරක් පවත්වනු ලැබේ. එය අවසන් වරට පැවැත්වූයේ 2012 වසරේ දී ය. එහි අරමුණ වූයේ,

- ජනතාව ගේ ජීවන පැවැත්මේ සිදුවන වෙනස්කම් මැන බැලීම,
- කුටුම්භයන්හි ආදායම හා වියදම පරීක්ෂා කිරීම,
- දුගීකම පිළිබඳ විවිධ නිර්ණායක මැන බැලීම,
- පාරිභෝගික මිල දර්ශනය සඳහා දත්ත සැපයීම,
- සමාජ ආරක්ෂණ හා සුබසාධන ව්‍යාපෘතිවල බලපෑම සොයා බැලීම ලෙසය

ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති (2012) නිවාස 52 ලක්ෂයකින් සෑම දිස්ත්‍රික්කයක්ම, සෑම සමාජ කණ්ඩායමක්ම ආවරණය වන ලෙස නිවාස 25,000 ක් තෝරා ගෙන මේ සමීක්ෂණය සිදු කෙරී ඇත. ඒ නිසා, මෙය නියැදි පරීක්ෂාවක් වන අතර එහි දී අනිවාර්යයෙන්ම නිවැරදිභාවය පිළිබඳව ඇත්තේ සම්භාවිතාවක් පමණකි. කෙසේ වෙතත්, මේ කී ක්‍රමවේදය ලොව පිළිගත් ක්‍රමවේදයක් බව ද කිව යුතු ය.

පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ ගණනය සිදු කෙරේ.

ජනගහණ තත්වය, අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍යය, ආහාර හා ආහාර නොවන වියදම් ආදායම්, කල් පවතින භාණ්ඩ, පොදු පහසුකම් හා ණයගැති තත්වයන්, කෘෂි-පශු සම්පත්, නිවාසවල තත්වය පිළිබඳ තොරතුරු ආදිය ලෙස ය.

මෙහි දී ආදායම් පිළිබඳව ලැබුණු තොරතුරු පහත වේ.

මසකට නිවසක සාමාන්‍ය ආදායම රු. 45,878 ක් බව ය. පහළම ආදායම් ලබන 20% ක නිවෙස් වල, එය මසකට රු. 10,245 ක් වන අතර, එය මුළු ආදායමෙන් 4.5% කි.

ඉහළ ම ආදායම් ලබන 20% අතර, එය මසකට රු. 121,368 ක් වන අතර මුළු ආදායමෙන් 52.9% ක් වේ. රටේ පහළම ආදායම මසකට රු. 129 ක් වන අතර, ඉහළම ආදායම මසකට රු. 4,983,000 කි.

මෙහි දී වියදම් පිළිබඳව ලැබුණු තොරතුරු පහත වේ.

අඩුවෙන්ම වියදම් කරන 10% ක පවුල්වල සාමාන්‍ය මසක වියදම රු. 10,238 ක් විය. එය මුළු ජාතික වියදමෙන් 2.5% ක් විය. (අඩු ම අගය මසකට රු. 1,811 ක් විය) වැඩියෙන් ම වියදම් කරන 10% ක පවුල්වල සාමාන්‍ය වියදම රු. 131,471 වන අතර එය මුළු ජාතික වියදමෙන් 31.7% කි. (ඉහළ වියදම් සහිත 20% ගත් කල එය 46.8% ක් වන අතර ඉහළම වියදම රු. 1,175,382 කි. ඉහළම ආදායම් සහිත පවුල්, සිය ප්‍රකාශිත නිල ආදායම හා වියදම පෙන්වා ඇති බව පෙනෙන අතර මසකට රුපියල් මිලියන 5 ඉක්මවා වියදම් කරන ඉහළම ගණයේ පවුල් දහස් ගණනක් වුව තිබෙන්නට පුළුවන් බව සත්‍ය අත්දැකීම් පෙන්වයි.)

ආහාර සඳහා පවුල් විසින් දරන ලද වියදම් අනුපාතය ශීඝ්‍රයෙන් අඩු වී ඇත.

1990/91 කාලයේ දී ආහාර සඳහා වියදම මුළු වියදමෙන් 60.9% ක් වූ අතර, 2012/13 කාලයේ දී එය 37.8% දක්වා පහත වැටී ඇත.

උද්ධමන විරහිත ශුද්ධ අගයන් අනුව 2006/07 කාලයේ දී පවුලක සාමාන්‍ය ආදායම රු. 26,286 ක් විය. 2009/10 කාලයේ දී එය රු. 26,433 ක් විය. (උද්ධමන සහිතව රු. 36,451) 2012/13 කාලයේ දී එය රු. 27,115 ක් විය. (උද්ධමන සහිතව එය රු. 45,878)

මෙයින් පෙනී යන්නේ 2006-12 වකවානුව තුළ පවුලක ශුද්ධ මාසික ආදායම වැඩි වී ඇත්තේ රු. 829 කින් හෙවත් 3% කින් බව ය !

මෙය අපේ ආර්ථිකයේ ශුද්ධ වර්ධනය, ජනතාව ගේ ආදායම් ඉහළ නැංවීමට අසමත් වූ බවට පෙන්වන වැදගත් දර්ශකයකි.

උද්ධමන විරහිත ශුද්ධ වියදම් අගයන් ගත් කල 2006/07 කාලයේ පවුලක සාමාන්‍ය වියදම රු. 22,952 ක් වූ අතර 2009/10 කාලයේ දී එය රු. 22,716 ක් ද (උද්ධමන සහිතව රු. 31,331), 2012/13 කාලයේ එය රු. 24,493 ද (උද්ධමන සහිතව එය රු. 41,444) විය.

එනම්, ශුද්ධ වියදම රු. 1,541 කින් මසකට වැඩි වී ඇත. එය, 6.7% කිනි. තව ද, එය පවුලක වියදම, ආදායම මෙන් දෙගුණයක වේගයෙන් වැඩි වීම ය. මෙයට ප්‍රධාන හේතුව විය හැක්කේ අවශ්‍යතා වැඩි වීම ය. එ මෙන් ම මෙයින් පෙනී යන්නේ සාපේක්ෂ 'ජීවන බර' පිළිබඳ යථා තත්වය යි.

එ මෙන් ම ශුද්ධ ආදායම් - වියදම් අතිරික්තය 2006/07 වකවානුවේ දී රු. 3,334 ක් වූ අතර 2012/13 කාලයේ එය රු. 2,622 ක් විය. (උද්ධමන සහිතව රු. 4,430) මෙයින් පෙනී යන්නේ ද ශුද්ධ ඉතුරුම් ප්‍රමාණය එන්න එන්නම අඩු වී ඇති බව ය. (-27% කින්)

ආදායම් පරතරය මනිනු ලබන්නේ රටක ලෝරන්ස් වක්‍රයේ වර්ග එල අතර, අනුපාතයෙනි. ගිණි සංගුණකය ශුන්‍ය නම්, ආදායම් විෂමතා නැත. එය එක (1) නම්, විෂමතාවය උපරිම ය.

2012/13 ඇස්තමේන්තු අනුව ගිණි සංගුණකය 0.48 කි. (මෙය 1995/96 දී 0.46 ක් ද, 2006/07 දී 0.49 ක් ද විය.) මෙයින් පෙනී යන්නේ ලංකාවේ ජීව පුද්ගල ආදායම වැඩි වුවද ආදායම් විෂමතාවයේ වෙනසක් ඇති වී නැති බව ය.

ඉහළම ආදායම් ලබන 20% මධ්‍ය ආදායම් අගය හා පහළම ආදායම් ලබන 20% මධ්‍ය අගය බෙදූ විට ආදායම් විෂමතා අනුපාතය ලැබේ. එය 2012/13 දී 11.8 ක් විය. 2009-10 දී 12 ක් ද, 2006-07 දී 12.4 ක් ද විය. එහි ඉතා අඩු ඉදිරි ගමනක් ඇත.

දුගී ජනයා හා දුගීකම

සාමාන්‍යයෙන් දුගියා යන්නෙන් අවම ජීවන තත්ව නොමැති පුද්ගලයින් හා ජන කණ්ඩායම් අදහස් කෙරේ.

සාමාන්‍යයෙන් දුගීකම යන්නෙන් අවම ජීවන මට්ටම් සමාජයකට සාපේක්ෂව හා ජීවමය අවශ්‍යතාවලට සාපේක්ෂව ලැබීමට තරම් ආදායම හෝ පරිභෝජනය නො මැති ජන කණ්ඩායම් අදහස් කෙරේ.

සාමාන්‍යයෙන් නිරපේක්ෂ දුගීකම ලෙස සැලකෙන්නේ දිනකට අවශ්‍ය අවම ශක්ති ප්‍රමාණය නො ලැබීමේ තත්වයයි. මෙය වයස් කාණ්ඩ වලට, ලිංගභේදවලට, සංස්කෘතීන්ට අනුව තීරණය වේ. ලංකාවේ 2012/13 සංගණනය හමුවේ එය කිලෝ කැලරි 2,030 ක් විය.

සාමාන්‍යයෙන් දුගීකමේ රේඛාවක් සමාජයකට, රටකට හඳුන්වා දෙනු ලැබ ඇත. එය, අව ම ජීවන අවශ්‍යතා සඳහා වැය වන මුදල ය. (Cost of Basic Needs - CBN) ශ්‍රී ලංකාවේ දී පාදක කණ්ඩායම (Reference) ලෙස 2 වැනි හා 4 වැනි දශමක වල වියදම් තබා ගෙන ඇත.

2002 වසරේ දී කිලෝ කැලරි 1,000 ක් සඳහා රු. 15.97 ක් වැය වූ බව ගණනය කෙරී ඇත. එය දිනකට රු. 32.42 හෙවත් මසකට රු. 973 කි.

2002 වසරේ දී එම වියදම, ආහාර දුගී රේඛාව ලෙස සලකනු ලැබ ඇත.

පවුලක්, ආහාර නොවන දෑ සඳහා මෙන්ම, අත්‍යවශ්‍ය දෑ සඳහා ද වියදම් කරයි. ඒ අනුව සලකා බලා, නිළ දුගී රේඛාව නියම කෙරේ.

2002 වසරේ දී නිළ දුගී රේඛාව මසකට එක් පුද්ගලයකුට රු. 1,423 ක් විය. නිළ දුගී රේඛාවට පහළින් සිටින ජන සංඛ්‍යාව දුගීකම ලෙස අර්ථ දැක් වේ.

2006/07 වසරේ දී දුගීකමේ රේඛාව රු. 2,233 ක් විය. 2009/10 දී එය රු. 3,028 ක් විය. 2012/13 දී එය රු. 3,624 ක් විය. 1995 දී 28.8% ක් හා 2002 දී නිළ දුගී සීමාව 22.7% ක් විය. 2012/13 දී එය 6.7% කි. (2012-13 සඳහා දිනකට ඩොලර් 0.93 ක් හෙවත් රු. 120 ක ආදායමක් දුගීකමේ රේඛාව විය.)

ශ්‍රී ලංකාවේ දුගීකම දිස්ත්‍රික්ක ලෙස විවිධාකාරයෙන් බෙදී ගොස් ඇත. කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ එය 1.4% කි. (2012) යුද ගැටුම් පැවැති මුලතිව් දිස්ත්‍රික්කයේ එය 28.8% කි. (2012), මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ 20.8% ක් ද, රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ 10.4% ක් ද, හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ 4.9% ක් ද වේ. 2009/10 දත්ත අනුව දුගීකම ඉහළ ගිය දිස්ත්‍රික්ක වනුයේ මොණරාගල (14.5-20.8) පොළොන්නරුව (5.8-6.7), අනුරාධපුර (5.7-7.6), වවුනියා (2.3-3.4) යන දිස්ත්‍රික්කයන් ය. එයට හේතුව 2012 වසර තුළ කලාතුරකින් ඇති වන දීර්ඝ නියං තත්වයක් පැවැතීම ය. මෙය විශේෂයක් ලෙස වියළි කලාපයන්ටත් සමස්තයක් ලෙස මුළු රටටත් බලපෑ තත්වයකි. මේ නිසා 2012 වසරේ දුගීකමේ දත්තවල ස්වභාවික විපත්වල බර ද ගැබ් වී තිබේ.

අන්තර් ජාතික සම්මුතිය වන්නේ දුගීකම 3% ට වඩා අඩු නම්, එය දුගීකම ජයගත් ප්‍රදේශයක් ලෙස ය. ශ්‍රී ලංකාවේ එම ඉලක්කය සපුරාගෙන ඇත්තේ කොළඹ හා ගම්පහ දිස්ත්‍රික්ක පමණි.

කෙසේ වෙතත්, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව, දුගීකම මැනීමේ වඩාත්

විධිමත් වූ ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කරයි. එහි දී එය,

- මූලික ආහාර අවශ්‍යතා සඳහා වැයවන අවම මුදල,
- මූලික ආහාර හා ආහාර නොවන අවශ්‍යතා සඳහා වැය වන මුදල,
- ආහාර සුරක්ෂිතතාවය අනිමි විමේ දී දුගීකමට වන අමතර බලපෑම,
- ස්වභාවික විපත් ආර්ථික අර්බුද නිසා ආදායම් හා දුගීකමට ඇතිවන බලපෑම,

ඉහත කී සියලු අර්බුද එක්ව ඇතිවන සාමූහික බලපෑම ආදිය වෙත වෙනම සැලකිල්ලට ගනු ලබයි.

ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව විසින් ආසියාව සම්බන්ධයෙන් කළ විධිමත් සමීක්ෂණයේ දී (Poverty in Asia : A Deeper Look-2014) පෙන්වා දී ඇත්තේ දුගී බවේ රේඛාවට (ඩොලර් 1.21 දිනකට) යටින් ජීවත්වන ආසියානුවන් ගණන 20.7% ක් බව ය (2010), (1990 දී මෙය 54.7% ක් විය) දුගී බවේ රේඛාව සියලු නව ආහාර නොවන මූලික අවශ්‍යතා සමඟ ද (දිනකට ඩො. 1.51) ගත හොත් එය 30.8% ක් වන බව ය.

ආහාර සුරක්ෂිතතාවයේ බලපෑම ගත හොත් (4% ක බලපෑමකි) එය 34.8% ක් වන බව ය.

ස්වභාවික විපත් හා ලෙඩ රෝග (ගංවතුර, නියඟ, මූල්‍ය අර්බුද, වසංගත) ආර්ථික අර්බුදවල බලපෑම 11.9% ක් වන අතර, ඒ අනුව දුගී බව 46.7% දක්වා ඉහළ යන බව ය.

ඉහත කී සියලු ම සාධක එකට ක්‍රියාත්මක වන විට දුගීකම 49.5% දක්වා ඉහළ යන බව ආ.ස.බැ. ගණනය කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකාව මෙ වැනි විවිධ සාධකවල ආදායමට, දුගීකමට වෙත වෙත ම හා එක් ව කරන බලපෑම ගණනය කර නැත. ඒ නිසා, නියං සමයේ ඇති වූ බලපෑම සටහන් වූයේ දුගීකම ඉහළ යාමක් ලෙස ය. අනාගතය සලකා අන්තර් ජාතික සම්මත අනුව ගත් කල ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින දුගීකම හා දුගීකමට වැටීමට ඇති අනතුරුදායක ජන ප්‍රතිශතය අතර විශාල වෙනසක් දැකිය හැකි වනු ඇත. (වසර 2010 වන විට දිනකට ඩොලර් 2 කට අඩුවෙන් ඉපැයූ ජනගණය 23.4% ක් විය.)

ආදායම් - වියදම් පිළිබඳ සංගණනයේ ඉතා වැදගත් සමීක්ෂණයක් වන්නේ ආණ්ඩුවේ සුබසාධන හා සමාජ ආරක්ෂණ වැඩසටහන් කෙතරම් සමාජ බලපෑමක් සිදු කරයි ද යන්න ගණනය කර තිබීම ය. එයින් පෙනීගොස් ඇත්තේ සමාජ ආරක්ෂණ හා සුබසාධන ක්‍රියාදාමයන් නොමැති නම් දුගීකම 3% කින් එනම්, 9.6% දක්වා ඉහළ යන බව ය.

ලොකුම බලපෑම සිදු කර ඇත්තේ විශ්‍රාම වැටුප් ය. එය නොතිබියේ නම් දුගීකම 8.3% දක්වා ඉහළ යෑමට ඉඩ තිබිණි. සමෘද්ධි ව්‍යාපාරය නො තිබිණි නම් දුගීකම 7.3% දක්වා ද (0.6% ක බලපෑමක්) වැඩිහිටි පිං-පඩි නො තිබිණි නම් එය 6.8% දක්වා ද ඉහළ යෑමට නියමිත ව තිබිණි.

අධ්‍යාපන ශිෂ්‍යත්ව නොවන්නට දුගීකම 6.8 ක් වන්නට (0.1% ක බලපෑමක්) ඉඩ තිබිණි.

පොහොර සහනාධාරයේ කිසි දු බලපෑමක් නො වූ බව ද පෙනී ගොස් ඇත. මෙයින් පෙනී යන්නේ බොහෝ සමාජ ආරක්ෂණ කටයුතුවල බලපෑම ඉතා අල්ප බව ය. අනෙක් අතින් මත්පැන්, (රු. බිලියන 110), සිගරට් (රු. බිලියන 85), මත්කුඩු (රු. බිලියන 32), සුදුව ආදී දුරාවාරයන් සඳහා ද විනෝදාස්වාදය සඳහා ද කෙරෙන වියදම් ප්‍රමුඛතාවයට ගැනීම නිසා දුගී බවට තියුණු බලපෑමක් එල්ල වී ඇත.

ආදායම් පරතරය

බොහෝ දෙනා ගේ පිළිගැනීම අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ආදායම් පරතරය 1977 සිදු වූ ලිබරල් ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණයත් සමඟ පුළුල් වී ඇත. (මේ ගැන විධිමත් අධ්‍යයනයක් රමණී ගුණතිලක දවුන් කමන් වෝට්කපන්චි විසින් සිදු කර ඇත. Inequality Trends and Determination in Sri Lanka 1980-2002)

ඉහත පරීක්ෂණය මගින් ආදායම් පරතරය මෙන් ම එය ප්‍රාදේශීය ලෙස ජනවාර්ගික ලෙස, යටිතල පහසුකම්වලට ඇති ඉඩකඩ පිළිබඳ ව, අධ්‍යාපනය හා රැකියාව අනුව විස්තර කෙරී ඇත. ඒ සඳහා ඔවුන් ශාප්ලේ වෙන්කරලීමේ ක්‍රමවේදය යොදාගෙන ඇත. වෙනත් විවිධ විද්වතුන් මේ සම්බන්ධයෙන් කර ඇති පර්යේෂණවල දත්ත සහය ද ඔවුන්ට ලැබී ඇත. එහි ඉතා සරල ප්‍රතිඵල මෙසේ ය.

වැඩිහිටියන් වැඩි ප්‍රතිශතයක් සිටින නිවෙස්වල ආදායම ඉහළ යන අතර එය පිරිමින් විසින් වැඩිපුර දරනු ලබයි.

ජනවාර්ගික ලෙස බලන කල දෙමළ ජනයා (වන්නිය හැරුණු විට) සිංහල ජනයාට වඩා ආර්ථික අතින් සමෘද්ධිමත් ය. (මෙය දෙමළ ජනයා ගේ ප්‍රශ්නය, ආර්ථික ප්‍රශ්නයක් යැ යි කියන අයට කදිම පිළිතුරකි.)

ඉන්දියානු දෙමළ පිරිස්වල පවා ආර්ථිකය වඩා සමෘද්ධිමත් ය. (මෙයට හේතුවක් වන්නේ වතු දෙමළ ජනයා නොව කොළඹ දෙමළ ව්‍යාපාරික පන්තිය යි.) (එක් සංඛ්‍යා ලේඛනයක් අනුව රටේ මුස්ලිම් ජන ප්‍රතිශතය 9% ක් වුව ද ඔවුන් ගේ ආදායම් ප්‍රතිශතය ජාතික වශයෙන් 15% ක් වේ. - Financial Times 2014)

වැඩිදුර අධ්‍යාපනය ලැබුවත් අතර ආදායම ඉහළ අතර, ආදායම් පරතරය නැති කිරීමට අධ්‍යාපනය ප්‍රධාන සාධකයක් වේ. (මෙය ලොව පුරා සත්‍යයකි)

යටිතල පහසුකම්වලට (විදුලිය, දුරකථන, ප්‍රවාහන, ඉන්ධන) ඇති හැකියාව සහ ආදායම් අතර පැහැදිලි සබැඳියාවක් ඇත.

ප්‍රාදේශීය ලෙස බස්නාහිර පළාත, සෙසු පළාත් වලට වඩා සමෘද්ධිමත් අතර සෙසු පළාත් ද ධනය හැසිරෙන වාණිජ ප්‍රදේශයන් වේ.

කුටිස්තටි වක්‍රය අනුව ආදායම වැඩි වන විට අසමානතා අඩු වීමේ

ප්‍රවණතාවයක් ශ්‍රී ලංකාවේ දක්නට නැත.

යටිතල පහසුකම්වලට ඇති ඉඩකඩ (36.59-2002) හා අධ්‍යාපන තත්වය (20.19-2002) ආදායම් පරතරයට ලොකු ම බලපෑම කර ඇත.

විද්‍යාල

ජන සංඛ්‍යා ලේඛන දත්ත අනුව (2013) ශ්‍රී ලංකාවේ අවුරුදු 20 ට වැඩි ජනගහනය 14,634,418 කි. මෙයින් 6,786,285 ක් පිරිමින් වන අතර 7,848,133 ක් කාන්තාවන් වේ. මෙයින් වැඩ කළ හැකි ශ්‍රම බලකාය 8,237,529 ක් හෙවත් 96.2 ක් රැකියාවේ නියැලී ඇති බව පෙනී ගොස් ඇත. එනම්, අවුරුදු 20 ට වැඩි ශ්‍රම බලකාය අතර විද්‍යාල 3.8% කි. (මෙය අවුරුදු 15 ට වැඩි ජනයා ලෙස සැලකූ විට 4.4% ක් වේ.) පිරිමින් අතර විද්‍යාල 2.7% ක් ලෙස ද කාන්තාවන් අතර 6.1% ක් ලෙස ද වාර්තා වේ. නාගරිකව 4.4 ක් ද, ගම්බදව 3.7 ක් ද ලෙස වේ.

පළමු නිගමනය වන්නේ 1990 දී 30% ක් තරම් වූ විද්‍යාල 3.8% ක ට අඩු වීම සමාජමය ජයග්‍රහණයක් බව ය. 1992 සිට ලැබුණු ජනගහණ ප්‍රතිලාභය සමඟ බලන විට පෙනීයන්නේ ශ්‍රම බලකාය ආර්ථිකය විසින් උකහාගෙන ඇති බව ය. ගැඹුරින් සැලකූ විට පෙනීයන්නේ විද්‍යාල අඩු වීමට ප්‍රධාන හේතුවක් වන්නේ විදේශ රැකියා බව ය. කාන්තාවන් තුළ විද්‍යාල පිරිමින්ට වඩා වැඩි වීම, අතැමුන් ලිංගික අසාධාරණයක් ලෙස හුවාදක් වුව ද තවමත් ශ්‍රී ලංකාවේ බොහෝ පවුල්වල මව්වරු, මිත්තණියෝ, ගෘහ සේවය සිය වගකීමක් ලෙස, ගෙවීමකින් තොරව සිදු කරති. (එහි ප්‍රතිශතය 22.7% කි.) කාන්තාවන් ආර්ථිකයට දරන වගකීම මෑත කාලයේ සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගොස් ඇත.

මෙ කී දත්තවල තවත් වැදගත් නිගමනයක් වන්නේ පොදුවේ විද්‍යාල අඩු වූ ද වයස 20-24 අතර විද්‍යාල 19.9% ක් ද, 24-29 අතර 6.4% ක් ද ලෙස වන බව ය.

එ මෙන් ම උසස් පෙළ සමතුන් අතර විද්‍යාල 10.2% ක් වන අතර එය පිරිමි 6.8% ක් හා කාන්තා 14% ක් ලෙස වේ. සා.පෙළ අසමත් අය අතර විද්‍යාල 2.6 ක් ද, සා.පෙළ සමත් අය අතර එය 5.4% ක් ද වේ.

මෙයින් පෙනීයන්නේ රැකියාවක් ලබා විවාහ අපේක්ෂාවෙන් සිටින වයස 20- 29 අතර විද්‍යාල (12.6%) රටේ සාමාන්‍ය මෙන් තුන් ගුණයක් වීම නිසා කිසියම් අසහනයක් ජනනය වී ඇති ආකාරය යි. එ මෙන් ම උසස් පෙළ සමතුන් අතර විද්‍යාල ඉහළ අගයක් (10.2%) වීම මඟින් ද පෙන්වා දෙන්නේ උගත් විද්‍යාලයක් පවතින බව ය. කාන්තාවන් උසස් අධ්‍යාපනයට දරන නැඹුරුව (විශ්ව විද්‍යාලවල පිරිමි කාන්තා අනුපාතය 1/1.67 කි.) නිසා උගත් කාන්තාවන් අතර විද්‍යාල උග්‍ර වීම ද, උගත් රැකියාවල දොරටු සාතිශය බහුතරයක් කාන්තාවන්ට විවෘත වීම ද එකට සිදු වී ඇත. මෙය 1990 සිට වර්ධනය වූ සුමට තාක්ෂණයන්ගේ (පරිගණක සන්නිවේදන, කාර්මික) ප්‍රතිඵලයක් ලෙස විග්‍රහ කෙරේ. (2006 දී 79.2 ක් කාන්තා රැකියා අනුපාත 2012 දී 82.3 දක්වා වැඩි විය.)

ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රම ඵලදායිතාවය (2013 දී එක පුද්ගලයකු රු. 388,000 ක් විය) මෙය 2012 ට සාපේක්ෂව (375,000) වැඩි වීමක් වුව ද සේවා ක්ෂේත්‍රයේ නම් අඩු වීමක් පෙන්වා ඇත.

අධ්‍යාපනය

ශ්‍රී ලංකාව නිදහස් අධ්‍යාපනය සහිත රටකි. එ වැනි රටවල් ඇත්තේ ඉතා සුළු ප්‍රමාණයකි. යුරෝපයේ නිදහස් අධ්‍යාපනය 18 වැනි සියවසේ දී තෝමස් පේන් (Thomas Paine) වැන්නවුන් විසින් මතු කළ වැදගත් සමාජ ප්‍රතිසංස්කරණයක් වුව ද ශ්‍රී ලංකාවේ බෞද්ධ විහාරස්ථාන දුරාතීතයේ නො මිලේ ලෞකික ශිල්ප ලබාදීම කර ඇත. වාර්තාවන ආකාරයට ලොවේ රටවල් 43 ක් නිදහස් අධ්‍යාපනය ලබාදෙන අතර ශ්‍රී ලංකාව එහි ඉදිරියෙන් ම සිටී.

ශ්‍රී ලංකාවේ ඉහළ සාක්ෂරතාවය, පරිගණක සාක්ෂරතාවය ද, කාන්තා ඉහළ අධ්‍යාපන තත්වය ද ලැබී ඇත්තේ නිදහස් අධ්‍යාපන සංකල්පය නිසා ය.

UNICEF ආයතනයට අනුව ලෝකයේ වයස 15 ට වැඩි ජනගහණයේ සාක්ෂරතාවය 84% කි (2011). ශ්‍රී ලංකාවේ එය 95.6% කි.

කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනයේ හඳුනාගනු ලැබූ ගැටලු රැසක් ඇත. පළමුව තවමත් සියලු දරුවන් පාසලට යා යුතුය යන 100% ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන කඩඉම ජය ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාවට නො හැකිව ඇත. වයස 5 ට වැඩි පාසල් නො යන දරු ප්‍රතිශතය 3.8% කි (2011).

දෙ වනුව වයස 20-24 තරුණයින් අතුරින් 3.9% ක් විශ්ව විද්‍යාලවලට ඇතුළත් වන අතර 3.6% ක් තාක්ෂණ හා වෙනත් කාර්මික විද්‍යාලවලට ඇතුළු වේ. මෙයින් පෙනීයන්නේ ඉහළ අධ්‍යාපනය ලැබිය යුතු වයසේ තරුණයින් 92.5% ක් ඒ සඳහා යොමු නො වන බව ය.

තෙ වනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්ව විද්‍යාල සිසුන්ගෙන් විද්‍යා අධ්‍යාපනය ලබන්නේ 21% ක් පමණි. (බොහෝ කාර්මික රටවල මෙය 40% ඉක්මවා ඇත.) විශ්ව විද්‍යාල සිසුන්ගෙන් 55% ක් කලා විෂයන් හදාරන අතර ඉතිරි 24% ශිෂ්‍යයෝ වාණිජ විෂයන් හදාරති. පසුව සඳහන් වූ විෂය ධාරා වල දරුවන් ආර්ථිකයට ඵලදායී ලෙස උකහා ගැනීමේ නො හැකි බවක් පවතින අතර, ඔවුන් රාජ්‍ය සේවයට තොග ගණනින් ඇතුළත් කර ගැනීම නිසා රාජ්‍ය සේවය ද බෙහෙවින් අකාර්යක්ෂම වී ඇත.

සිව් වෙනුව, අධ්‍යාපනය ලබන තරුණ පිරිස් සිය කුසලතා මත රජයේ හා පෞද්ගලික රැකියාවලට යොමු කිරීමේ තරගකාරී ප්‍රතිපත්තියක් නොමැති වීම නිසා 'දේශපාලන පත්වීම්', පිළිබඳ දරුණු සමාජ වේදනාවක් ද පවතී.

පස් වෙනුව, උසස් පෙළ හා විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපනය ලැබීමට තරුණයන් මැලි වීම නිසා (විශ්ව විද්‍යාලවල තරුණ ජනගහණය 35%) නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රවල උගත් ශ්‍රම බලකාය තුළ ශ්‍රම හිඟයක් හට ගෙන ඇත. වැඩි දුර අධ්‍යාපනය නො ලත් බොහෝ තරුණ පිරිස් සේවා ආර්ථිකයට (ත්‍රී වීලර්, සංචාරක, යුද හමුදා) ඇදී

යැම නිසා, නුපුහුණු ශ්‍රම හිඟයක් ද ඇති වී, එය විදේශිකයන් මඟින් පිරවෙමින් ඇත.

සය වෙනුව, වෛද්‍ය, ඉංජිනේරු, කළමනාකරණ, වාස්තු විද්‍යා ආදී කේෂ්ත්‍රවලට කරගතාර්ථ සිසුන් ඇදී ගිය ද ඔවුන් බහුතරයක් විදේශගත වීම නිසා නිදහස් අධ්‍යාපන ආයෝජනය අපතේ ගොස් ඇත. (එක් වෛද්‍ය සිසුවෙකු හෝ ඉංජිනේරු සිසුවෙකු වෙනුවෙන් සිසුන් 205-300 අතර ප්‍රමාණයක් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයේ සිට රැගෙන ඒමට රටට සිදුවී ඇත.)

සත් වෙනුව, නිදහස් අධ්‍යාපනයට පිටතින් විදේශ පාඨමාලා ඉගැන්වෙන අන්තර් ජාතික පාසල්, පුද්ගලික පාසල්, උපකාරක පන්ති ආදිය නිසා නිදහස් අධ්‍යාපනයට ආසන්නයෙන් සමාන මුදලක් වැයවන පුද්ගලික අධ්‍යාපන ව්‍යාපාරයක් ද පවතී. මෙය විධිමත්ව නියාමනය නො වීම නිසා බොහෝ ධනවත්, උගත් පවුල්වල දරුවෝ ලංකාවේ ආර්ථික කේෂ්ත්‍රයෙන් ඉවත් වෙති.

අට වෙනුව, පවතින විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රවේශ ක්‍රමය හා දෙමාපියන් ගේ විදේශ අධ්‍යාපන උනන්දුව හේතුවෙන් දරුවන් විදේශ අධ්‍යාපනයට යොමු කෙරේ. මේ මඟින් වැදගත් සමාජ තීරුවක් විශ්ව විද්‍යාල හා විදේශ වෙළඳ පොළට ඇතුළු වේ. මෙය පශ්චාත් උපාධිය හැදෑරීමේ දී ද සිදු වේ. මේ නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ පශ්චාත් උපාධිධාරීන් බිහි වීම සිදු වුව ද රටේ අධ්‍යාපන පද්ධතියට හා ආර්ථිකයට ඔවුන් මුසු වීම සිදු නො වේ.

නව වෙනුව, ශ්‍රී ලංකාව නිදහස් අධ්‍යාපනයට වියදම් කෙරෙන මුදල පිළිබඳව (ද.දේ.නි. 1.5%) විවාදයක් පවතී. ඇතැම් රටවල් න්‍යෂ්ටික තාක්ෂණය, අවි ආයුධ පිළිබඳ පර්යේෂණ වියදම් ආදිය, අධ්‍යාපන පර්යේෂණ වියදම් ලෙස හුවා දක්වීම නිසා එකී රටවල අධ්‍යාපන වියදම ද.දේ.නි. සාපේක්ෂව ඉහළ ගිය ද ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන වියදම, විශේෂයෙන් ප්‍රාග්ධන වියදම් (20%), සෙසු වියදම් (මාර්ග, වරාය, ගුවන්තොට) සමඟ සන්සන්දනය කෙරෙන විට සැහිල්කට පත් විය නො හැකි තත්ත්වයක පවතී. ආණ්ඩුව ගොඩනැගිලි සහ යටිතල පහසුකම් සඳහා අධ්‍යාපන ආයතනවල දරන වියදම ගුරුවරුන් හා වෙනත් පර්යේෂණ සහායක දැ සඳහා වැය නො කිරීම විශාල ගැටලුවක් ව පවතී.

දස වෙනුව, විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ හා නවෝත්පාදනය දෙසට, නිෂ්පාදන ආර්ථිකයක පුහුණුව දෙසට, රාජ්‍ය ආයෝජන සිදු වන්නේ ඉතා අල්ප ලෙස ය. පසුගිය දශකය තුළ (2005-16) මහ මාර්ග, ප්‍රවාහන නගර නිර්මාණ, වරාය, ගුවන්තොට ආදී කේෂ්ත්‍රවල කළ ආයෝජනයෙන් 10% ක් නවෝත්පාදන කේෂ්ත්‍රවල සිදු කර දැනුම් ආර්ථික සංගුණකය වෙනස් කිරීමට කටයුතු කළේ නම් ආර්ථිකයේ තිරසර ඉදිරි ගමනක් ලැබීමට ඉඩ තිබිණි. (වසර 2010 දී දැනුම් ආර්ථික සංගුණකයේ 87 වැනි තැන සිට ශ්‍රී ලංකාව 2012 දී 101 වැනි ස්ථානයට රටවල් 112 ක් අතුරින් පත් විය.)

අනෙක් අතින් අධ්‍යාපනය යනු දුගීකම, විරැකියාව පමණක් නොව ආදායම් පරතරය තුනී කිරීමේ ද ප්‍රධාන ආයෝජනයයි. රටක තාක්ෂණය, සමාජය

ශක්තිමත් කිරීම මගින් අපේක්ෂා කරන්නේ ඉහළ ආදායම් ලබන අය ගේ වියදම්වලින් (ප්‍රාග්ධන හිමියන්) කොටසක් තාක්ෂණ රැකියා කරන්නවුන් (ශ්‍රම වියදම්) වෙතට ගමන් කර වීම ය.

ශ්‍රී ලංකාව, නිදහස් අධ්‍යාපනය, දේශීය භාෂා අධ්‍යාපනය වැනි දියුණු සමාජ ව්‍යාපෘති දියත් කළ ද නිරන්තරයෙන් උගත් තරුණ ශ්‍රම බලකායෙන් ආර්ථික ප්‍රතිලාභය ලබා ගැනීමට ද නො හැකි විමෙන් පෙනී යන්නේ අධ්‍යාපන ආයෝජනය වැඩි කිරීම මෙන් ම එහි සැලසුම් සහගත දිසාව ද (තාක්ෂණ, පර්යේෂණ හා කළමනාකරණ) වෙනස් කළ යුතු බව ය.

සෞඛ්‍යය

ශ්‍රී ලංකාව නිදහස් සෞඛ්‍ය ද ක්‍රියාත්මක කරන රටකි. ලෝකයේ එ වැනි රටවල් ගණනක් ඇත. නිදහස් සෞඛ්‍ය ද ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්කෘතික උරුමයකි. කිසි දු දේශීය වෛද්‍යවරයෙක් අතීතයේ මුදල් ලබා නො ගත්තේ ය. රජය මේ සඳහා අති විශාල මුදලක් වැය කළ ද ඉතා සීඝ්‍රයෙන් වෛද්‍ය සේවාවන් ව්‍යාපාරකරණය වෙමින් ඇත. පොදුවේ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනතාව, රජය වියදම් කරන මුදලට සමාන මුදලක් පුද්ගලිකව ද වැය කරන බව පෙනීගොස් ඇත.

සෞඛ්‍යය දර්ශක අතින් ශ්‍රී ලංකාව යහපත් සාර්ථකත්වයක් ලබා ඇත. ළදරු මරණ ප්‍රමාණය 1000 කට 11.3 ක් දක්වා (2012) අඩු වී ඇත. මෙය ලෝකයේ දහසකට 35 කි. වයස අවුරුදු 5 ට අඩු දරුවන් ගේ මරණ ප්‍රමාණය 2012 වන විට දහසකට 10 ක් විය. (1970 දී එය 72 ක් ද, 1990 දී 21 ක් ද විය.) එ මෙන් ම අන් රටවල් මෙන් කාන්තා දරුවන් අව තක්සේරු කිරීමක් ශ්‍රී ලංකාවේ සිදු නො වේ.

මාතෘ මරණ සංඛ්‍යාව ඉතා අල්ප ය. (උපත් ලක්ෂයට 29-2013). ලෝකයේ මේ ප්‍රතිශතය උපත් ලක්ෂයකට 210 ක් වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ආයු අපේක්ෂාව වයස 74.1 (2012) කි. මෙය 1940 දී වයස 46 ක් බව පැවසේ. යුද හා වසංගත මගින් ජනයා මිය යෑම මෙයට හේතුවන්නට ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තාවන් ගේ ආයු අපේක්ෂාව පිරිමින්ට වඩා අවුරුදු තුනක් වැඩි වී ඇති අතර, එය ලෝක ප්‍රවණතාවයකි. (ලෝකයේ මේ වෙනස අවුරුදු 05 කි.) එ මෙන් ම ශ්‍රී ලංකාවේ ධනවත් පිරිස් හා දුගී පිරිස් අතර ආයු අපේක්ෂාවේ සැලකිය යුතු වෙනසක් නැත. නමුත් ලෝකය ගත් කල ධනවත් පවුල්වල, ජනගහණය දුගී පවුල්වල ජනගහණයට වඩා වයස 16 ක් වැඩියෙන් ජීවත්වන බව වාර්තා වී ඇත. (2012)

පොදුවේ ගත් කල ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය තත්වය සුබවාදී බවත් ජනයා සෞඛ්‍යය පිළිබඳ දැනුවත් බවත් පෙනී යයි. එහෙත් එහි ගැටලු කීපයක් ඇත. පළමුව ලොව පුරා සෞඛ්‍ය සේවය ශීඝ්‍රයෙන් තාක්ෂණීකරණය වීමත් එ හෙයින් වියදම් වැඩි වීමත් සිදු වී තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ නිදහස් සෞඛ්‍ය සේවය පැවැතුණ ද බොහෝ රජයේ රෝහල් ඖෂධ හා පරීක්ෂණ සඳහා පුද්ගලික සහාය පතයි. මෙය දුගී ජනයාට දරාගත නො හැකි තත්වයක් උදාකරයි.

දෙ වෙනුව, සෞඛ්‍ය සඳහා කෙරෙන වියදම් ද.දේ.නි. සාපේක්ෂව අඩු අගයක් ගෙන ඇත. ප්‍රාග්ධන වියදම් ප්‍රමාණය සාපේක්ෂව අඩු අතර බොහෝ දුරට ගොඩනැගිලි හා උපකරණ මිස වෛද්‍ය හා සාක්ෂි සේවාව වර්ධනය සඳහා නො යෙද වේ. තුන් වෙනුව, රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය සේවයේ පවතින ආයතනික ගැටලු හා වෘත්තීය අතර ගැටුම් නිසා බොහෝ දුරට නිදහස් සෞඛ්‍ය සේවයේ අරුත බිඳ වැටී ඇත.

සිව් වෙනුව, පිරිසිදු පානීය ජලය (එය ශ්‍රී ලංකාවේ 93% කට ඇත.) වසවිස නැති ආහාර යනාදි පෝෂණීය ක්ෂේත්‍ර පිළිබඳ විද්වත් දැනුම හා ජනතා අනවබෝධය නිසා වාණිජ ව්‍යාපාරවල ක්‍රියාකාරීත්වය නියාමනය නො වේ. මේ නිසා බෝ වෙන රෝග වූ මැලේරියා වැනි රෝග මර්දනය වුව ද ඩෙංගු ව්‍යාප්තිය, බෝ නොවන රෝග වූ චකුගඩු රෝග, පිළිකා, දියවැඩියා හෘද රෝග ආදියේ ශීඝ්‍ර වැඩිවීමක් දකින්නට ලැබේ. බෝ නොවන රෝග වලින් මියයන ප්‍රතිශතය : හෘද රෝග 28%, පිළිකා 9%, පෙනහළු ආසාදන 7%, දියවැඩියාව 2% ක් ලෙස ය.

පස් වෙනුව, සෞඛ්‍ය තත්වයන් ශ්‍රම බලකායට හා ඵලදායීතාවයට සෘජු ලෙස බලපාන හෙයින් අනාගත ආර්ථික බරක් ඇති වීමේ අනතුරක් ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය සේවය ද සහමුලින් ප්‍රතිසංස්කරණය කළ යුතු ක්ෂේත්‍රයකි. රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික දෙ අංශය ම නියාමනයත්, රෝග වැළැක්වීමත්, රෝග ප්‍රතිකාරකයත්, අවශ්‍ය තැන්වල නව තාක්ෂණය යොදා ගැනීමත්, රට තුළ ඖෂධ නිපදවීමත්, බටහිර හා දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රමවලට සමතැන දීමත් සහිත විධිමත් සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් ආහාර පෝෂණ ප්‍රතිපත්තියක්, උපාය මාර්ගයක් හා ක්‍රියාකාරී වැඩසටහනක් අවශ්‍ය ය.

උද්ධමනය හා ජීවන බර

උද්ධමනය ලෙස සාමාන්‍යයෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ ආර්ථිකයක මුදල් හා භාණ්ඩ අතර පවතින සබැඳියාවයි. භාණ්ඩ හා සේවා වලට වඩා වැඩි මුදල් ප්‍රමාණයක් පැවැතුණු විට භාණ්ඩ වල මිල ඉහළ යෑම සිදු වේ. එය මුදල් සැපයීම වැඩි වීම හෙවත් උද්ධමනයේ ප්‍රතිඵලයයි.

ලංකාවේ උද්ධමනය මනිනු ලබන්නේ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය අනුව ය. සැලකිල්ලට ගනු ලබන මාසයේ දර්ශකයට මාස දොළහකට පෙර අදාළ මාසයේ දර්ශකය අතර ප්‍රතිශත වෙනස උද්ධමනය ලෙස අදහස් කෙරේ. වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධමනය ලෙස වසරක් ඇතුළත මිල දර්ශක වල සාමාන්‍ය මිල අතර ප්‍රතිශත වෙනස අදහස් වේ. කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (පදනම 2002-100) සකස් කෙරී ඇත්තේ කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය තුළ පදිංචි ජනතාව ගේ ජීවන රටාවන්, ආදායම් මට්ටම්, නියැදි සමීක්ෂණයක් මගින් ගණනය කිරීමෙනි.

එහි දී සාමාජිකයන් 4.5 ක් සහිත ගෘහයක, මාසයක වියදම දී තිබෙන බඩු පැසක් සඳහා රු. 17,996 ක් ලෙස වාර්තා වී ඇත. එහි දී වූ බඩු පැස සඳහා අයිතමයන් 334 ක් සැලකිල්ලට ගෙන ඇති අතර බර තැබීම වී ඇත්තේ ආහාර

46.71% ක් හා ආහාර නොවන දෑ, 53.29 ක් ලෙස ය. මෙම නියැදි පරීක්ෂාව 2006/07 දී නැවැත සිදු කරන ලදී. එහි දී පෙනීගියේ සාමාජිකයන් 4.4 ක් සිටින ගෘහයක මාසයක වියදම රු. 27,972 ක් බව ය. එහි දී මුළු අයිතමයන් ගණන 373 ක් විය. ආහාර (41%) හා ආහාර නොවන 59% ලෙස බර තැබීම කෙරී ඇත.

බැලූ බැල්මට පෙනීයන්නේ ලංකාවේ උද්ධමනය 3.5% (2014) දක්වා අඩු වී ඇති බව ය. කෙසේ වෙතත්, එහි ගැටළු කීපයක් ඇත. 2014 දී බඩු පැස ලෙස ගෙන ඇත්තේ 2006 බඩු පැසම ය. අනෙක් අතින් ප්‍රාදේශීයමය ලෙස සිදුවන මිල උච්චාවචනය මෙයට හසු නො වේ. එ මෙන් ම උද්ධමනය පාලනය වීමත් සමඟ විය යුතු මන්දපෝෂණයෙන් අඩු බර දරු උපත් ඇති වීම පාලනය වීමත් සිදු වී නැත. මේ නිසා උද්ධමන සංඛ්‍යා ලේඛන හා ජීවන තත්වය අතර ගැටුමක් පවතී.

මැද පන්තිය

ආර්ථික තත්වයන් අනුව සමාජ කණ්ඩායම් හඳුන්වාදීම "මාක්ස්වාදයේ" මූලික උත්සාහයකි. ඒ අනුව ප්‍රාග්ධනය හිමි ධනපති පන්තිය හා ශ්‍රමය හිමි කම්කරු පන්තිය නමින් සමාජ පන්තීන් දෙකකට ලෝකය බෙදනු ලැබී ය. සෘජු ප්‍රාග්ධන හිමිකාරීත්වයක් නැති, කම්කරුවන් ද නොවන, ආගමික නායකයින්, වෘත්තීය වේදීන් අධ්‍යාපනඥයින්, බුද්ධිමතුන්, මාධ්‍යවේදීන්, කලාකරුවන්, කළමනාකරුවන් ආදීන් අයත්වන්නේ කුමන පන්තියකට ද යන්න ගැන විවාදයක් මාක්ස්වාදීන් අතර පැවැතිණි. ඔවුන් සුළු ධනේෂ්වරයන් ලෙසත්, ඔවුන් කම්කරුවන් නො වෙතත් ඔවුන්ට කම්කරු පන්ති විඥානය ඇත්නම් ඔවුන් ද කම්කරු පන්තියේ ම බවත් ප්‍රකාශ කෙරිණි. ඇතැම් පශ්චාත් මාක්ස්වාදීන් ගේ අදහස වූයේ සමාජ විප්ලවයක ගාමක බලවේගය ධනපතීන් හෝ කම්කරුවන් හෝ නොව සංවිධානාත්මක තුන් වෙනි පන්තියක් (පීලාස්-නව පන්තියක්) බව ය.

විශේෂයෙන් ම තාක්ෂණය හා දැනුම නිසා උපන් මැදි ආදායම් සහිත සමාජ කණ්ඩායම මැද පන්තිය ලෙස (Middle Class) ලෙස හඳුනා ගැනේ. අලෙවිකරණයේ දී නම් ආහාර නොවන වෙනත් දෑ එනම්, රථවාහන, නිවාස, ගෘහ උපකරණ, ඇඟලුම්, සන්නිවේදන උපකරණ, රූපලාවන්‍ය, විනෝද චාරිකා ආදී භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා ලොකු ම ඉල්ලුම එන්නේ මැද පන්තියෙනි. දේශපාලන ප්‍රතිසංස්කරණවල දී ද මතවාද ඉදිරිපත් කරන්නේ ද, ඒ සඳහා සමාජය සංවිධානය කරන්නේ ද මැද පන්තියයි. තාක්ෂණයේ දී, කලා නිර්මාණවල දී හා නවෝත්පාදනයේ දී ද මැද පන්තිය මූලික වේ.

මේ අනුව මැද පන්තියක් අර්ථ දීම තරමක් සංකීර්ණ කටයුත්තකි. මේ සඳහා ගෝලීය මෙන් ම දේශීය මිනුම්දඬු රැසක් ද හඳුන්වා දෙනු ලැබ ඇත.

ආර්ථිකමය අර්ථදීම

1. රටක මධ්‍යන්‍ය (Mean) ආදායමෙන් 0.75-1.25 අතර කණ්ඩායම මැද පන්තිය වේ.

ශ්‍රී ලංකාවට මේ අර්ථදීම ගත හොත් 2006/07 ආදායම්-වියදම් දත්ත අනුව

රටේ මධ්‍යන්‍ය ආදායම පවුලක මසකට රු. 16,735 ක් විය. එනම්, මසකට රු. 12,551 - 20,918 අතර උපයන පවුල් මැද පන්තිය විය.

2009/10 දත්ත සඳහා පවුලක මධ්‍යන්‍ය ආදායම මසකට උද්ධමන සහිතව (Nominal) රු. 23,746 ක් විය. ඒ අනුව මසකට පවුලක් රු. 17,809 - 29,082 අතර උපය යි නම් එය මැද පන්තිය විය.

2012/13 දත්ත අනුව මධ්‍යන්‍ය ආදායම පවුලක රු. 30,814 ක් විය. ඒ අනුව මසකට පවුලක් රු. 23,110 - 38,517 අතර උපයයි නම් එය මැද පන්තියට අයත් විය.

2. රටක පවුල් ආදායම් අඩු කැන සිට වැඩි කැනට සකස් කළ විට මැද පවතින 40% මැද පන්තිය වේ.

2012/13 දත්ත අනුව රු. 30,944 (Middle Value - 3rd quintile) හා රු. 45,569 (Middle Value - 4th quintile) අතර සිටින 40% ක ජනගහනය මැද පන්තිය ලෙස සැලකේ. මෙය සැම විට ම නියතයක් වන අතර දැනට ශ්‍රී ලංකාව භාවිත කරන්නේ මේ ක්‍රමය ය. ආසන්නයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ එ වැනි පවුල් 21 ලක්ෂයක් ඇත.

3. ගෝලීය මැද පන්තිය - සාමාන්‍යයෙන් ලෝකයේ සැම රටක ම මැද පන්තියේ ජීවන රටාව, එනම් ආහාර, ඇඟලුම්, නිවාස, විනෝදාංශ සමාන බව සැලකේ. සරල අර්ථ දැක්වීම වනුයේ යම් පවුල් ඒකකයක් දිනකට ඩොලර් 10-100 අතර උපය යි නම් එය මැද පන්තියට අයත් බව ය. එනම්, මසකට රු. 39,000 සිට 390,000 දක්වා උපයන පවුල් මේ ගණයට අයත් ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයෙන් 2002 දී 3.28% (ලක්ෂ 6 ක්) ද, 2009/10 දී 3.98% (ලක්ෂ 08 ක් ද) මේ ගණයට අයත් බව සැලකේ. මේ කාලය ඇතුළත (2002-2010) ඉන්දියාවේ 0.55% (ලක්ෂ 62 ක්) සිට 0.79% (ලක්ෂ 95) දක්වා ද චීනයේ 2.07% (ලක්ෂ 265) සිට 9.22% (ලක්ෂ 1,228) දක්වා ද වැඩි වී ඇත. සාමාන්‍යයෙන් ගෝලීය මැද පන්තිය 2013 දී මිලියන 1,800 ක් පමණ වන බව ගණන් බලා තිබේ. එය ධනවත් ලෝකයට වඩා චීනය, ඉන්දියාව, ලංකාව වැනි ධනවත් වෙමින් පවතින ලෝකයේ ප්‍රධාන වෙළඳ ප්‍රවාහය ද වී ඇත.

4. සම්පත් පරිභෝජනය - පරිභරණය කෙරෙන සම්පත්, මැද පන්තිය විසින් තීරණය කරනු ලැබේ. දෙ මහල් නිවසක අයිතිය, පුද්ගලික මෝටර් රථයක අයිතිය, පුද්ගලික පරිගණකයක අයිතිය, ඒකක 120 ට වඩා මසකට විදුලිය භාවිතය, ආදිය මෙහි දී ප්‍රකාශ වේ. රටේ මුළු නිවාස ගණන මිලියන 5.3 කි (2012). දෙ මහල් නිවාස සංඛ්‍යාව 364,000 කි. පවුලක 3.8 ක් වාසය කරන බව සැලකූ විට ආසන්නයෙන් මිලියන 1.4 ක් දෙ මහල් නිවෙස් හිමියෝ වෙති. දෙ මහල් නිවෙස් වලට වඩා විශාල තනි මහල් නිවාස ද ඇති බව සැලකිය යුතුය. 2010 සංඛ්‍යා ලේඛන අනුව කාර් 559,922 ක් ද, ද්විත්ව කාර්ය වාහන

211,367 ක් ද ඇත. ඇතැම් විට එක පවුලක වර්ග කීපයක වාහන තිබෙන්නට ද පුළුවන. එනම්, ආසන්නයෙන් වාහන සහිත පවුල් මිලියන 0.7 ක් පමණ සිටින බව පෙනී යයි. විදුලි ඒකක 120 ට වැඩියෙන් භාවිත කරන පවුල් ඒකක 658,937 (2012) ඇත. එයින් ඒකක 180 ට වැඩියෙන් භාවිත කරන පිරිස 163,375 ක් විය. මේ සංඛ්‍යා ලේඛන වලින් පෙනීයන්නේ ආසන්නයෙන් පවුල් ලක්ෂ 7 ක් පමණ, සාපේක්ෂව විශාල නිවෙස් වල, රථවාහන සහිතව ඉහළ විදුලි පරිභෝජනයක් සහිතව වාසය කරන බවත් ඔවුන් ගේ වියදම් කිරීමේ හැකියාව ඉහළ අගයක් බවත් ය.

තවත් අර්ථ දැක්වීම් කීපයක් ඇත. එනම්,

- i. සාමාන්‍ය ආදායමේ සිට 50%-100% අතර ආදායම් ඇති කුටුම්භයන්. 2012 පවුලක මධ්‍යන්‍ය (Mean) ආදායම රු.45,878 (මසකට) විය. එනම්, රු. 22,939 - 45,878 අතර පිරිස මෙයට ඇතුළත් වේ. මෙය ආසන්නයෙන් 40% ක පමණ පවුල් ප්‍රමාණයක් බව පෙනී යයි.
- ii. ඉතාලියේ පවුලක මාසික සාමාන්‍ය ආදායම හා බ්‍රසීලයේ පවුලක සාමාන්‍ය මාසික ආදායම අතර ජීවත්වන පවුල් ගණන (2004 දී ක්‍රය සමක අගය - PPP- අනුව මෙය ඩොලර් 17,401-8,723 අතර අගයක් විය)
- iii. වසරකට ඩොලර් 10,000 ට වැඩියෙන් (රු.මි. 1.3) ට වැඩියෙන් වැය කළ හැකි කුටුම්භයන් මැද පන්තිය වේ. (මේ අර්ථ දැක්වීම අනුව එ.අරාබි එමීර් රාජ්‍යයේ 99.5% ක් මැද පන්තියේ වෙයි)
- iv. තම ආදායමෙන් 30% කට වැඩි ප්‍රමාණයක් අත්‍යවශ්‍ය යැපීම් නොවන දෙයට වියදම් කළ හැකි පවුල්.
- v. උපාධියක් හෝ පශ්චාත් උපාධියක් සහිත ආදායම ලබන්නන් සිටින පවුල් (ලංකාවේ ජනගහනයෙන් 2.78 ක් හෙවත් 560,000 ක් පමණ මේ ගණයට අයත් වේ.)
6. විදේශ භාෂා කතා කිරීමට, වසරකට වරක්වත් සංචාරය සඳහා විදේශ ගත වන පවුල් (ලංකාවේ ජනගහනයෙන් 25% කට ඉංග්‍රීසි කතා කළ හැකි ය. පරිගණක භාවිතා කරන පවුල් ප්‍රමාණය ද 12% කි. (2012) ආසන්නයෙන් ලක්ෂ 6 කට ආසන්න පිරිසක් කවර හෝ විදේශ රටක අර්ධ හෝ පූර්ණ නේවාසිකව වාසය කරති.)

ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකයේ ඉදිරි ගමනේ ද තීරක කණ්ඩායම වන්නේ මැද පන්තිය හා විශේෂයෙන් ඒ ආශ්‍රිත ව ජීවත්වන තාක්ෂණ පන්තිය යි. තාක්ෂණ හෝ වෘත්තීය අධ්‍යාපනය, සංචාරය සන්නිවේදනය, සෞඛ්‍ය සේවා, රූපලාවන්‍ය සේවා, ඉහළ ගණයේ ආහාර හා ඇඟලුම් ගෘහ උපකරණ සේවා ආදිය සඳහා ඉල්ලුම ඔවුන් විසින් ජනනය කරනු ලැබේ. පෙරළා, නව නිර්මාණ, දේශපාලන හා සමාජ මතවාද නිර්මාණයේ දී ද ඔවුන් ප්‍රධාන සාධකය වන්නේ හුදු ආර්ථික ක්‍රියාවලට ඔවුන් උගුණනය නොවන නිසා ය. ලංකාවේ ආදායමේ උද්ධමන සහිතව හෝ ශුද්ධ ආකාරයෙන් වැඩි වුව ද මැද පන්තියේ වැඩි වීම සිදුව ඇත්තේ

සාපේක්ෂව මන්දගාමීව ය. (ගෝලීය මැද පන්තිය 2002-10 කාලය තුළ 33% කිනි.) එ මෙන් ම ඉතා සීඝ්‍රයෙන් මැද පන්තිය විදේශ ගත වීම ලංකාවේ තාක්ෂණ හා කළමනාකරණ ඉදිරි ගමනට ප්‍රබල බාධකයක් ද වී ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ පරිසර අර්බුදය

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන සම්පතක් වන්නේ එහි ජෛව විවිධත්වය යි. ශ්‍රී ලාංකික ශිෂ්ටාචාරයේ වැදගත් දැනුමක් වන්නේ ජල කළමනාකරණය යි. දෙ පසින් ම (නිරිතදිග, ඊසානදිග) මෝසම් වැසි රැගෙන එන ශ්‍රී ලංකාව, මේ නිසා පාරිසරික ලෙස වාසනාවන්ත දිවයිනක් ලෙස සැලකිය හැකි ය.

සාමාන්‍යයෙන් ලෝකයේ මානව සංවර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය සම්පත් ප්‍රමාණය එහි ඒක පුද්ගල පාරිසරික පිය සටහනින් පෙන්වනු ලබයි. (Ecological Footprint) එය 2007 වර්ෂයේ දී ගෝලීය හෙක්ටයාර්වලින් එක් පුද්ගලයෙකුට 2.7 ක් විය. ලෝකය සතු සම්පත් ප්‍රමාණය හඳුනා ගනු ලබන්නේ ජෛව ධාරිතාවෙනි. (Bio Capacity) එය 2007 වර්ෂයේ දී ගෝලීය හෙක්ටයාර් වලින් එක් පුද්ගලයෙකුට 1.8 ක් විය. මේ සංගුණක දෙක ගණනයේ මහත් අඩුපාඩු පැවැතුණ ද එය අද සම්මතයක් වී ඇත. මෙයින් පෙනීයන්නේ ලෝකයට දිය හැකි ප්‍රමාණයට වඩා 50% ක ප්‍රමාණයකින් මානවයා එය සූරා කන බව ය. (2007) 21 වැනි සියවසට උරුම වූ සම්පත් සියල්ල 2070 දී පාරිභෝජනය කර අවසන් කරන බව මෙයින් පෙනී යයි.

වසර 2007 දක්න අනුව ලංකාවේ ඒක පුද්ගල පරිසර පිය සටහන ගෝලීය හෙක්ටයාර් 1.21 ක් විය. එය ලෝකය සමග (2.7 gha) සන්සන්දනය කරන විට අඩු අගයක් වන අතර ලෝක පරිසරයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියන් සාමාන්‍යයට අඩුවෙන් ලබාගන්නා බව පෙනේ දෙන සංගුණකයකි. (එ. ජනපදයේ ඒක පුද්ගල පාරිසරික පිය සටහන 8.00 gha වේ. එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යයේ 10.08 ක් ද කැනඩා 7 ක් ද, නෝර්වේහි 5.56 ක් ද, ප්‍රංශයේ 5.01 ක් ද, ජපානයේ 4.73 ක් ද, නේපාලයේ 3.1 ක් ද, තායිලන්තය 2.37 ක් ද, කියුබාවේ 1.85 ක් ද චීනයේ 2.21 ක් ද ඉන්දුනීසියාවේ 1.21 ක් ද, ඉන්දියාවේ 0.91 ක් ද, බංගලාදේශයේ 0.62 ක් ද, පුවර්ටිකෝහි 0.04 ක් ද වේ.)

කෙසේ වෙතත්, ලංකාවේ ජෛව ධාරිතාවය ද ඉතා අඩු අගයකි. එය එක් පුද්ගලයෙකුට ගෝලීය හෙක්ටයාර් වලින් 0.45 කි. එනම්, ලංකාව පාරිසරික සංගුණකයේ 0.76 gha හිඟයකින් හෙවත් පරිසරයෙන් ලැබෙන දෙයට වඩා අමතරව 168% ක් සූරා කන ජාතියකි. (එ.ජනපදයේ ජීව ධාරිතාවය 3.87 gha වේ. එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යයේ එය 0.85 කි, කැනඩාවේ 14.12 කි. නෝර්වේ හි 5.48 කි. ප්‍රංශයේ 3.00 කි. ජපානයේ 0.6 කි. තායිලන්තයේ 1.15 කි. කියුබාවේ 0.74 කි. චීනයේ 0.98 කි. ඉන්දුනීසියාවේ 1.35 කි. ඉන්දියාවේ 0.51 කි. බංගලාදේශයේ 0.38 කි. පුවර්ටිකෝ හි 0.14 කි.)

ලංකාවේ ජෛව ධාරිතාව අඩු වීමට ප්‍රධාන හේතුව එය සතුව පොසිල ඉන්ධන නොමැති වීමෙන්, එහි ජනගහණ ඝනත්වය අධික වීමත් ය. ලංකාව

පරිසර දූෂණයේ අඩු පිරිවැයක් සහිත රටක් වුව ද ලැබෙන ප්‍රමාණයට වඩා පරිභෝජනය කරන පාරිසරික හිඟයක් සහිත රටකි.

ශ්‍රී ලංකාව ඉන්දියානු සාගරයේ මෝසම් කලාපයේ පිහිටා ඇති දිවයිනක් නිසා දේශගුණික විපර්යාසවලින් ඉතා දැඩි ලෙස බැට කෑමට නියමිතව ඇති රටකි. එ මෙන් ම අවධිමත් කෘෂිකර්මය හා කර්මාන්තකරණය නිසා දැනටමත් පස, ජලය හා වායුගෝලය දූෂණයට ලක් කරගෙන ඇති රටකි. ඒ නිසා ම බෝ නොවන රෝග, එනම් වකුගඩු, හෘද, පිළිකා, දියවැඩියා, පෙනහළු ආදී යෙන් ද, ඩෙංගු වැනි වසංගතවලින් ද බැටකන රටකි.

ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ ගණන් බැලීම්වලට අනුව ගෝලීය උණුසුම වැඩි වීම නිසා ඇතිවන ජල ආතතිය, සාගර ජලය ඉහළ යෑම හා වෙනත් හේතූන් නිසා 2050 දී ශ්‍රී ලංකාවේ දළ ජාතික නිෂ්පාදනයෙන් 1.2% ක් වාර්ෂික ව හානි වීමට ඉඩ ඇත. මෙය පාලනය නො කළ හොත් 2100 වන විට 6.5% දක්වා වුව හානි විය හැකි ඉඩ කඩක් ඇති බව පුරෝකථනය කෙරී ඇත. විශේෂයෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ සහල් නිෂ්පාදනයට හා තේ කර්මාන්තයට, පොල් කර්මාන්තයට මෙ මගින් දැඩි බලපෑමක් එල්ල වනු ඇත. එ මෙන් ම මත්ස්‍ය කර්මාන්තයට, වෙරළබඩ නගර, ජල විදුලි නිෂ්පාදන, වාණිජ, වනවගාවන්, ජෛව විවිධත්වය වැනසීම, ආක්‍රමණික ශාක හා සතුන් වැඩි යාම, මදුරුවන් ගේ බෝවීම වැඩි වීමට ඉඩ ඇත.

ශ්‍රී ලංකාව සිය අනුවර්තන උපායන් සඳහා 2030 දී ඩො. මිලියන 105 හා 2050 දී ඩො.මි 149 වැඩි කළ යුතු බව ද ආ.ස.බැ. ඇගයීම ප්‍රකාශ කරයි. මේ පුරෝකථනයන් කවරක් වුව ද ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වභාවය වී ඇත්තේ පාරිසරික බලපෑම් නො තකා සංවර්ධනය වේගවත් කිරීම දෙසට යෑම ය. එහි දී ශ්‍රී ලංකාව චීනයේ ආදර්ශය ගෙන ඇත. එහෙත් වත්මන් චීන පාරිසරික දත්ත පෙන්නා දෙන්නේ ඉහළ ආදායමක් ලබාගැනීමට ගොස් චීනය සිය පස, ජලය හා වායුගෝලය විනාශ කරගෙන ඇති ආකාරය යි. (2013 දී හෙළි වූයේ චීනයේ වගා කළ හැකි ඉඩම්වලින් 15% ක් හා ජල මූලාශ්‍රවලින් 50 ක් දූෂණය වී ඇති බව ය)

ශ්‍රී ලංකාව අඩුකරමින් පාරිසරික ආර්ථික විගණනයක් වහා ම ඇරඹිය යුතු ය. (Green Audit) එ මඟින් සංවර්ධනයේ පාරිසරික බලපෑම හඳුනා ගත හැක. එ මෙන් ම වසර 2030 න් ඔබ්බට එන පොසිල ඉන්ධන හිඟය හා ගෝලීය උණුසුමේ විපාක සඳහා මුහුණ දීමට රට සූදානම් කළ යුතු ය. 'ඒ වන විට අප ජීවතූන් අතර නැතැ'යි කීමට කිසිවෙකුට අයිතියක් නැත්තේ අප සියල්ලන් මව්වරුන් හා පියවරුන් වන නිසා ය.

දූෂණය හා වංචාව

බොහෝ රටවල දූෂණ හා වංචා සිදු වේ. එ මෙන් ම ඒවා වැළැක්වීමේ ක්‍රමවේදයන් ද හඳුන්වා දී ඇත. බොහෝ විට දූෂණයේ කියැවෙන්නේ 'කොමිස් පිළිබඳව ය. ඇතැම් විට අදාළ දේශීය නියෝජිතයාට ඔහු ගේ සේවය වෙනුවෙන් නිළ වශයෙන් ම යම් ප්‍රතිශතයක් කොමිස් ලෙස ලැබේ. (ශ්‍රී ලංකාවට බනිජ තෙල් ගෙන්වන ආයතනවල දේශීය නියෝජිතයාට 1% ක පාරිතෝෂිකයක් ලැබේ. බොහෝ

විදේශ ව්‍යාපෘතිවල දේශීය නියෝජිතයාට 3% ක පාරිතෝෂිකයක් ලැබේ. ඩොලර් බිලියන ගණනක් වැය වන ව්‍යාපෘතිවල දී මෙය අති විශාල මුදලකි.)

ශ්‍රී ලංකාවේ සිදුවන මූල්‍ය දූෂණය ආකාර කීපයක් වේ.,

01. තාක්ෂණික දූෂණය

මෙ මගින් තාක්ෂණික පිරිවිතර සකස් කෙරෙන්නේ නිශ්චිත එක් තරගකරුවෙකු ඉලක්ක කර ගෙන ය. සෙසු පිරිස් තාක්ෂණික හා නීතිමය ලෙස තරගයෙන් ඉවත් කරනු ලැබේ. තරගයක් නොමැති විදේශ ණය හා නම් කරනු ලැබූ කෙන්නාත් කරුවකු සිටි නම් අදාළ ව්‍යාපෘතියේ ඉංජිනේරු ඇගයීම ඉහළ දමනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ඇතැම් ව්‍යාපෘති සඳහා මෙය 500-1000% තරම් ඉහළ අගයක් ගෙන ඇත.

02. වංචනික ඇගයීම් හා කළමනාකරණ දූෂණය

වෙළඳ පොළ වටිනා කමට ඔබ්බෙන් යන ලෙස පවතින නීතිමය රාමුවේ හිඳුස්වලින්ම රිංගා සිදු කෙරෙන දූෂණයන් ය. ඇතැම් විට භාණ්ඩ සැපයීමේ දී, භාණ්ඩ ආනයනයේ දී තොරතුරු වසංකිරීම මගින් මෙකී මහා පරිමාණ වංචා සිදු කෙරෙයි. (වරාය හරහා මත්කුඩු වෙනත් භාණ්ඩ සමඟ ගෙන ඒම, ප්‍රමිතියෙන් තොර භාණ්ඩ සැපයීම ආදිය)

03. සෘජු මූල්‍ය දූෂණ

මූල්‍ය ගෙවීම් කටයුතුවල දී නීතියෙන් රිංගා යමින් සිදු කරනු ලබන වංචා (ලංකාවේ වැට් වංචාව වැනි) නැතහොත් සෘජුවම කප්පම් හෝ අල්ලස් ලෙස ලබාගන්නා වංචා මේ ගණයට අයත් වේ. එ මෙන් ම ලාභාංශ වක්‍ර ආකාරයෙන් විදේශ ගත කිරීම ද මෙයට ඇතුළු වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ සිදුවන විගණක කටයුතුවලට අනුව පළමු හා දෙ වන ගණයේ වංචා හඳුනා ගැනීම පවා අපහසු ය. ඒ සඳහා අත්දැකීම් මෙන් ම විෂය දැනුම ද (තාක්ෂණික) අවශ්‍ය වේ. තෙ වන ගණයේ වංචා පවා සෘජු ඔත්තු සැපයීමක් සිදු නොවුන හොත් අල්ලා ගැනීම අපහසු ය.

ඇතැම් මූල්‍ය වංචා හා දූෂණ සිදුවන්නේ විදේශ ගනු දෙනු ලෙස ය. නැතිනම් ප්‍රමිත ලද මිල සහිත ආනයන මගින් ද විදේශ මුදලින් සිදුකෙරෙන වංචා පවතී. ඒවා ද.දේ.නි. බොහෝදුරට දායක වන්නේ නැත. නැති නම් දායක වන්නේ වක්‍ර ලෙස ය. එහෙත් රට තුළ නිළ ගනුදෙනුවල සිදු කෙරෙන වංචා ද.දේ.නි. දායක වෙයි. මෙ වැනි වංචා විසින් ඇතැම් විට ද.දේ.නි. පවා නිසි වටිනාකමට වඩා ප්‍රමිත ලද එකක් විය හැක.

දූෂණ හා වංචා පිළිබඳව වැදගත් ම කරුණ වන්නේ ඒවා ජනතාවට දැනෙන ආකාර ය යි. මේ සඳහා දේශීය ක්‍රමවේදයක් දැනට නැති අතර ජාත්‍යන්තර ප්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටර් නැෂනල් (Transparency International) ආයතනය විසින් මහජන මතය විමසීමේ ක්‍රමවේදයක් (Corruption conception) තනා ඇත.

2013 එකී දූෂණ දැනීමේ සංගණකයට අනුව රටවල් 177 ක් අතුරින් ලොව ඉදිරියෙන් ම සිටින්නේ ඩෙන්මාර්කයයි (ලකුණු 91). ඊළඟට නවසීලන්තය (91), ෆින්ලන්තය (89), ස්වීඩනය (87), නෝර්වේ (86), සිංගප්පූරුව (86) ආදී ලෙස වෙයි. ඉන්දියාව (36) 94 වැනි ස්ථානය ද, පාකිස්ථානය (28) 127 ස්ථානයේ ද පසුවෙයි.

ශ්‍රී ලංකාව 2012 දී ලකුණු 40 ක් ලබාගෙන සිටි අතර 2013 දී එය 37 දක්වා පහළ බැස්සේ ය. එහි ගෝලීය ස්ථානය 91 වැනි තැන ය. ටී.අයි. ආයතනය සිය සංගණනය මගින් බටහිර රටවලට අවශ්‍ය ලෙස ප්‍රතිඵල සකසන බවට වෝදනාවක් ද පවතී. එහෙත් දැනට පවතින පිළිගත් ක්‍රමවේදය වන්නේ ද ඔවුන් ගේ ක්‍රමය යි. ස්වාධීන ආයතනයක් මගින් ලංකාවේ තත්වය මැන ගැනීම මේ නිසා ඉතා අවශ්‍ය ය. එකක් පැහැදිලි ය. උඩ සිට පහළට ලංකාව පුරා විවිධාකාරයෙන් දූෂණය හා වංචාව පවතින බවට දැඩි මහජන මතයක් ඇති බව ය.

ටී.අයි. ආයතනය ජාතික පද්ධති සඳහා අවංකත්වය පිළිබඳ ඇගයීමක් (National Integrity System Assessment) කර ඇත. (2014) එහි ඉතා වැදගත් සොයා බැලීම් මෙන් ම යෝජනා ගණනාවක් ද ඇතුළත් විය.

උදාහරණයක් ලෙස දේශපාලන - පරිපාලන ව්‍යුහය (ව්‍යවස්ථාදායකය, විධායකය, අධිකරණය හා රාජ්‍ය සේවය), නීති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතන (පොලීසිය පැමිණිලි කිරීමේ ආයතන, දූෂණ මර්දන කොමිෂම) අධීක්ෂණ ආයතන (මැතිවරණ කොමිසම, විගණක ආයතන) රාජ්‍ය නොවන ආයතන (දේශපාලන පක්ෂ, මාධ්‍ය, සිවිල් සමාජය, ව්‍යාපාරික ජාලය) යන ආයතන පිළිබඳ සිදුකර ඇති මත විමසීමේ දී පෙනී ඇත්තේ පළමු ආයතන (දේශපාලන පරිපාලන) ධාරිතාවයක් සහිත වුව ද පාලනය හා ක්‍රියාකාරීත්වය දුර්වල බව ය. දෙ වැනි ගණයේ ආයතන (නීති ක්‍රියාත්මක කිරීම), ධාරිතාවය ද, පාලනය ද ක්‍රියාකාරීත්වය ද දුර්වල බව ය. තුන් වැනි ගණයේ ආයතන (මැතිවරණ විගණන) ධාරිතාව හා පාලනය මධ්‍යස්ථ වුව ද ක්‍රියාකාරීත්වය දුර්වල බව ය. සිව් වෙනි ගණයේ ආයතන (රාජ්‍ය නොවන ආයතන) ධාරිතාව, පාලනය හා ක්‍රියාකාරීත්වය දුර්වල බව ය.

මෙයින් පෙනීයන්නේ පවතින ව්‍යුහය පිළිබඳ ධාරිතාවය හා ක්‍රියාකාරීත්වය ගැන ජනතාව ගේ විශ්වාසය ගොඩනැගී නැති බව ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකය පෙරට යන්නට නම් නිසි ව්‍යවස්ථාපිත බලතල සහිත තාක්ෂණික හැකියාව හා විධායක යාන්ත්‍රණයක් සහිත දූෂණ මර්දන නීතිරීති හා ආයතන අවශ්‍ය වේ. විශේෂයෙන් රටේ සංවර්ධන ක්‍රියා පිළිබඳ තොරතුරු දැන ගැනීමේ අයිතිය තහවුරු කිරීම ද අත්‍යවශ්‍ය පියවරකි.

මෙහා ව්‍යාපෘති හා සංවර්ධන ප්‍රමුඛතා

1979 ජනවාරි 31 දා චීනයට සුවිශේෂී දිනයක් විය. හොංකොං හි ක්‍රියාත්මක වූ සමාගමක්, නැව් තැනීමේ අංගනයක් රතු චීනයේ ගුවාන්ඩොන් හි ඇරඹුවේ එදින ය. ඒ වකවානුව ශ්‍රී ලංකාවේ වාමාංශිකයන්, ජනපති ජයවර්ධන ගේ විවෘත ආර්ථිකයට හා නිදහස් වෙළඳ කලාප ක්‍රමයට එක දිගට පහර දෙමින් සිටි යුගයකි.

මාවෝ ගෙන් පසු චීනය විවෘත වෙමින් පැවතුණි. ඒ සඳහා, චීනය අවට කලාපයේ රටවල නිදහස් වෙළඳ කලාප හා විවෘත ආර්ථික උපාය මාර්ගයන් හැඳැරීමට තම රටේ උගත් කණ්ඩායම් පිටත් කර හැරියේ ය. එක් කණ්ඩායමක් ශ්‍රී ලංකාවට ද පැමිණ එ වකට උපාලි විපේවර්ධන මහතා යටතේ තිබූ මහ කොළඹ ආර්ථික සැලැස්මත්, කොළඹ වෙළඳ නාවික මධ්‍යස්ථානයක් කිරීම සඳහා වූ ලලිත් ඇතුළත්වූදලි ගේ නව ආර්ථික කලාප සැලැස්මත් හැඳැරී ය. එහි නායකත්වය ගනු ලැබුවේ පසුව චීනයේ ජනාධිපති වූ හු ජින් තාවෝ ය. එ වකට ලංකාවේ චීන තානාපති වූයේ පසුව එ.ජාතීන් ගේ නියෝජ්‍ය ලේකම්වරයෙකු වූ ෂා සුකන් මහතා ය.

1987 දී චීනයේ ආපනයන හැකියාව ඩො.බි. 10 ක් විය. එය 2012 දී ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන හැකියාව විය. ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන කලාප සැලැස්ම ද හදාරමින්, එය චීනයට අවශ්‍ය ලෙස යොදා ගනිමින්, නිෂ්පාදන සාධක ලාභ කිරීමේ හා කාර්යක්ෂමතාවය වැඩි දියුණු කිරීමේ උපාය මාර්ගය, මනාව යොදා ගනිමින් 2010 දී චීනය තම අපනයන ආදායම ඩො.බි. 1,000 ඉක්ම විය. චීනය දැන් ඒක පුද්ගල ආදායම ඩො. 8,000 ඉක්මවමින් ඉහළ මැදි ආදායම් රටක් වී ඇත. ක්‍රම ශ්‍රමශක්ති න්‍යාය අනුව හෙවත් මිල දී ගැනීමේ හැකියාව මත එය ඉතා නුදුරේ දී ම (2016) ඉහළ ආදායම් රටක් වීමට නියමිත ය.

චීනයේ විවෘත ආර්ථික ඉදිරි පිම්ම ඇඳුණු මුල් යුගයේ දී ජනාධිපති හුවාංගුවා පෙන් ඇතුළු කණ්ඩායමක් වැඩි වැඩියෙන් ඉදි කිරීම් කළ යුතු බව ප්‍රකාශ කර 'ගොඩනගන්නන්' (Builders) බවට පත් විය. 1978 දී පමණක් එ වැනි මෙහෙය ව්‍යාපෘති 120 ක් කොමියුනිස්ට් සම්මේලනයට ඉදිරිපත් වී තිබිණි. තවත් කොමියුනිස්ට් නායකයෙකු වූ "වෙන්යුන්," වෙනස් අදහසක් දැරුවේ ය. චීනය මෙහෙය ව්‍යාපෘති කළ යුත්තේ ඒවායින් ආදායම් ලැබෙන ප්‍රමාණයට බවත්, ආනයන කළ යුත්තේ අපනයන නංවමින් බවත් පවසමින් ඔහු පස් අවුරුදු සැලැස්මක් (1978-83) ඉදිරිපත් කළේ ය. ඔහු සංවර්ධනය, සම්පත් හා දරා ගැනීමේ හැකියාව මත පැවැතිය යුතු යැ යි විශ්වාස කළ 'තුලිත' කරන්නෙක් (Balancer) විය. මෙ ලෙස අධිවේගී දුම්රිය, මහාමාර්ග, විදුලි බලාගාර, වරාය, ගුවන් තොට ආදී මෙහෙය ව්‍යාපෘති, නිශ්චිත ආර්ථික සැලැස්මකට යටත් වී ක්‍රියාත්මක විය. චීනය තම ආර්ථිකය පළමු පස් අවුරුදු සැලැස්මේ දී 7.7% කින් අඛණ්ඩව වර්ධනය කරගනිමින්, ආහාර ස්වයංපෝෂිතතාව, අයවැය පරතරය අවම කර ගනිමින්, (11.7% සිට 2.6%), විදේශ සංචිත ඉහළ යවමින්, අපනයන වර්ධනය, කර්මාන්ත (බැර-ලුහු) ව්‍යාප්තිය, රැකියා නියුක්තිය වැඩි කර ගනිමින් ඉලක්ක රැසක් ළඟාකර ගනු ලැබී ය. ඊළඟ පස් අවුරුදු සැලැස්ම තුළ චීනය සෝවියට් සංගමය පසු කළේ ය (1988).

අද වුව ද චීනයට යන ඕනෑ ම කෙනෙකුට පෙනෙන්නේ හතර වටින් මතුවන මෙහෙය ඉදිකිරීම් පෙළකි. ශ්‍රී ලංකාවේ ද සංවර්ධන න්‍යාය පත්‍රය වැඩි වැඩියෙන් යටිතල පහසුකම් නංවමින් යන ඉදිකිරීම් සංවර්ධනයක් වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාව, වෙළඳ නාවුක, ගුවන්, වානිජ, බලශක්ති හා දැනුම් කේන්ද්‍රයක් හෙවත් පංචබල කේන්ද්‍රයක් කිරීමේ 2010 දී හඳුන්වා දෙනු ලැබූ උපාය මාර්ගය, පසුව 5+1

හෙවත් සංචාරක කෙන්ද්‍රයක් ද එක් වීමෙන් වූ ඡඩ් කේන්ද්‍රයක් විය. එයින් පසුව පෙනීගියේ එය තනිකර ම සංචාරක ව්‍යාපාරය මත යැපෙන සේවා ආර්ථිකයක් (වාණිජ, මූල්‍ය ක්ෂේත්‍ර අමතක කර) හෙවත් විනෝදාස්වාද ආර්ථිකයක් බවට පත් වෙමින් ඇති බව ය. මෙගා ව්‍යාපෘති, එහි ඉහළම ප්‍රමුඛතාවයක් හිමිකර ගත්තේ ය.

2005-2009 කාලයේ ආරම්භයක් ලෙස ද, 2010-14 කාලයේ එක ම උපාය මාර්ගය ලෙස ද වූයේ යටිතල පහසුකම් නැංවීම ය. ආණ්ඩුවේ ආයෝජන විදේශ ණය, දේශීය ආදි සියල්ල යොමු වූයේ මේ දෙසට ය.

සාමාන්‍යයෙන් ඕනෑම ව්‍යාපෘතියක ආයෝජනයට පෙර එහි අනාගත ආර්ථික ප්‍රතිලාභ තක්සේරු කිරීම හා වත්මන් ශුද්ධ අගය (*Net Present Value*) ගණනය කිරීම සිදු කෙරේ. ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රියාත්මක වූ බොහෝ මෙගා ව්‍යාපෘති (වරාය, ගුවන් තොට, අධිවේගී මාර්ග, විදුලි බලාගාර, නගර නිර්මාණ) සඳහා ද මේ ප්‍රතිපත්තිය අනුගමනය කෙරෙන්නට ඇත. එහෙත් ජනතාව විසින් අසනු ලබන ප්‍රශ්න වනුයේ,

- ❑ ඉදිකෙරුණු සියලු මෙගා ව්‍යාපෘති රටේ සමාජයට අත්‍යවශ්‍ය ප්‍රමුඛතාවයන් ද?
- ❑ මෙගා ව්‍යාපෘති ඉදිරිපත් ව ඇත්තේ හුදකලා ව්‍යාපෘති ලෙස ද? නැත්නම් දිගු කාලීන ආර්ථික උපාය මාර්ගයක කොටසක් ලෙස ද? එ සේ නම් එම ආර්ථික උපාය මාර්ගය කවරක් ද?
- ❑ මෙගා ව්‍යාපෘතිවල ආර්ථික ප්‍රතිලාභ ගණනය කෙරී ඇත් ද? දැනට ක්‍රියාත්මක මෙගා ව්‍යාපෘති මගින් ගණනය කරනු ලැබූ එකී ආර්ථික ප්‍රතිලාභ ලැබෙමින් පවතී ද?
- ❑ මෙගා ව්‍යාපෘතිවල ඉංජිනේරුමය ඇස්තමේන්තු ඇත්ත තත්වය පෙන්වයිද?
- ❑ මෙගා ව්‍යාපෘති වල ඉදිකිරීම් තරගකාරී මිල කැඳවුම් යටතේ කොන්ත්‍රාත් දෙන ලද්දේ ද?
- ❑ ප්‍රමුඛතා ලද මිල ගණන් නිසා ආර්ථිකයට ඇතිවන බලපෑම කවරක් ද?

මගේ මතයේ හැටියට, විවෘත ආර්ථිකයට පිවිසි රටක් ලෙස ආණ්ඩුව සෛද්ධාන්තිකව නිෂ්පාදන සාධක මත තරගකාරී වර්ධනය ලබාගත් යුගයේ සිට කාර්යක්ෂමතාවය මත තරගකාරී වර්ධනය ලබාගැනීමේ යුගය කරා යන බව ප්‍රකාශ කළ ද ඒ සඳහා වන කිසි දු නිශ්චිත වැඩ පිළිවෙලක් ප්‍රයෝගිකව ඉදිරිපත් කර නැත. ගොඩනැගී ඇති බොහෝ මෙගා ව්‍යාපෘති, එකී උපාය මාර්ගයේ වෙන් කළ නො හැකි ජීවමාන කොටස් වන්නේ ද, නැත. දැනට ක්‍රියාත්මක කිසි ම ව්‍යාපෘතියකින් ආරම්භයේ දී පෙන්වන ලද ප්‍රතිලාභ ලැබෙන්නේ නැති වුව ද වියදම් ගෙවීමට නම් සිදුව තිබේ. එ මෙන් ම ඉතා අතෘත්වික ලෙස මෙගා ව්‍යාපෘතිවල මිල ගණන් ඉහළ යමින් ද ඇත්තේ ය. එයින් උදාහරණ කීපයක් සන්සන්දනය කර බලමු.

ප්‍රවාහන මාර්ග සංවර්ධනය

ප්‍රවාහන ක්ෂේත්‍රය ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකයෙන් 12% ක පමණ කොටසක් නියෝජනය කරයි. (2010). මගීන් ගේ ඉල්ලුම දෙස බැලූ කල එය පොදු ප්‍රවාහන සේවා මගින් 62% ක් ද, පුද්ගලික ප්‍රවාහන සේවා මගින් 38% ක් ද සිය අවශ්‍යතා සපුරා ගනී (2010). මෙය 2015 වන විට 51%, 49% තත්වයට පත්වනු ඇති බව පුරෝකථනය කෙරී ඇත. පොදු ප්‍රවාහන සේවාව භාවිතා කරන ප්‍රමාණය 2020 දී 40% ක් වනු ඇත. දුම්රිය සේවාව එයින් ඉටුකරන්නේ 4.6% ක් පමණ ය. ඉතුරු 95.4% මාර්ග පද්ධතිය භාවිතා කරයි (2010). භාණ්ඩ ප්‍රවාහනයෙන් 97% සිදුවන්නේ මහා මාර්ගවලිනි. මේ අනුව මහා මාර්ග පොදු ප්‍රවාහන සේවාවන් ශක්තිමත් කිරීම, මගී හා භාණ්ඩ ප්‍රවාහනයේ ඉන්ධන ප්‍රමාණය හා කාර්යක්ෂමතාවය වැඩිකර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණක් ව පවතී.

දුම්රිය ක්ෂේත්‍රයේ විශේෂඥයන් විසින් දුම්රිය මාර්ග සඳහා සකසන ලද ප්‍රමිති පිළි ලකුණු (*Bench Mark*) වැයට අනුව (2010) පැ.කි.මී. 100 ක වේගයෙන් යා හැකි දුම්රිය මාර්ගයක් ඉදිකිරීම සඳහා ආසන්නයෙන් ඩො.මි. 0.5 ක් හෙවත් රු.මි. 60 ක් වැය වෙ තැ යි ගණන් බලා ඇත. මේ අනුව පසුගිය කාලයේ ඉදි වූ හා ඉදිකිරීමට යන ව්‍යාපෘතිවල වියදම් විස්තර මෙසේ ය. (කියවන්න - ආවාර්ය ලලිතසිරි ගුණරුවන් - ජෝන් දියන්දාස් අනුස්මරණ දේශනය)

පිළි සලකුණු ප්‍රමිති මිල කි.මී.1 ට ඩො.මි. 0.5 යි				
ව්‍යාපෘතිය	දිග කි.මී.	මුළු වියදම ඇ.ඩො.මි.	කි.මී.1 කට වියදම ඇ.ඩො.මි.	වියදම වැඩි කිරීම
වවුනියා - තලෙයිමන්නාරම	106	231	2.18	436%
යාපනය දුම්රිය මග	91	185	2.03	406%
මාතර - බෙලිඅත්ත	28	292	10.43	2086%

පළමු ව්‍යාපෘති දෙක ඉන්දියාව ද, ඊළඟ ව්‍යාපෘතිය චීනය ද කරනු ලබන අතර ඉතා පැහැදිලි ලෙස ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවේ අදාළ ඉංජිනේරුමය ඇස්තමේන්තු 400% සිට 2000% දක්වා ප්‍රමාණයකින් ඉහළ ගොස් ඇති බව පෙනී යයි.

අධිවේගී මහා මාර්ග

දැනට ශ්‍රී ලංකාව සතුව කි.මී. 113,000 මාර්ග ජාලයක් ඇති අතර, එයින් 11,900 ක් ජාතික මාර්ග වේ. දැන් එයට අධිවේගී මාර්ග ද එක් වී ඇත. අධිවේගී මහා මාර්ගයක් සඳහා පළමු යෝජනාව වූයේ කොළඹ - කටුනායක මාර්ගය ය (1968). එය නොබැඳි සමුළුවට පෙර ඉදිකිරීම සඳහා ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක් ද ඉදි කිරීම් ආරම්භයක් ද සිදු විය. ඉන් පසු විටින් විට මිල ඉහළ යමින්, ගමන් මග වෙනස් වෙමින්, විවිධ කොන්ත්‍රාත්කරුවන් ගේ අතින් අත යමින්, නඩුබබලින් ආණ්ඩුවට වන්දි ගෙවීමට සිදු වෙමින්, කොමිස් මිල ඉහළ යැවීම් ගැන චෝදනා ලබමින් එහි ඉදි කිරීම් කටයුතු 2013 දී අවසන් විය.

අධිවේගී මාර්ග පිල් සලකුණු මිල ඩො.මි. 2.74 යි කිලෝ මීටරයට				
ව්‍යාපෘතිය	දිග කි.මී.	මිල ඩො.මි.	කි.මී.1 ක මිල ඩො.මි.	වියදම වැඩි කිරීම
කොට්ටාව - ගාල්ල	96	740	7.7	281%
කටුනායක	26	360	13.8	505%
ගාල්ල - මාතර	30	580	19.3	705%
කඩවත - කෙරවළපිටිය	9.2	250	56.5	2062%

මෙයින් පෙනීයන්නේ අධිවේගී මාර්ගවල පිරිවැය කිලෝ මීටරයක් සඳහා ඩො.මි. 7 සිට 60 දක්වා අතර ප්‍රමාණයක විචලනය වන බව ය. භූවිෂමතාවයන්, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම්, ඉදිකිරීම් ද්‍රව්‍ය සැපයීම්, උද්ධමනය ආදිය නිසා යම් වෙනස්කම් සිදු විය හැකි නමුත් 2010-13 අතර මෙතරම් විචලනයක් කිසිසේත් බලාපොරොත්තු විය නොහැක.

අධිවේගී මාර්ගවලින් දැනට මුදල් අය කෙරෙන නමුත් මාර්ගයේ නඩත්තුව, ණය හා පොළී ගෙවීම් ආදිය සමග සසඳන විට ඒවායින් සෘජු මූල්‍ය දායකත්වයක් නැත. එක් ගණන් බැලීමකට අනුව (අමල් කුමාරගේ) කොට්ටාව - ගාල්ල අධිවේගී මාර්ගය සඳහා පමණක් ආර්ථිකය උසුලන ශුද්ධ වාර්ෂික පිරිවැය රු. බිලියන 5.5 ඉක්මවයි. වාර්ෂිකව ලැබෙන ආදායම රු. බිලියන 01 ක් වන අතර නඩත්තුව හා ණය ගෙවීම් සඳහා වැයවන මුදල රු. බිලියන 6.5 ක් ලෙස ගණන් බලා ඇත.

මේ අනුව පෙනී යන්නේ අධිවේගී මාර්ග පද්ධතිය වසරකට අඩු ම තරමින් එක් කි.මී. සඳහා ජාතික ධනය මිලියන 55 බැගින් ගෙවීමට ඇති බව ය. 2015 දක්වා, අධි වේගී කි.මී. 383 ක් ඉදිකිරීම සඳහා යෝජනා වී ඇත. ඒ අනුව අඩු තරමින් බිලියන 21 ක් වසරකට ගෙවීමට අවශ්‍ය වනු ඇත. එය 2020 වන විට බිලියන 100 ක් පමණ දක්වා වාර්ෂිකව වැඩි වීමට ඉඩ ඇත.

සාමාන්‍යයෙන් අධිවේගී මාර්ගයක් ඉදි කෙරෙන විට ඒ පිළිබඳව වන ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක දී එහි වියදම හා වාසි පිළිබඳව අධ්‍යයනයක් ද කෙරේ. එහි දී වැඩියෙන් ම සැලකිල්ලට ගනු ලබන්නේ,

- වාහනයක් එහි ඉන්ධන උපරිම කාර්යක්ෂමතාවයෙන් (පැයට කි.මී 60-100) ධාවනය වීම නිසා ඇතිවන ඉන්ධන වාසිය,
 - මගීන් ගේ කාලය ඉතුරු වීම නිසා ඇතිවන ආර්ථික වාසිය,
 - භාණ්ඩ ඉක්මනින් ප්‍රවාහනය වීම නිසා ඇතිවන ආර්ථික වාසිය,
 - අනතුරු අඩු වීම නිසා ඇතිවන වාසිය
 - වායු විමෝචනය අඩු වීම නිසා ලැබෙන වාසිය
 - අවට ප්‍රදේශවල ලැබෙන සමාජ ආර්ථික වාසි ආදී ලෙස ය.
- එ මෙන් ම අඩු ම වියදමකින්, පාරිසරික හා සමාජ බලපෑම අවම වන ලෙස මාර්ගය,
- ගමන් කරන ප්‍රදේශය හඳුනාගැනීමෙන් අනතුරුව,

- වාර්ෂිකව මාර්ගය නඩත්තු කිරීමට යන මුදල
- මාර්ගය සැකසීමට යන වියදම හා එය වාර්ෂිකව ගෙවීමට යන මුදල
- ආදි සියලු වියදම් වෙන ම ගණනය කෙරේ,
- ඉන් පසු වියදම් හා වාසි අතර ගණනයක් ද වත්මන් මිල අගය ගණනය ද සිදු කෙරේ.

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක වන්නේ එයින් පසුව ය.

උදාහරණයක් ලෙස, මාතර - හම්බන්තොට අධි වේගී මාර්ගය සඳහා සිදු කරන ලද අධ්‍යයනය දී ඒ සඳහා කි.මීටරයකට රුපියල් මිලියන 274 ක් හෙවත් ඩො.මි. 3 ක් (2007) වැයවන බවත් (සමස්ත වියදම රු.බි. 33) වාර්ෂික නඩත්තුව රු.මි. 336 ක් බවත්, සමස්ත (අවාසිය) වසරකට රුපියල් මිලියන (1,232) ක් ලෙසත් ගණනය කර ඇත. එහෙත් මේ මාර්ගය සත්‍ය ලෙස ම තැනීමට යද්දී (2013) එහි මිල කි.මි. එකකට ඩො.මි. 03 ක් නොව කි.මි. එකකට ඩො.මි 16 ක් පමණ වී ඇති බව පෙනී යයි. ඒ අනුව එය ද සෘජු ආර්ථික ප්‍රතිලාභයක් නැති ව්‍යාපෘතියක් බවට පත් කරනු ලැබ ඇත.

වරාය හා ගුවන් තොට සංවර්ධනය

ත්‍රස්තවාදය පරාජය කිරීමෙන් පසු ආණ්ඩුවේ ප්‍රමුඛත්වය යටිතල පහසුකම් නැංවීම සඳහා යොමු විය. පංච බල කේන්ද්‍රයේ වැදගත් කේන්ද්‍ර දෙකක් වූයේ වෙළඳ නාවුක හා ගුවන් කේන්ද්‍රයන් ය. ඒවා වාණිජ, බලශක්ති හා දැනුමේ කේන්ද්‍ර සමඟ ද බැඳී තිබිණි.

ශ්‍රී ලංකාවේ භූගෝලීය පිහිටීම අති විශිෂ්ට එකකි. තවද, ඉන්දියානු සාගරයේ වෙළඳ සුළං දෙපසටම ඇති සාගරයකි. මේ නිසා දුරාතීතයේ සිට ගොඩවාය (හම්බන්තොට), මාතොට (මන්නාරම), ගෝකණ්ණ (ත්‍රිමලය) ලෙස ශ්‍රී ලංකාවට පැරැණි වරායන් තිබූ අතර අනුරාධපුරය, වාණිජ කේන්ද්‍රයක් විය. ලෝකයේ ගුවන් ගමන් හා නාවුක ගමන් (මගීන් හා භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය) දෙස බලන කල, අතර මැදි නවාතැන් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව ඉතා වැදගත් භූගෝලීය පිහිටීමක් සහිත වේ. අතීතයේ දී මෙකී සුවිශේෂී පිහිටීම නිසා ශ්‍රී ලංකාව පර්සියාව, රෝමය, ඉන්දියාව, ඉන්දු චීනය, ජාවා හා චීන රටවල් දක්වා විහි දී ගිය වෙළඳ ජාලයක් සහිත දිවයිනක් විය. එය යම් දුරකට පෘතුගීසි, ලන්දේසි හා ඉංග්‍රීසි පාලන යුගවල දී ද වර්ධනය විය. කෙසේ වෙතත්, නිදහසින් පසු මේ උපාය මාර්ගික පිහිටීම නිසි ලෙස සංවර්ධනය නොවූ අතර එය ලෝක බලවතුන් ගේ අරගලයට හසුවීමෙන් වාසියකට වඩා ශාපයකට පෙරළිණි. එ මෙන් ම සිංගප්පූරුව හා ඩුබායි නාවුක හා ගුවන් කේන්ද්‍ර ලෙස ගොඩනැගීමත් ඉන්දියාව කොචින් වරාය (නව ෂෙවා වරාය) ගොඩනැගීමට පියවර ගැනීමත් සමඟ ශ්‍රී ලංකාවේ අවස්ථාව ක්‍රමයෙන් හීන වී ගියේ ය.

වසර 2013 දී සිංගප්පූරු වරාය කන්ටේනර් (TEU) මිලියන 32.6 ක් ද, භාණ්ඩ ටොන් මිලියන 557 ක් ද, තෙල් බන්කර්වලින් ටොන් මිලියන 42.5 ක් ද, ලෙස සිය ක්‍රියාකාරකම් පෙන්වා ඇත. එය සිංගප්පූරුවේ ද.දේ.නි. 7% ක් හෙවත්

ඩොලර් බිලියන 21 ක් උපයා ඇති අතර 179,000 කට විවිධ රැකියා සපයා ඇත.

වසර 2013 දී කොළඹ වරාය කන්ටේනර් (TEU) මිලියන 4.3 ක් ද, භාණ්ඩ ටොන් මිලියන 66 ක් ද ලෙස සිය ක්‍රියාකාරකම් පෙන්වා ඇත. එය රු.බි. 37 ක් හෙවත් ඩො.මි. 284 ක් උපයා ඇත (ලාභය රු.බි. 2.4 කි). එය ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ 0.42% ක දායකත්වයක් ද, දේ.නි. එක්කර ඇත. එහි මුළු සේවක සංඛ්‍යාව 9,081 ක් විය.

මෙයින් පෙනීයන්නේ කොළඹ වරායේ ක්‍රියාකාරීත්වය, රැකියා අවස්ථා සැපයීමට එහා ගිය ජාතික ආර්ථිකයේ ප්‍රබල සාධකයක් බවට තවමත් පත් වී නැති බව ය.

මේ අතර, පසුගිය දශකය තුළ ආණ්ඩුව වරාය ක්ෂේත්‍රයේ විශාල (ඩො.බි. 2 ක) ආයෝජනයක් කළේ ය. කොළඹ වරාය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ආ.ස.බැ. ණයක් මඟින් (ඩො.මි. 300) රු.බි. 38 ක ආයෝජනයක් ආණ්ඩුව කළේ ය. එහි දෙ වැනි පියවර, චීනය සමඟ ඒකාබද්ධ හවුල් ව්‍යාපාරයක් ලෙස සිදු විය. හම්බන්තොට පළමු පියවර සඳහා ඩො.මි. 490 ක් ද, දෙ වැනි පියවර සඳහා ඩො.මි. 808 ක් ද වැය කෙරිණි. එය චීනයෙන් ණයක් ලෙස ලැබිණි. ඔලුවිල් වරාය සඳහා ඩෙන්මාර්ක ණය ඩො.මි. 46 ක් ද, ගාල්ල වරාය සඳහා ජපාන ආධාර ඩො.මි. 135 ක් ද වැය කෙරිණි.

මේ දැවැන්ත ආයෝජන මඟින් බලාපොරොත්තු වූයේ,

- වැඩියෙන් නාවුක යාත්‍රා අපේ නැව් තොටවලට ඇදගැනීම
- ප්‍රතිනැව්ගතකරණය වැඩි දියුණු කිරීම (විශේෂයෙන් ඉන්දියාව සමඟ)
- නාවුක සේවා (ඉන්ධන හා නඩත්තු) සැපයීම
- රැකියා සුලබ කිරීම.
- ඉන්ධන, ගෑස් බෙදාහැරීමේ මධ්‍යස්ථානයක් වීම.
- සංචාරක ව්‍යාපාරය (ගාල්ල) වේගවත් කිරීම ආදී ලෙස ය.

කොළඹ, හම්බන්තොට, ගාල්ල, ඔලුවිල් වරායන් සක්‍රියව පැවැතුණ ද 2010-13 වරාය ක්‍රියාකාරීත්වය පෙන්වන්නේ ඉතා දුර්වල වර්ධනයකි.

2012 වසරේ දී සියලු වරායන්ට නැව් 4,134 ක් පැමිණ ඇති අතර 2013 දී එය 3,976 දක්වා -3.8% කින් අඩු වී ඇත.

මෙහෙයන ලද භාණ්ඩ ප්‍රමාණය ටොන් මිලියන 65 සිට 66 දක්වා 2.0% ක පමණ වර්ධනයක් පෙන්වා ඇත. බහාලු කන්ටේනර් ප්‍රමාණය ද මිලියන 4.2 සිට 4.3 දක්වා 2% ක වර්ධනයක් පෙන්වා ඇත. මෙහි ඇති වර්ධනය කිසිසේත් සිදු කෙරී ඇති ආයෝජනය හා එහි ණය ගෙවීමට ප්‍රමාණවත් වන්නේ නැත. උදාහරණයක් ලෙස හම්බන්තොට වරායේ පළමු පියවර සඳහා වූ ණය වාරික හා පොළී ප්‍රමාණය (පොළිය ඩො.මි 17, වාරිකය ඩො.මි 14) 31 ඩො.මි. හෙවත් රු. මිලියන 4,054 ක් වේ (2014). මෙය සියලු වරායන් ගේ මුළු ලාභය වූ රු.බි. 2.4 (2013) වැඩි අගයකි. එනම් වරාය ආයෝජනය ද එහි මූල්‍ය ශක්‍යතාවය නො තකා

සිදු කෙරී ඇති ආකාරයක් පෙනී යයි. මෙය වරායට පමණක් නොව රටේ ම ආර්ථිකයට ඉමහත් අහිතකර ප්‍රතිඵල ලබා දෙන්නක් වනු ඇත.

ගුවන් තොටුපොළ සංවර්ධනය සඳහා ද විශාල ආයෝජනයක් සිදු විය. ආණ්ඩුව, කටුනායක පළමු පියවර සඳහා ඩො.මි. 134 ක් ද , දෙ වැනි පියවර සඳහා ඩො.මි. 326 ක් ද (රු.බි. 42.5 ජපානයෙන්) ආයෝජන කිරීමට යයි. මත්තල දෙ වැනි අන්තර් ජාතික ගුවන් තොටු පොළ විවෘත වී ඇති අතර එයට ඩො.මි. 210 ක ආයෝජනයක් සිදු විය. එය දෙ වැනි අන්තර් ජාතික ගුවන් තොටුපොළක අඩුව පිරවීමට මෙන් ම දකුණු ප්‍රදේශයේ සංචාරක ව්‍යාපාරය වැඩි දියුණු කිරීමට හා හම්බන්තොට කේන්ද්‍ර නගරය සඳහා වූ ගුවන් තොටක් ලෙස ද යොදා ගැනේ. (2013 මාර්තු හා 2014 සැප්තැම්බර් අතර මත්තල මෙහෙයුම් අලාභය රු. මිලියන 2,750 ක් විය. එනම් වාර්ෂිකව රු.මි. 2,000 ක පමණ මෙහෙයුම් අලාභයකි. මෙහි ණය පොලි වාරික ගෙවීමට සිදු වූ විට ආසන්නයෙන් වර්ෂයකට රු.මි. 4,000 කට පමණ අලාභයක් වනු ඇත.)

ශ්‍රී ලංකාවේ ගුවන් තොටුපොළ මෙන් ම ගුවන් සේවාවන් ද ජාත්‍යන්තර සේවාවන් හා සැසඳීමේ දී ඉතා දුර්වල තත්ත්වයක පවතින බව පෙන්වා දෙනු ලැබේ.

කටුනායක ගුවන් තොට 2013 වසරේ දී ගුවන් යානා 52,194 ක් සඳහා ඉඩකඩ සැලසුණු අතර මගීන් මිලියන 7,328,798 ක් එහා මෙහා ගෙන යාමට පහසුකම් සපයා ඇත. භාණ්ඩ (Cargo) 191,224 ක් හුවමාරු කෙරී ඇත.

ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවය 2012 දී රු. බිලියන 27 ක මෙහෙයුම් අලාභයක් ද 2013 දී රු.බි. 28.6 ක මෙහෙයුම් අලාභයක් ද වාර්තා කළේ ය. මිනිත් ලංකා සේවය 2012 දී රු. බිලියන 1 ක් ද, 2013 දී රු. බිලියන 1.5 ක ද අලාභයක් ලබාගත්තේ ය.

ගුවන් කේන්ද්‍රයක් ලෙස දියුණු වී ඇති ඩුබායි 2013 වසරේ දී ගුවන් යානා 730,000 ක් හා මගීන් 66,431,533 ක් ද, භාණ්ඩ කාර්ගෝ 2,435.567 ක් ද සඳහා පහසුකම් සපයා ඇත. එය 2013 වසරේ දී ඩො.බි. 22 ක් උපයා ඇත.

ඩුබායි ගුවන් තොට හා එහි ගුවන් සේවාවන් කටුනායක හෝ ශ්‍රී ලංකා ගුවන් සේවාවන් සමඟ සන්සන්දනය යුක්ති සහගත නො විය හැක. එහෙත්, සිංගප්පූරුව හා ඩුබායි උදුරා ගත්තේ ශ්‍රී ලංකාවට ලැබිය යුතු ගුවන් කේන්ද්‍ර තත්ත්වය යි. අපට මේ ක්ෂේත්‍රයේ කෙතරම් ඉඩකඩක් පැවතුණේ ද යන්න ඉහත කී සංඛ්‍යාවලින් පෙනී යයි. ගුවන් තොටුපොළ මෙන් ම විශේෂයෙන් ගුවන් සේවය කළමනාකරණය කෙරෙන අතිශය දුර්වල හා දූෂිත ආකාරය පෙන්නා දෙන්නේ විදේශවල ජීවත්වන හා සේවය කරන මිලියන 2.5 ක් පමණ ශ්‍රී ලාංකික පිරිස ගේ ගුවන් ගමන් නො වන්නට ඒවායේ කිසි දුර තරගකාරී වර්ධනයක් නොමැති බව ය.

ඉන්දියාව හා අවට කලාපීය රටවල් සිය වරායන් හා ගුවන් තොටුපොළවල් තරගකාරී මට්ටමට වර්ධනය කරමින් සිටින අතර, එමගින් තවදුරටත් ශ්‍රී ලංකාවේ ගුවන් තොට හා වරායවලට අමතර පීඩනයක් ද එල්ල වෙමින් ඇත. වරාය හා

ගුවන් තොට කේන්ද්‍රය ද පෙන්නා දී ඇත්තේ අධික ආයෝජනයේ තරමට ඒවායෙන් ආර්ථික ප්‍රතිලාභ නො ලැබී ඇති බව ය.

ගල් අගුරු බලාගාර

ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය සිය අනාගත ඉල්ලුම සඳහා වියදම් අඩුම බලාගාර වලින් එය සපුරා ගැනීම සඳහා දිගු කාලීන ජනන සැලැස්මක් තනනු ලබයි. පරිගණක මාදිලියකින් (WASP) සිදු කෙරෙන මේ පුරෝකථනය, එයට ලබාදෙනු ලබන දත්ත මත පිහිටා අදාළ ප්‍රතිඵල වෙනස් කර ගනී. (උදාහරණයක් ලෙස ලෝකයේ ගල් අගුරු මිල උච්චාවචනය වීම නිසා, නොවෙනස් වේ යන ලංවිම සැලසුම්කරුවන් ගේ උපකල්පනය නිසා ලංවිම ඉදිරි සැලසුම බොහෝ දුරට ගල් අගුරු බලාගාර වලින්ම 2030 වන විට 76% ක් - සැකැසී තිබේ. මෙය පැහැදිලි තාක්ෂණික නො මග යැවීමකි.)

1981 දී සකස් කරන ලද ලංවිම දිගු කාලීන ජනන සැලැස්ම අනුව ලංකාවේ පළමු ගල් අගුරු බලාගාරය දකුණු ප්‍රදේශයේ මාවැල්ලේ ඉදිකිරීමට යෝජනා විය. එය 120 MW විශාලත්වයෙන් යුතු වූ අතර මුළු වියදම රු.මි. 1,452 හෙවත් මෙගාවොට් එකක් සඳහා රුපියල් මිලියන 13 ක් ලෙස ගණන් බලා තිබිණි.

1991 දිගු කාලීන ජනන සැලැස්මේ මාවැල්ලට අමතරව ත්‍රිකුණාමලයේ ද ගල් අගුරු බලාගාරයක් යෝජනා වී තිබිණි. රුපියල අව ප්‍රමාණය හා වෙනත් හේතු නිසා එහි මෙගා වොට් එකක් සඳහා පළමු පියවරේ දී රු.මි. 58 ක් ද දෙ වැනි පියවරේ දී රු.මි. 40 ක් ද ලෙස විය. දෙ වැනි පියවරේ මිල ගණන් අඩු වූයේ සම්ප්‍රේෂණ හා ජෙට් පහසුකම් එයට අවශ්‍ය නො වූ නිසා ය.

මේ එක දු බලාගාරයක් වත් ඉදි වූයේ නැත. 1997 දී පුත්තලම - නොරොච්චෝලේ හි 300 MW බලාගාරයක් (එය 900 MW දක්වා ඉහළ යැවීමට) සඳහා ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක් කෙරිණි.

වසර 2005 අගෝස්තු වේ දී අත්සන් කරන ලද ගිවිසුම ප්‍රකාරව පුත්තලම බලාගාරය, ජෙටිය හා සම්ප්‍රේෂණ පද්ධති සඳහා ඉංජිනේරු ඇස්තමේන්තුව වූයේ ඩොලර් මිලියන 300 ක් 300 MW බලාගාරයක් සඳහා ය. එනම්, මෙගාවොට් එකක් සඳහා ඩො.මි. 1 ක් හෙවත් රු.මිලියන 101 කි. මේ සඳහා 2% පොලියට ණය, විනයෙන් ලැබිණි.

2006 ජනවාරියේ දී මෙහි මිල ගණන් හදිසියේ (මුල දී ඩො.මි. 490 දක්වා ද පසුව එය "සාකච්ඡා මගින්") ඩො.මි. 455 දක්වා ද වැඩි කරනු ලැබීය. එනම්, මාස 04 ක් ඇතුළත 50% ක් වැඩි වීමකි. මෙගාවොට් එකක මිල රු.මි. 155 ක් වූ අතර බලාගාරය සත්‍ය ලෙස ම සැපයුයේ 285 MW නිසා එය මෙගා වොට් එකට රු.මි. 162 ක් විය. දෙ වැනි අදියරේ දී ද (600 MW) ජෙටිය හා සම්ප්‍රේෂණ පද්ධතිය සකසා තිබූ නිසා මිල ගණන් අඩු විය යුතු වුවද එය ඩො.මි. 891 ක් හෙවත් මෙගාවොට් එකට රු.මි. 169 ක් විය. (2009) එය ඩොලරය රු.102 ක් ලෙස

සැලකීමෙනි. අද මේ මිල ගණන් ආසන්නයෙන් මෙගාවොට් එකට රු.මි. 205 ක් වනු ඇත.

2014-2028 දක්වා පුත්තලම බලාගාරයේ පළමු පියවරේ (ඩො.මි. 485) ණය ගෙවීම පොළිය රු.බි. 22 ක් ලෙස ද, ණය වාරිකය රු.බි. 46 ක් ලෙස ද, රු.බි. 68 ක් ලෙස සලකා ඇත. එය ඩොලරය රු. 102 ක් ලෙස සැලකීමෙනි. රුපියල අව ප්‍රමාණය වීම නිසා මෙය අද (2014) රු.බි. 87 ක් දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත. 2028 වන විට කවර තත්වයක් මතු වේදැ යි කිව නො හැක. රුපියල අවප්‍රමාණය නොවන බවටත්, ගල් අගුරු මිල නො වෙනස් වන බවටත් වත්මන් මිල ගණන් (NPV) සෙවීමේ දී කෙරී ඇති උපකල්පනය හා බලශක්ති ඒකක 2122 GWh ලබාදෙන බවට වී ඇති පොරොන්දු (2011-12 අතර සත්‍ය ලෙස ම මෙයින් අඩක් වත් ලබා දී නැත.) කෙතරම් ව්‍යාජ දැයි පැහැදිලි ය. මෙය ද ඉතා පැහැදිලි තාක්ෂණික වංචාවකි.

කෙසේ වෙතත්, මේ කේෂ්ත්‍රයේ වංචනිකයන් එක්වී මාධ්‍ය දැන්වීමක් පළ කර පෙන්වා දෙනු ලැබුවේ පුත්තලම බලාගාරයේ වියදම් දැනටමත් උපයා අවසන් බවය. ඒ තර්කය අනුව 2011-2012 කාලය තුළ පුත්තලම බලාගාරය 2100 GW (4244 GWh සැපයීමට නියමිතව තිබිණි!) තනා තිබූ අතර ගල් අගුරු නො විණි නම් ඒ සඳහා ඩීසල් බලාගාර යොදා ගැනීමෙන් සිදු වන ආවේණික පාඩුව 1 KWh රු. 20 කි. ඒ අනුව පුත්තලම බලාගාරය දැනටමත් රු.බි. 42 ක් උපයා, සිය ප්‍රාග්ධන වියදම් පියවා ඇත.

මේ 'තරි තර්කය' කරුණු කීපයක් නිසා වැරදි සහගත ය.

1. සංසන්දනයක් කළ යුත්තේ සැබෑ ලෙස ම විදුලිය නිපදවන යන්ත්‍ර දෙකක් අතර ය. ගල් අගුරු බලාගාරයකට ආයෝජනයක් නො කර එකී විදුලිය ඩීසල් වලින්ම පමණක් නිපද වූවා නම් ඉහත කී තර්කය නිවැරදි ය.
2. ගල් අගුරු බලාගාරයට ආයෝජනයක් සිදු කෙරී ඇත. (එහි මිල ගණන් සම්මත මිල ගණන් වලට වඩා 50% කින් වැඩි ය) එහි දී එය සංසන්දනය කළ යුත්තේ එයට සමාන ගල් අගුරු බලාගාරයක් සමඟ ය.
3. පුත්තලම බලාගාරය 2011-12 වසරවල නිවැරදි ව විදුලිය ජනනය කළා නම් එය 4,244 GWh නිපදවිය යුතුව තිබිණි. එහෙත් එය සත්‍ය ලෙස නිපදවා ඇත්තේ 2,100 කි. එනම් 2,144 GWh නිපදවා නැත. ඒවා ඩීසල්වලින් නිපදවූවා නම් ලංවිමට ඒ දෙ වසර තුළ රුපියල් බිලියන 43 ක පාඩුවක් විඳීමට සිදුවේ! (එය ප්‍රායෝගිකව ම සිදු වූ බව ලංවිම මූල්‍ය තත්වය සලකා බලන විට පෙනේ. 2011-12 පැවැතුණු නියං සමය නිසා ගල් අගුරු විදුලියේ අඩුව පිරිමැසුණේ ඩීසල් හා දැව් තෙල්වලිනි.)

එ මෙන් ම පුත්තලම බලාගාරයේ උපකරණවල (පියවර 1,2) මිල ගණන් බලන විට ද පෙනීයන්නේ එය බරපතල වෙනස්කම් වලින් යුතු බව ය.

අංගය	උපකරණ හා ද්‍රව්‍ය මිල (ඩො.මි)	සේවා මිල (ඩො.මි)	මුළු වියදම (ඩො.මි)
ප්‍රධාන ජනන උපකරණය			
පියවර 1	125.90	45.10	171
පියවර 2	169.50	72.4	241.5
පියවර 3	153.50	66	219.5
බලාගාරයේ සෙසු උපාංග			
පියවර 1	46.40	59.80	106.2
පියවර 2	54.40	72.80	127.2
ජෙටිය			
පියවර 1	33.0		33.0
පියවර 2	23.0		23.0
සම්ප්‍රේෂණ පද්ධති			
පියවර 1	62.0		62.0
පියවර 2	161.0		161.0
ස්ථානය පිළියෙළ කිරීම			
පියවර 1	35		35.0
පියවර 2	78	42.0	120.0
වෙනත්		47.0	
මුළු ගණන			1,346

මෙයින් පෙනීයන්නේ ජෙටිය, සම්ප්‍රේෂණ, ස්ථානය පිළියෙළ කිරීම, ඒවායේ නිවාස සංකීර්ණ තැනීම හා වෙනත් ඇතැම් කොටස් සඳහා දෙ වතාවක් වියදම් සිදු කෙරී ඇති බව ය. එ මෙන් ම බලාගාරයක එක් යන්ත්‍රයක් තැනූ පසු එය මුල් යන්ත්‍රයට සමානුරූප වන නිසා, වියදම දෙ වැනි පියවරේ දී බොහෝ අඩු විය යුතු ය. එය එ සේ සිදු වී නැත. විශේෂයෙන් බලාගාරයේ මූලික යන්ත්‍ර හා උපාංග සමඟ සලකන විට සේවාවන් හි වියදම ඉතා අධික බව පෙනේ. යන්ත්‍රය සැලසුම් කිරීම, නිපදවීම හා ස්ථානගත කිරීමේ දී ලංවීම අධීක්ෂණය අවම මට්ටමක තිබූ බව පසුව ඇති වූ යාන්ත්‍රික දෝෂවලින් පෙනී ගියේ ය. උදාහරණයක් ලෙස දෙ වැනි අදියරේ යන්ත්‍ර දෙක (2009) එක විට ම පාහේ තනනු ලැබිණි. ඒ සඳහා පළමු යන්ත්‍රයේ සැලසුම් භාවිතා විය. පළමු යන්ත්‍රයේ ප්‍රධාන ජනක උපකරණය (ඩො.මි. 171) සමඟ සසඳන විට දෙ වන යන්ත්‍රය ඩො.මි. 242 ක් විය. එය 42% ක වැඩි වී විමකි. එ මෙන් ම තුන් වැනි යන්ත්‍රය 20% කින් වැඩි විමක් පෙන්වයි.

දෙ වැනි අදියරේ ජැටිය පුළුල් කිරීම සඳහා ඩො.මි. 23 ක් ද, හලාවත උප පොළ සඳහා ඩො.මි. 27 ක් ද, අනුරාධපුර සම්ප්‍රේෂණ පද්ධතියට ඩො.මි. 73 ක් ද වැය වේ. එහි විශේෂත්වය වන්නේ මුළු වියදම වූ ඩො.මි. 891 කින් ඩො.මි 477 ක්

උපකරණ හා ද්‍රව්‍ය වලට වැය වන විට සේවා සඳහා ද ඩො.මි. 414 ක් වැය වීම ය. මේ තත්ත්වයන් තාක්ෂණිකව හෝ මූල්‍යමය ලෙස කෙ ලෙස වත් සාධාරණීකරණය කළ නො හැකි අපරාධයන් ය.

සාම්පූර්ණ බලාගාරය

1981 ජනන සැලැස්ම 1987 දී නැවැත සකස් කරන ලද අතර එමගින් 150 MW බලාගාරයක් ත්‍රිමලයේ සාම්පූර්ණ හි තැනීමට 1998 දී යෝජනා කෙරිණි. ඉතා විශිෂ්ට ස්වාභාවික වරායක් වන ත්‍රිමලය, ගල් අගුරු ගොඩ බෑම, ස්වභාවික වායු අංගනය ලෙස පවත්වා ගැනීම ආදී සියලු කරුණු වලින් වියදම් අඩු ම වරාය විය. එය ශ්‍රී ලංකාවේ පමණක් නොව, ලෝකයේම බලශක්ති අවශ්‍යතා සඳහා තෙල්, ගල් අගුරු ගැස් ගබඩා කළ හැකි ස්ථානයක් වූ අතර බ්‍රිතාන්‍යයන් ඒ සඳහා එහි පහසුකම් ද ඇතිකර තිබිණි.

පුත්තලම ගල් අගුරු ව්‍යාපෘතිය ටෙන්ඩර් කැඳවීමක් මගින් පුද්ගලික බලාගාරයක් ලෙස ඉන්දියාවේ NTPC ආයතන වෙත මුලින් ලබාදුන්න ද පසුව එය චීන ආණ්ඩුවට අයත් බලාගාරයක් ලෙස තැනීමට ඉඩ දෙන ලදී. එම නිසා ඉන්දියාව සැනසීම සඳහා සාම්පූර්ණ බලාගාරය (1,000 MW) NTPC ආයතනය හා ලංවිම අතර ඒකාබද්ධ සමාගමකට ලබා දීමට එකඟතාවයක් ඇති විය (29-12-2006).

මේ ගිවිසුම මගින් විදුලිබල අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා, මුළු ත්‍රිකුණාමලයේම ඉන්දියාව හැර අන් කිසිවකුට බලාගාරයක් ඉදි කළ නො හැකි බවට වූ කොන්දේසියකට ද එකඟ විය. (2 වැනි වගන්තිය) එ මෙන් ම ත්‍රිමලයේ ගල් අගුරු ධාරිතාවය 4600 MW දක්වා ඉහළ නැංවීමට (2030) ලංවිම සැලසුමක් ද විය. ඒ නිසා මේ ගිවිසුම ලංකාවේ විදුලිබල සුරක්ෂිතතාවය, ඉන්දියාවට භාරදීමක් විය. ගිවිසුමේ එ කී වගන්තිය වෙනස් වූයේ 2009 දී ය. එයට එක් හේතුවක් වූයේ සැක කටයුතු සමාගමකට වාණිජ බලාගාරයක් (Merchant Plant) හා සුවිශේෂී බැර කර්මාන්ත කලාපයක් සඳහා ද අවසර දීමට සැලසුම් කිරීම නිසා ය. පසුව සාම්පූර්ණ බලාගාරයේ ශක්‍යතා අධ්‍යයනය (2009-11) අවසන් කරන ලදී. එහි දී පහත ප්‍රශ්න පැන නැගිණි.

1. සාම්පූර්ණ බලාගාරයේ මුල් පියවර (2x250 MW) සඳහා ඩො.මි. 500 ක් හෙවත් මෙගාවොට් එකක් සඳහා ඩො.මිලියනයක් වැයවන බව ප්‍රසිද්ධියේ බලශක්ති බලධාරීන් ප්‍රකාශ කර තිබුණ ද බලාගාරයේ වියදම ඩො.මි. 615 ක්, හා සම්ප්‍රේෂණ පද්ධතිය (ත්‍රිමලය, වේයන්ගොඩ), ජැටිය ආදී සියලු වියදම් ගත් විට එය ඩො.මි. 916 ක් විය! එනම් මෙගාවොට් එකකට ඩො.මි. 1.83 ක් විය. 2012 දී එහි විදුලි ඒකකයක් ප්‍රකාශිත අගය වූ රු. 08 ක් නොව රු.17.40 ක් විය.
2. සාම්පූර්ණ බලාගාරය සඳහා අඩු කාර්යක්ෂම (33% ක, පුත්තලම කාර්යක්ෂමතාවය 38% ක් ද, ලෝක සම්මතය 40% ක් ද වේ.) යන්ත්‍ර යොදා ගැනීම නිසා වසරකට (2012 ගණන් අනුව) රු.මි. 4,000-6,600 අතර පාඩුවක්

සිදු වේ. 2013 සැප්තැම්බර් ගිවිසුම අත්සන් කරනු ලැබුවේ එ වැනි පාඩුවක් වෙනොත් එය භාණ්ඩාගාරය දරන බව පවසමිනි.

3. නඩත්තු වියදම් හා ප්‍රාග්ධනය ආපසු ලැබීමේ සීඝ්‍රතාවය (ROE) ඉහළ මට්ටමක තැබීම නිසා වර්ෂයකට තවත් මිලියන 2,000 ක පමණ පාඩුවක් අපේක්ෂා කෙරිණ.
4. යන්ත්‍රයේ ප්‍රමාණය 250 MW වීම නිසා ලංකාවේ පදනම් බලය (Base load) වෙනස් නොවුණ හොත් අඩු විදුලි ඉල්ලුමක් ඇති (රාත්‍රී 9.30 - සවස 6.30) කාලයේ දී බලාගාරයට සිය උපරිම ධාරිතාවයෙන් ධාවනය කළ නො හැකි හෙයින් වාර්ෂිකව පාඩුවක් සිදු වේ. (මෙය දැනට පුත්තලමේ ද සිදු වේ. පුත්තලම බලාගාරයට (900 MW), වර්ෂයකට විදුලි ඒකක 7000 GWh නිපදවීමට හැකියාව තිබිය යුතු මුත් එය නිපදවන්නේ විදුලි ඒකක 5000-6000 GWh අතර ප්‍රමාණයකි. මේ තත්වය මෙලෙස ම සාම්පූර් හි ද වීමට ඉඩ ඇත. නමුත් විදුලිබල අමාත්‍යාංශයේ ඇතැම් පිරිස්වල උත්සාහය වන්නේ යන්ත්‍රයේ ප්‍රමාණය 300 MW දක්වා ම ඉහළ දැමීමට ය.
5. සාම්පූර් බලාගාරයේ අයිතියෙන් 50% ක් ලංවීමට ඇති නමුත්, සම්පූර්ණ විදුලිබලය මිල දී ගන්නේ ද ලංවීම නිසා යම් පාඩුවක් ඇත් නම් එය ලංවීමට හෝ ජනතාවට ද, ලාභයක් ඇත් නම් එය NTPC සමාගමට ද හිමි වීම සිදු වේ. පුත්තලම බලාගාරය මෙන් නොව සාම්පූර් බලාගාරයේ සියලු තාක්ෂණික හා මූල්‍ය වාසනයන් පෙන්නා දී තිබිය දී එය එලෙස ම ක්‍රියාත්මක කිරීම ගැන ලංවීමට හෝ එයට සම්බන්ධ කිසිදු නිලධාරියෙකුට කිසි දු සමාවක් දිය නොහැක. එ මෙන් ම එහි වැඩකටයුතු පමාවීම නිසා අතිරේක 300 MW ඩීසල් බලාගාරයක් ඉදිකිරීමට සිදු වීම ද දැන් අනිවාර්ය වී තිබේ. එහි වැය බර ද යන්නේ අසරණ විදුලි පාරිභෝගිකයන්ට ය.

බ්‍රොඩ්ලන්ඩ්ස්

කැලණි ගඟ ආශ්‍රිතව ඇති අතු ගංගාවල ලක්ෂපාන සංකීර්ණයේ අවසන් බලාගාරය ලෙස බ්‍රොඩ්ලන්ඩ්ස් බොහෝ කලක් ලංවීම ජනන සැලැස්මේ විය. 1981 දී එය 30 MW ලෙස ද 1991 දී 40 MW ලෙසද හඳුනාගෙන ඇත. පසු ව එය 35 MW වලට සීමා කරනු ලැබූ අතර 1992 දී එහි ඇස්තමේන්තු මුදල වූයේ ඩොලර් මිලියන 50 කි. (රු. මිලියන 2,030 කි.) එනම්, මෙගාවොට් එකකට ඩොලර් මිලියන 1.45 ක් හෝ රු. මිලියන 58 කි.)

වසර 2004 දී එයට ජපාන ආධාර ලැබිණි. (JICA). එහෙත් මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් එය ගොඩනඟා බාර දෙන පදනමින් (DBT) ඉදි කරන ලෙස ලංවීමට දන්වන ලදී. (2006) විවිධ පුද්ගලයින් හා සමාගම් අතර (චීනය, ජපානය, කැනඩාව) යෝජනාව දෝලනය වීමෙන් පසු, විවෘත ටෙන්ඩර් කැඳවීමක් සිදු විය (2008). ටෙන්ඩර් කරුවන් 26 දෙනෙකු අතුරින් 06 දෙනෙකු තෝරා ගැනෙන්නේ තාක්ෂණික සුදුසුකම් මත යැ යි දක්වමිනි.

ඉංජිනේරු ඇස්තමේන්තුව 1992 දී ඩො.මි. 50 ක් ද, 2006 දී ඩො.මි. 20 ක් ද 2008 දී ඩො.මි. 102 ක් ද ලෙස “සුපුරුදු පරිදි” විචලනය විය. සමාගම්වල ඇස්තමේන්තු මෙ ලෙස විය.

CNEEC	ඩො.මි. 82, 85%ක් චීන, 15% මහජන බැංකුව අරමුදල්
Hydrochina	ඩො.මි. 114, 100% චීන අරමුදල්
CMEC	ඩො.මි. 121, 85% චීන අරමුදල් (පුත්තලම් බලාගාරයේ කොන්ත්‍රාත්කරු)
Sino Hydro	ඩො.මි. 124, 90% ක් චීන අරමුදල්
FARAB	ඩො.මි. 142, 100% ඉරාන අරමුදල්

අඩුම ලංසුව වූ CNEEC සමාගමට කොන්ත්‍රාත්තුව දීමට කැබිනට් පත්‍රිකාවක් (2009-08-03) ඉදිරිපත් වුවද එයට ටෙන්ඩරය ලබා නොදීමට තීරයේ පිටු පස පිරිසක් ඉදිරිපත් වූහ. ඩබ්.ඩී. ගනේගල කමිටුව (පසුව ඔහු ලංවිම සභාපති විය.) යෝජනා කළේ ද එයට CNEEC සුදුසු නැති බව ය. එයට හේතුව ලෙස දේශීය අරමුදල් පිළිබඳ ප්‍රශ්නය ගෙන එනු ලැබීය. පසුව ප්‍රශ්නය විසඳී එය CNEEC සමාගමට දීමට කැබිනට් මණ්ඩලය තීරණය කළේ ය (2010 ජූලි 21). එ විට ඒ සඳහා ඉතා සංවිධානාත්මක ලෙස මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ද සහාය ඇතිව විවිධ නීතිමය හා මූල්‍යමය කොන්දේසි පනවන ලදී. ඒවා සඳහා අතිරේක කැබිනට් පත්‍රිකා 17 ක් ඉදිරිපත් කෙරිණි! එහෙත් එය තවමත් ආරම්භ කිරීමට නො හැකි වී ඇත (2014).

එක්තරා ‘ඩිල්’ කරුවෙකු 2010 දී වහසිබස් දෙඩුවේ මෙය තමන්ට නො ලැබෙන්නේ නම් බ්‍රෝඩ්ලන්ඩ්ස් තැනීමට ඉඩ නො දෙන බවය. අඩු ලංසුවට තරගකාරී පදනමකින් ලංකාවේ ව්‍යාපාර කිරීමට නොහැකි බව පෙන්වීමට හොඳ ම උදාහරණයක් වන්නේ බ්‍රෝඩ්ලන්ඩ්ස් ය. එහි ඉංජිනේරු සැලසුම ලංවිම ඉහළ නිලධාරියකු විසින් කලින් ම ඇතැම් ටෙන්ඩර්කරුවන්ට ලබා දී තිබූ අතර (පැරැණි සැලසුම 2006 - ලබාදීම නිසා ඇතැම් ටෙන්ඩර්කරුවෝ මුළා වූහ.) ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂකවරයෙකුට එල්ල වූ තර්ජන නිසා ඔහුට කලක් රට හැර යන්නට ද සිදු විය.

ගල් අගුරු ගෙන්වීම

ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයට අයත් ඉන්ධන බලාගාර සඳහා අවශ්‍ය දැව් තෙල් හා ඩීසල් සපයනු ලබන්නේ බණිප් තෙල් සංස්ථාව විසිනි. නමුත් ගල් අගුරු බලාගාර සඳහා ගල් අගුරු මිල දී ගැනීම වෙනම ආයතනයක් වූ “ලංකා කෝල් කොම්පැනි” හරහා සිදු කෙරේ. එය ලංවිම, මුදල් ආමාත්‍යාංශය, ලංකා නැව් සමාගම හා වරාය අධිකාරියට අයත් රාජ්‍ය සමාගමකි.

රටේ ආර්ථිකයේ හා ජන ජීවිතයේ රුධිර නාලිය බඳු වූ ඉන්ධන සැපයීම ලොව පුරා මෙන් ම ලංකාවේ ද මූල්‍ය ජාවාරම්කරුවන් ගේ කැදර ඉලක්කයකි. මා විසින් රචිත ‘බලය හා බලය’ කෘතිය (පිට 308-09) කෙරවලපිටිය ‘යුගදනවි’ බලාගාරයට ඉන්ධන නො සපයමින් (2011-මාර්තු-ජූලි) රට තුළ කෘත්‍රීම බලශක්ති

අර්බුදයක් ඇතිකරනු ලැබූ ආකාරයත් එ මඟින් 'යුගදනවි' සඳහා ආනයනය කරන ලද අඩු සල්ෆර් දැව් තෙල්වලට අය කෙරෙන පාරිතෝෂිකය ටොන් එකට ඩොලර් 26 සිට 114 දක්වා වැඩිකර ගනිමින් අති විශාල මුදලක් ජාවාරම්කරුවන් උපයාගත් ආකාරයත් පැහැදිලි කරයි. එක් මාධ්‍ය වාර්තාවකට අනුව 2010-11 කාලය තුළ බණිජ තෙල් කේෂ්ත්‍රයේ මිල දී ගැනීම් භාරව සිටි ප්‍රධාන නිලධාරියා ඩො.මි. 250 ක් සිය සමාගම් වෙතින් ජබ්රෝල්ටාර් හරහා ගෙනගොස් ඇත. මේ පිළිබඳ මා ලිඛිතව පැමිණිලි කළ ද (2011-11-14) කිසිවෙකු කිසිදු පියවරක් සැකකරුවන්ට / වූදිනයන්ට එරෙහිව නොගත් අතර මෙය සෙසු පෙට්‍රෝලියම් නිෂ්පාදන සඳහා ද සිදු වෙමින් පවතින ජාවාරමකි. පාරිතෝෂික වැඩි වීම මඟින් එක් පෙට්‍රල්, ඩීසල් හෝ දැව්තෙල් ලීටරයකින් රුපියලක් වංචා කළ හැකි නම්, එය වර්ෂයකට රු. බිලියන 4.5 ක් වන බව සැලකිය යුතුය.

ශ්‍රී ලංකාවට ගල් අඟුරු ගෙන්වීමේ දී සිදුව ඇත්තේ අදහාගත නොහැකි වංචාවකි. අනාගතයේ ලංකාවේ විදුලිබල අවශ්‍යතාවලින් 75% ක් සපුරා ගැනීමට සිදුව ඇත්තේ ගල් අඟුරුවලිනි. එම නිසා පුත්තලම බලාගාරය සඳහා පමණක් (900 MW) වාර්ෂිකව, ටොන් මිලියන 2.2-2.5 අතර අවශ්‍යතාවයක් පවතින නිසාත්, මෙය 2030 වන විට ටොන් මිලියන 10 දක්වා ඉහළ යා හැකි නිසාත්, (නව ගල් අඟුරු බලාගාර නිසා) ගල් අඟුරු ප්‍රසම්පාදනය පිළිබඳව ඉතා ම විනිවිද යන සුළු ක්‍රියාදාමයක් අත්‍යවශ්‍යව ඇත.

ලංකා කෝල් සමාගමට ගල් අඟුරු ප්‍රසම්පාදනය පැවැරී තිබුණ ද එයට ඒ සඳහා යාන්ත්‍රණයක් නොවූ හෙයින් ලොව පුරා ටෙන්ඩර් කැඳවීමක් සිදු කරන ලදී. (2009 ජූලි, පුත්තලම පළමු පියවර 300 MW සඳහා). ටොන් 650,000 ක් සඳහා වූ එම ටෙන්ඩරයට ආයතන 12 ක් ඉදිරිපත් වූ අතර, එයින් 09 ක් තාක්ෂණික කොන්දේසි සපුරා සිටි බව ප්‍රකාශ කෙරිණි. ගල් අඟුරුවල ශක්ති ප්‍රමාණය, එහි ජලවාෂ්ප සංයුතිය, එහි සල්ෆර් අඩංගුව, එහි පිපුරුම් ද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය ආදිය තාක්ෂණික පිරිවිතර විය.

තාක්ෂණික හා නීතිමය ප්‍රමිතීන් අනුව සමාගම් 05 ක් ඉවත් කෙරී සමාගම් 04 ක් අවසන් වටයට තේරිණි. නැව්ගත කිරීමේ කලමිති සමාංක මිල (levelised - FOB) අනුව ටොන් එකක මිල පහත අයුරින් විය.

1. කෝල් ඔෆ් ඇප්‍රිකා	-	ටොන් එක ඩොලර් 65.25
2. හොල්සිම් ට්‍රේඩින්	-	ටොන් එක ඩොලර් 68.99
3. නොබෙල් රිසෝර්ස්	-	ටොන් එක ඩොලර් 70.81
4. සෙනෙක්	-	ටොන් එක ඩොලර් 93.66

පසුව ජෙටිය දක්වා මිල ගණන් (CIF) සන්සන්දනය කරනු ලැබී ය. ඒ සඳහා කෝල් ඔෆ් ඇප්‍රිකා සමාගම මිල ගණන් ඉදිරිපත් නොකර තිබිණි. ඒ අනුව ගත් කල මිල ගණන් මෙ ලෙස විය.

1. හොල්සිම් ට්‍රේඩින්	-	ටොන් එක ඩොලර් 88.94
2. නොබෙල් රිසෝර්ස්	-	ටොන් එක ඩොලර් 93.66
3. සෙනෙක්	-	ටොන් එක ඩොලර් 102.89

ඉන්පසු තවත් වටයකින් ක්‍රියාදාමය සංකීර්ණ කරනු ලබමින් ගල් අගුරු ප්‍රවාහනය සඳහා ශ්‍රී ලංකා නැව් සංස්ථාව කැඳවනු ලැබී ය. එ විට මිල ගණන් පහත දැක්වෙන පරිදි විය.

1. හොල්සිම් ට්‍රේඩින්	-	ටොන් එක 87.99
2. කෝල් ඔෆ් ඇප්‍රිකා	-	ටොන් එක 88.85
3. නොබෙල් රිසෝර්ස්	-	ටොන් එක 89.81
4. සෙනෙක්	-	ටොන් එක 101.89

මේ අනුව අඩු ම ටෙන්ඩරය ඉදිරිපත් කරන ලද හොල්සිම් සමාගමට ගල් අගුරු ටෙන්ඩරය ලබා දීමට (TEC කමිටුව හා CAPC දෙක ම) තීරණය කෙරිණි. කැබිනට් මණ්ඩලයට එය ඉදිරිපත් විය. (2010-02-03) එ විට එයට එරෙහි ව අනියාචනයක් (PAB වෙතට) ඉදිරිපත් විය. එ මගින් වෙන ම ගණනයක් කෙරිණ. (එය නිවැරදි ගණන ක්‍රමයක් නො වේ.) එ මගින් හොල්සිම් සමාගමට වඩා නොබෙල් සමාගමෙන් ගල් අගුරු ගැනීම, වාර්ෂික තොගය ගැන බලන කළ ලාභදායී බව පෙන්වන ලදී. ඉන්පසු අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරයා වෙත ම ගණනය කිරීමක් කළ අතර කැබිනට් මණ්ඩලය නොමඟ යවමින් නොබෙල් සමාගම සමඟ පමණක් කේවල් කිරීමට කටයුතු කෙරිණි. එය පහත වගුවේ සඳහන් වේ.

ප්‍රමුඛතා අනුපිළිවෙල	කමිටුව භාවිතා කළ සුත්‍රයට අනුව ටොන් එක ඇ.ඩො.	ලේකම්වරයා ගේ සුත්‍රය අනුව ටොන් එක ඇ.ඩො.	ලේකම්වරයා නොබෙල් සමඟ පමණක් කේවල් කිරීමෙන් පසු ටොන් එක ඇ.ඩො.
01	හොල්සිම් (87.99)	කෝල් ඔෆ් ඇප්‍රිකා (88.87)	කෝල් ඔෆ් ඇප්‍රිකා (88.7)
02	කෝල් ඔෆ් ඇප්‍රිකා (88.85)	හොල්සිම් (89.41)	නොබෙල් (89)
03	නොබෙල් (89.81)	නොබෙල් (89.81)	හොල්සිම් (89-45)
04	සෙනෙක් (101.89)	සෙනෙක් (101.89)	සෙනෙක් (101-89)

මෙ ලෙස නොබෙල් සමාගමේ මිල හොල්සිම් සමාගමේ මිලට වඩා අඩුකර පෙන්වීමට ලේකම්වරයා සමත් වූ නමුත්, ඔහු නොදැනුවත්ව ම කර ඇත්තේ තාක්ෂණික සුදුසුකම් සපුරා සිටි කෝල් ඔෆ් ඇප්‍රිකා අංක එකට ගෙන ඒම යි. මේ ටෙන්ඩර් වංචාවෙන් නොබෙල් සතුවූ වූ අතර, එ මගින් වසරකට අඩුම තරමින් රු. මිලියන 400 ක් පාඩුවක් ලංවීමට සිදු විය.

2012 වසරේදී සිදු වූ දෙ වැනි ගල් අගුරු ටෙන්ඩරයේ දී තවදුරටත් මෙ

කි උපක්‍රම හෙළිදරව් විය.

දෙ වැනි ටෙන්ඩරයට ද නොබෙල් සමාගම ඉදිරිපත් විය. ඒ ටොන් එකකට ඇ.ඩො. 126 ක් බලාගාර භූමියේ දී ලබාදෙන බවට පොරොන්දු වෙමිනි. නමුත් ඔවුන් එම වසරේ (2013) එම අවස්ථාවේ දී ගල් අඟුරු ගෙන්වූයේ ටොන් එක ඩො.142 කට ය. එනම් ඔවුන් ගේ ම ඉලක්කම් අනුව ටොන් එකකට ඩොලර් 16 ක අතිරේක ලාභයක් ඔවුන් ලබා ගනිමින් සිට ඇත. (ඩො.මි. 10.4 ක් වාර්ෂික අගයක්) දෙ වැනි වතාවේ අඩු ම ටෙන්ඩරය ඉදිරිපත් කළ ටෝරියන් සමාගම ටොන් එකකට ඩො. 108 ක් ඉදිරිපත් කළේ ය. (ඒ අනුව නොබෙල් සමාගමේ අනිසි ලාභය ටොන් එකකට ඩො. 34 ක් විය. එය වර්ෂයකට ඩො.මි. 22.1 ක් ය.)

එහි ඇගයීම් දත්ත සටහන මෙසේ විය.

ශ්‍රී ලංකාවට ගල් අඟුරු ගෙන්වනු ලබන්නේ ඉන්දුනීසියාවෙන් වන අතර එහි ගල් අඟුරු දර්ශකය හා ඕස්ට්‍රේලියානු නිව් කාසල් දර්ශකය අතර වෙනසක් පවතී.

ආයතනය	2012 මැයි මිල ටො/ඩො	ගැලපු පසු මිල ටො/ඩො	කේවල් කිරීමෙන් පසු අවසන්	2009/10/16 හිව් කාසල් දර්ශකය පාදක මිල ඩො/ටො	2013/10/05 දර්ශකය ගැලපු මිල ඩො/ටොන්
නොබෙල්	107.00	107.00	96.418	68.49	75.050
ලිබර්ටි	93.00	96.42	96.42	68.50	75.056
ටෝරියෝන්	89.50	89.50	89.50	63.58	69.66

මෙහි දී නොබෙල් සමාගම විවිධ හේතු මත ගල් අඟුරු සැපයීමට අපොහොසත් වූ විට එය ශ්‍රී ලංකා නැව් සංස්ථාවට සපයනු ලැබුවේ ටෝරියන් සමාගම ය. ටෝරියන් සමාගම ද ඇතැම් අවස්ථාවල මේ තත්වය සිය වාසියට ගැනීමට උත්සහ කරන ලදී. එක් අවස්ථාවක නැව් තොග දෙකක අඩුවක් වෙනුවෙන් නැව් තොග 05 ක් සැපයීමට එම සමාගම නැව් සමාගම සමඟ එකඟතාවයකට එළඹුණි. එම ගල් අඟුරු බාල ඒවා බවට නොබෙල් දේශීය නියෝජිතයාට සම්බන්ධ මාධ්‍යවේදියෙක් බරපතල ප්‍රචාරයක් ද ගෙන ගියේ ය (2012). ගල් අඟුරුවල ශක්ති ප්‍රමිතිය 5,800 K cal/kg වුවද, සපයනු ලැබුවේ 5775 K cal/Kg තොගයකි. සෙසු ගල් අඟුරු තොග භාර නොගන්නා ලෙසත්, ගොඩ බෑ ගල් අඟුරු වලට අදාල ශක්තියේ ප්‍රමාණයට පමණක් ගෙවන ලෙසත් මා අදාල නිලධාරීන්ට උපදෙස් ලබාදුන් නමුත්, ප්‍රශ්නය ඔවුන් නීතිපති වෙතට යොමු කරන ලදුව ලබාගත් උපදෙස් වූයේ ගිවිසුමට අනුව තොග ගොඩ බෑ යුතු බවය. ඒ අනුව කටයුතු යෙදුනු අතර අඩුව සැපිරීම සඳහා ගෙන එන ලද ගල් අඟුරු (ටොන් 32,000 ක්) ට ගෙවීමක් සිදු කෙරී ඇති නිසා (2013 ජුනි) ලංවිමට පාඩුවක් සිදු විය. කෙසේ වෙතත් ලංකා කෝල් සමාගම ලිබිතව අතිරේක ගල් අඟුරු තොග නො මිලයේ සැපයීමට

පොරොන්දු වී ඇති නිසා (2013 ජුනි) හා ප්‍රමිතියට නොවූ තොගවලට අඩු වූ බලශක්තිය සැපයීමට අතිරේක තොග (ටොන් 5000) සැපයීමට කළ යුතු නිසා ප්‍රශ්නය තවමත් විසඳාගත හැකි මට්ටමක පවතී.

සාමාන්‍යයෙන් වසරේ සැප්තැම්බර් සිට ඊළඟ වසරේ අප්‍රියෙල් දක්වා නොරොච්චෝල් මුහුදු රළු හෙයින් ගල් අඟුරු ගොඩ බෑ නො හැක. ම විසින් ලිඛිතව දැනුම් දී තිබිය දීත් ප්‍රසම්පාදන කමිටුව නිල රැස්වීම් පමා කරමින් 2012 ටෙන්ඩරය පිරිනැමීම පමා කළේ ය. ඔවුන් ගේ උපක්‍රමය වූයේ ගල් අඟුරු අර්බුදයක් ඇති කර නොබෙල් වෙතටම එම සැපයුම ලබාදීමට ය.

2013 වසරේ දී හා 2014 දී ලොව පුරා තෙල්, ගල් අඟුරු මිල ගණන් පහළට වැටිණි. එයට හේතුව එ.ජනපදය සිය අවශ්‍යතා ශල්ක භාවිතයෙන් ලබා ගැනීමත්, ඝෂණික ආයෝජකයන් බහිෂ් කෙල් වෙළඳ පොළේ කර තිබූ ආයෝජන ඉවතට යාමත් ය.

මේ අතර ආයෝජන ප්‍රවර්ධන අමාත්‍යාංශයෙන් රටේ අනාගත ගල් අඟුරු ප්‍රසම්පාදනය සඳහා ගල් අඟුරු, තෙල් මිල දී ගැනීම ද ප්‍රවාහනය නාවික හමුදාවට පැවැරීමට ද යෝජනා ඉදිරිපත් කෙරිණ. රටේ දිගු කාලීන බලශක්ති සුරක්ෂිතතාවය සඳහා එය අත්‍යවශ්‍ය විය.

2014 දී ද නැවත ගල් අඟුරු ටෙන්ඩරයක් කැඳවනු ලැබුවේ නොබෙල් සමාගමට 2012 ටෙන්ඩරයේ කිසිසේත් නිත්‍යානුකූලව ගල් අඟුරු ගෙන ඒමට ඉඩ නො ලැබී යෑම නිසා ය.

2014 ටෙන්ඩරය, හාස්කමකින් මෙන් ස්විස් සිංගප්පූරු ඔවර්සීස් සමාගමට හිමි විය. නොබෙල් ඇතුළු සෙසු සමාගම් වල මූල්‍ය යෝජනා විවෘත කරනු ලැබුවේත් නැත. හේතුව ලෙස නිත්‍යානුකූල තත්වයන් පෙන්නා දෙනු ලැබිණි. ලොකු ම විභිඵව වූයේ 2009 සිට නිවැරදි ටෙන්ඩර් පටිපාටියකින් තොරව ගල් අඟුරු සැපයූ නොබෙල් සමාගම ද නිසි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමයකට ගල් අඟුරු නො සපයන බව තීරණය කිරීම යි. එනම් එය නීති විරෝධී බව යි.

ඉන් පසු අපූරු දෙයක් සිදු විය. සිංගප්පූරු සමාගම ගල් අඟුරු ගෙන එන්නේ දකුණු අප්‍රිකාවෙන් බවත්, එම රටේ දේශපාලකයින් ද මෙයට සම්බන්ධ බවත් හෙළි විය. රටින් පිටත ඊළාම් රාජ්‍යයක් තනා ගෙන සිටින වී. රුද්‍රකුමාරන් දකුණු අප්‍රිකානු දේශපාලකයින්ට සම්බන්ධ බවත් ගල් අඟුරු ටෙන්ඩරයේ අරමුණු උතුරේ දෙමළ ඡන්දයට යෝජිත ජනාධිපතිවරණයේ දී බලපෑමක් කිරීම බවත් ඇතැම් මාධ්‍ය වාර්තා කර තිබිණි. ගල් අඟුරු ප්‍රසම්පාදනයේ සම්පූර්ණ කුමන්ත්‍රණය 2009 සිට ම හෙළි කළ මා, කැබිනට් නිරීක්ෂණයක් ඉදිරිපත් කළේ මේ අතරම ය. එම ටෙන්ඩරය ද අවලංගු විය. නැවතත් පැරැණි පුරුදු නොබෙල් සමාගමට ගල් අඟුරු සැපයීම පැවැරිණි.

මෙයින් පෙනීගියේ ලංකාවේ විවෘත ටෙන්ඩර් ක්‍රියාවලියේ තවත් තාක්ෂණික නාටකයකි. තමන්ට අවශ්‍ය තරගකරු ජයග්‍රහණය කරවීම සඳහා,

1. තමන්ට අවශ්‍ය අයට පමණක් සැපයිය හැකි තාක්ෂණික කොන්දේසි දැමීම.
2. අත්‍යවශ්‍ය නොවන තාක්ෂණික කොන්දේසි ප්‍රමුඛතාවයට ගෙනැවිත් සෙසු තරගකරුවන් තාක්ෂණික ලෙස නුසුදුසු කිරීම (මෙය 2014 සැප්තැම්බර් මස ජල මණ්ඩලයේ ටෙන්ඩරයක දී (ATIC හා Sino Hydro අතර සිදු විය. එ මගින් රටට අත්වීමට ගිය පාඩුව ඩො.මි. 45 ක් විය.)
3. නීතිමය හෝ වෙනත් පරිපාලන බාධා පෙන්වමින් ටෙන්ඩර් කරුවන් කපා හැරීම (මෙය දෙ වැනි ගල් අඟුරු ටෙන්ඩරයේ දී විය)
4. විටින් විට අලුත් ප්‍රතිපත්තිමය තීන්දු මගින් ප්‍රසම්පාදන කොන්දේසි වෙනස් කිරීම (FOB අගය වෙනුවට CIF ගැනීම වැනි)
5. සංකීර්ණ ගණිත ක්‍රම මගින් අමාත්‍ය මණ්ඩලය හා අභියාචන මණ්ඩල පවා නො මග යැවීම
6. තමන්ට අවශ්‍ය පුද්ගලයා සමඟ පමණක් අවසාන කේවල් කිරීම සිදු වීම

මෙ ලෙස කිසි දු පිළිගත හැකි ටෙන්ඩර් පරිපාටියකින් තොරව ශ්‍රී ලංකාවට ගල් අඟුරු සැපයීම සිදු වේ. ඉදිරියේ දී ගල් අඟුරු ටොන් මිලියන ගණනින් අවශ්‍ය වන හෙයින්, ඩොලර් මිලියන ගණනින් අනිසි ලාභ ඉපැයීම ද සිදුවනු ඇත. ගල් අඟුරු වලින් ලබන ලාභය මාධ්‍ය ව්‍යාපාරවල ද, කැසිනෝ ව්‍යාපාරවල ද මැතිවරණ ව්‍යාපාරවල ද යෙදවෙන බව රහසක් නො වේ.

පොදුවේ ගත් කල ශ්‍රී ලංකාවේ වත්මන් ආර්ථික තත්වය පිළිබඳ පහත ප්‍රශ්න කෙනෙකුට ඇසිය හැකිය.

- ☐ ආර්ථික වෘද්ධිය, හුදු සංඛ්‍යා ලේඛන විජ්ජාවක් ද? සත්‍ය භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනයක් ද?
- ☐ ආර්ථික වෘද්ධිය, රටේ වාසය කරන ජනතාවට ද? නැතිනම් ව්‍යාපෘති කරනු ලබන විදේශිකයන්ට ද?
- ☐ ආර්ථික වියදම රට තුළ ගුණක ආවරණයක් නම් දේශීය වියදමක් වී වක්‍ර ආයෝජනයක් වේ ද? නැතිනම් විදේශවලට ඇදී යයි ද?
- ☐ ආර්ථික වියදම යථාර්ථවාදී ද? විශේෂයෙන් විදේශ ව්‍යාපෘති හා යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයේ වියදම් සත්‍ය වියදම් ද?
- ☐ ආර්ථිකයේ ව්‍යාපෘති වියදම් කෙරෙන්නේ ණය ගෙවීමේ මං පැහැදිලි වීමෙන් පසුව ද?
- ☐ ව්‍යාපෘතිවල වාසි හා වියදම් විධිමත් අධ්‍යයනවලට අනුකූල ද?
- ☐ දේශීය ණය ගෙවීමට දේශීය ඉපැයුම් ශක්තිමත් ද?
- ☐ විදේශීය ණය හා දේශීය ණය ගෙවීමට ආණ්ඩුවේ ආදායම් ශක්තිමත්ව වැඩී යයි ද?
- ☐ ආණ්ඩුවේ ආදායමෙන් පුද්ගලික හා ව්‍යාපාරික බදු එනම් ඉහළ ආදායම්

ලබන අය ගේ බදු ප්‍රමාණය 20% කි. සෑම දෙනා දරන පොදු බදු 80% කි. (2014) එහෙත් අධි වේගී මාර්ග, සුපිරි නගර හා වාණිජ මධ්‍යස්ථාන ආදියේ වූ යෝජනා යන්නේ අධි ආදායම් කොටසට ය. සියලු දෙනා ඒ සඳහා බදු ගෙවති. මෙය සමාජ සාධාරණ මූලධර්මයක් වන ප්‍රතිලාභියා, ප්‍රතිලාභය වෙනුවෙන් ගෙවීමේ මූලධර්මය උල්ලංඝනය වෙයි ද? (වසර 2012 මුළු බදු ආදායම රු.බි. 909 ක් විය. එහි වක්‍ර පොදු බදු කොටස රු.බි. 736 (81%) ක් විය. පුද්ගලික රු.බි. 173 (19%) ක් විය. වසර 2013 සඳහා එය රු.බි. 1,006 ක් හා පොදු බදු රු.බි. 800 (79.5%) ක් හා පුද්ගලික බදු රු.බි. 206 (20%) ක් විය.

- ප්‍රමුඛ ලද ව්‍යාපෘති වියදම්වල බල 'දූෂණ කොටස' සියලු ජනයා ගෙවිය යුතු ද? සහනාධාර ලැබීමට දුර්වල ප්‍රතිලාභීන්ට ඇති අයිතිය උල්ලංඝනය වී ඇද්ද?

දැනුම් ආර්ථිකය හා තව්නිපාදනය

ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික - සමාජ - පාරිසරික තිරසර සංවර්ධනය වෙනුවෙන් අපේ ආර්ථික උපාය මාර්ගය වෙනස් කර ගත යුතු ය. සාම්ප්‍රදායික මතය වන්නේ නිෂ්පාදන සාධක ලාභදායී කිරීම මත තරගකාරීත්වය හා වර්ධනය කාර්යක්ෂමතාවය, ඵලදායීතාවයට අයෝජනය මඟින් තරගකාරී වර්ධනය නව උත්පාදනය හා දැනුම් ආර්ථික ක්‍රියාවලීන් මඟින් තරගකාරී වර්ධනය යන්න ය.

ශ්‍රී ලංකාව පළමු උපාය මාර්ගය ක්‍රියාවේ යොදවා එහි සීමාවට පැමිණ ඇත. ෮0 දේ වන උපාය මාර්ගයේ අඩක් ගොස් ඇත. (1980 ගණන්වල වර්ධනයෙන් 10% ක් පමණ ද, 1990 ගණන්වල වර්ධනයෙන් 60% ක් පමණ ද, 2003-06 වකවානුවේ වර්ධනයෙන් 45% ක් පමණ ද සාධක ඵලදායීතාවයෙන් ලැබී ඇත. කොළඹගේ - 2013) මෙයින් පෙනී යන්නේ නිෂ්පාදන සාධකවල ඵලදායීතාවය නැංවීම ද සීමාවකට ළඟාවෙමින් ඇති බව ය.

එ සේ නම් සිදු කළ යුත්තේ දැනුම් ආර්ථිකයක් කරා යෑම ය. පිළිගත් අර්ථ දීම අනුව දැනුම් ආර්ථිකයක පදනම් හතරක් පවතී.

01. ව්‍යාපාරික වටපිටාව

ආර්ථික හා ආයතනික ව්‍යුහය විසින් දැනුම නිර්මාණය, බෙදා හැරීම හා ඒ සඳහා දිරි දීම සිදු කළ යුතු ය.

02. ගුණාත්මක තොරතුරු ව්‍යුහය

තොරතුරු සන්නිවේදනය කාර්යක්ෂම කිරීම සඳහා දියුණු ජාලගත සන්නිවේදන ව්‍යුහයන් පැවතිය යුතුය.

03. මානව සම්පත

දැනුම නිර්මාණය කළ හැකි, එය යොදා ගත හැකි, උගත් මානව සම්පත් පැවතිය යුතුය.

04. නවෝත්පාදන පද්ධති පැවැත්ම

නව නිර්මාණ - නවෝත්පාදනය දක්වා ගෙන යා හැකි ආයතන පද්ධතියක්, කාර්යක්ෂම ක්‍රියාවලියක් පැවතිය යුතුය.

දැනුම් සංගුණකය හා දැනුම් ආර්ථික සංගුණකය

දැනුම් සංගුණකය (KI), දැනුම් ආර්ථික සංගුණකය (KEI) ලෙස සංගුණක දෙකක් පවතී.

දැනුම් සංගුණකය අධ්‍යාපන සංගුණකය, නවෝත්පාදන සංගුණකය තොරතුරු තාක්ෂණ සංගුණකය ආදියෙන් නිර්මාණය වේ. එම සංගුණක සමඟ ආර්ථික ව්‍යුහයන් පිළිබඳ සංගුණකය ද එක් වීමෙන් දැනුම් ආර්ථික සංගුණකය ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකාව දැනුම් සංගුණකය හා දැනුම් ආර්ථික සංගුණකය අතින් රටවල් 145 ක් අතුරින් 101 වැනි (2012) ස්ථානයේ පසු වේ. හොංකොං 18 වැනි ස්ථානයේ ද, කොරියාව 29 වැනි ස්ථානයේ ද, මැලේසියාව 48 වැනි ස්ථානයේ ද, තායිලන්තය 66 වැනි ස්ථානයේ ද පසු වෙයි.

පසුගිය දශකය තුළ ශ්‍රී ලංකාව දැනුම් ආර්ථික සංගුණකයේ 82 වැනි ස්ථානයේ සිට 101 දක්වා පල්ලම් බැස ඇත. නවෝත්පාදන සංගුණකය (Innovation Index) මෙ ලෙස ම ශ්‍රී ලංකාව පහළට වැටී ඇත.

ශ්‍රී ලංකාව දැනුම් ආර්ථිකයක් කරා යෑමට කළ යුතු දෑ බොහෝ බව මෙයින් පෙනී යයි. මේ පිළිබඳව විශ්ලේෂණය කර ඇති ආර්ථික විද්වතුන්ට අනුව (කොළඹගේ -2014) ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික නිෂ්පාදන ධාරිතාව නැංවීමකින් තොරව 8% හෝ එයට වැඩි වර්ධනයක් ළඟාකර ගත නොහැක. එ මෙන් ම ශ්‍රී ලංකාව දැනුම් ආර්ථිකයක් කරා පරිවර්තනය කළ යුතු වේ. එයට හේතුව දැනට පවතින ආර්ථික උපාය මාර්ගයට එය කළ නොහැකි වීම යි. ඔවුන් හඳුනා ගන්නා ගැටලු කීපයක් ඇත.

- ❑ තාක්ෂණය හා පර්යේෂණය සඳහා සිදු කෙරෙන ආයෝජනය ද.දේ.නි. 0.1% ක් තරම් අඩු වීම (මෙය ඉන්දියාවේ 0.76%ක් ද, කොරියාවේ 3.6% ක් ද, සිංගප්පූරුවේ 2.0% ක් ද වේ).
- ❑ අධ්‍යාපනය සඳහා වූ ආයෝජනය 1.75% තරම් අඩු වීම හා අධ්‍යාපනයේ තාක්ෂණ නැඹුරුව සීමා වීම
- ❑ නව උත්පාදනය සඳහා දිරි දීමක් හෝ ව්‍යාපාරික වටපිටාවක් නො වීම, සෘජු විදේශ ආයෝජන සීමා වීම.
- ❑ අනාගත වර්ධනය සංචාරක ව්‍යාපෘතින්, සේවාවන් පුළුල් කිරීමෙන් ඉදිකිරීම් වලින්, විදේශ ගත ශ්‍රමයෙන් බලාපොරොත්තු වීම.
- ❑ මෙඟ ව්‍යාපෘතිවල ප්‍රමුඛතා හා ජාතික ප්‍රමුඛතා අතර බරපතල පරතරයක් තිබීම.

- විධිමත් ජාතික ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියක්, ඒ මත ගොඩනැගුණු උපාය මාර්ගයක් නො වීම.
- දූෂණය හා යහ පාලනය බිඳ වැටීම නිසා සමාජ ප්‍රාග්ධනය දුර්වල වීම.
- සමාජ අසහනය වර්ධනය වීම.
- පරිසර දූෂණය හා සෞඛ්‍ය ප්‍රශ්න උග්‍රවෙමින් තිබීම ආදිය.

මැදි ආදායම් උග්‍ර ලෙස වෙනත් බාහිර සම්පත් (තෙල්-ගැස්, බනිස් වැනි) අති විශාල වශයෙන් නො මැතිව සාර්ථකව පරාජය කළ තායිවානය, හොංකොං, සිංගප්පූරුව හා කොරියාව මෙන් ම එය සාර්ථකව අතික්‍රමණය කරමින් සිටින මැලේසියාව, තයිලන්තය හා චීනය ද අපට ආදර්ශ ලබා දේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික විද්වතුන් පෙන්වා දී ඇති කරුණක් නම් සමාජ ආර්ථික දේහයේ ව්‍යුහාත්මක වෙනසක් සිදු කළ යුතු බව ය. එ මෙන් ම දැවෙන ආර්ථික සංවර්ධනයට බාධා එ මගින් විසඳිය යුතු බව ය. උදාහරණයක් ලෙස, දේශීය ඉතුරුම් ගත හැක. ද.දේ.නි. ප්‍රතිශතයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතුරුම් ඉහළ ගිය ද (එය සිදුව ඇත්තේ ජනගහණය වියපත් වීම සමඟ සමාජ ආරක්ෂණයක් ලෙස ය). එය සෙසු රටවලට සාපේක්ෂව අඩු අගයකි. (ශ්‍රී ලංකාව 16.9%, තායිලන්තය 30.9% මැලේසියාව 37.6%, කොරියාව 30.6%, චීනය 54%-2013) එ මෙන් ම ශ්‍රී ලංකාවේ නිවුන් වැය පරතරයක් වන වෙළඳ පරතරය හා මූල්‍ය පරතරය විසඳීමට ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු ය.

ඊළඟ ගැටලුව වන්නේ අපනයනවලට ආනයන දරන අනුපාතය යි. එය ශීඝ්‍රයෙන් අඩුවෙමින් ඇත. (උදාහරණයක් ලෙස 1996 දී 80% ක් වූ අපනයන /ආනයන අනුපාතය 2012 වන විට 50% දක්වා දරුණු ලෙස අඩු වී තිබේ. මෙයින් සිදු වන බරපතළ ප්‍රශ්න ලෙස විද්වතුන් දක්වන්නේ මූල්‍ය පරතරය හා මුදල් සැපයුමට බාධා ඇති වීම, ඉතා ඉහළ ණය ගෙවීම් ප්‍රමාණය (ආණ්ඩුවේ ආදායමට වඩා ආණ්ඩුවේ ණය ගෙවීම් අනුපාතය වැඩි ය. එය අධ්‍යාපනයට හා සෞඛ්‍යයට වියදම් කරන ප්‍රමාණය මෙන් (වෙන් වෙන්ව) හත් ගුණයකි) එ මගින් අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍යය හා තාක්ෂණයට වියදම් කිරීම සීමා වී තිබේ. විදේශ වෙළඳාම් පරතරය නිසා වර්ධනයට බාධා මෙන් ම විදේශ මුදල්වල වටිනාකම ඉහළ යාමට ද එ මගින් විදේශ ණය ගොඩගැසීම ද සිදුවන බව ය. මේ නිසා ඉහත කී රටවලින් ද ආදර්ශය ගෙන, ශ්‍රී ලංකාව ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම් ආර්ථික ක්ෂේත්‍රයේ සිදු කළ යුතු වෙයි.

බලශක්ති අය ක්‍රමය

වෙළඳ පොළ මිල ගණන් අනුව බලශක්ති අය ක්‍රමයක් විනිවිදින ලෙස සැකසීම. සම්පත් හා බලශක්තිය වෙළඳ පොළ සමඟ ක්‍රියාත්මක කිරීම.

ව්‍යාපාරික ප්‍රමුඛතාවය - ආනයන පිළිබඳ දැනුම හා ආනයන ආදේශක දිරිගැන් වීම හා අපනයන සඳහා නව ගෝලීය වෙළඳ පොළ හඳුනා ගැනීම.

- අනාගත ප්‍රවණතාවය - ඉතුරුම් වැඩි කිරීම, ඵලදායීතාවය සඳහා ආයෝජනය
- කළමනාකරණය - නිවැරදි උද්ධමන දත්ත හා එය කළමනාකරණය, තිරසර මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය
- ආණ්ඩු ක්‍රමය හා නායකත්වය - දූෂණයට තිත කැබෙන විවෘත තොරතුරු දැන ගැනීමේ අයිතිය ඇති, වෘත්තීය මට්ටමේ මැදිහත්වීමක්.

නවෝත්පාදනය හා දැනුම් ආර්ථිකය ගොඩ නැංවීම

නව සම්භව්‍ය ආර්ථික සිද්ධාන්තකරුවන් බොහෝ දෙනෙකු ගේ අදහස වූයේ භෞතික සම්පත් හා ශ්‍රමය වැඩි දියුණු කිරීම මගින් වර්ධනය ළඟා කර ගත හැකි බව ය. නමුත් අන්තර්ජාය නැතහොත් ඇතුළතින් ම හටගන්නා වර්ධනය විශ්වාස කරන නව ආර්ථික සිද්ධාන්තකරුවන් කියන්නේ, දැනුම, තාක්ෂණය හා නව උත්පාදනය වර්ධනය සඳහා මූලික බව ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ නිෂ්පාදන ශ්‍රිතය හා අප ගේ ධාරිතාව වැඩි කරලීම සඳහා අප විසින් නිශ්චිත ලෙස හඳුනාගත් ක්ෂේත්‍රවල ආයෝජනය කළ හොත් දැනට පවතින 6.7% ක සීමාව 10% දක්වා වුව පුළුල් කළ හැකි බව, ඒ පිළිබඳව අධ්‍යයනය කළ, මහාචාර්ය කොළඹගේ නිගමනය කරයි. ඔහුට අනුව වසර 10 ක් 0.1% සිට 3% දක්වා තෝරා ගනු ලැබූ ක්ෂේත්‍රවල තාක්ෂණ පර්යේෂණයට ආයෝජනය කළ හොත් තුන් වැනි වසරේ සිට ආර්ථිකය 7% සිට 10% දක්වා වර්ධනය වේගයන් ලබාගනු ඇතැ යි අපෝහනය කර ඇත. වසර 1-3 කාලය තුළ සුළු වශයෙන් ද, වසර 4-6 කාලය තුළ 15% ක් පමණ ද, වසර 7 කට පසු 25% දක්වා ද වර්ධනය පර්යේෂණ තුළින් ලබාගත හැකි බවත් එ මගින් ඉහතින් සඳහන් කළ මූල්‍යමය හා ආර්ථිකමය ව්‍යාධීන් සුව කළ හැකි බවත් ප්‍රකාශ වේ.

මෙය සත්‍යයක් ලෙස පෙනී යන්නේ ශ්‍රී ලංකාවට සමාන ජනගහණයක් හා පිහිටීමක් සහිත තායිවානය ලබාගත් වර්ධනය සලකා බලද්දී ය. ශ්‍රී ලංකාව 2013 දී ඩොලර් බිලියන 66 ක ආර්ථිකයක් සමග 2020 වන විට ඩොලර් බිලියන 150 ක ආර්ථිකයක් බවට පත්වීමට බලාපොරොත්තු තබා ඇත. එහි දී 2013 දී ද.දේ.නි. 31% දායකත්වය දැරූ කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රය 33.3% දක්වා වැඩි කිරීම අපේක්ෂා කෙරෙයි.

තායිවානය හි 1962 දී ඒක පුද්ගල ආදායම ඩොලර් 170 ක් විය. එවිට ශ්‍රී ලංකාවේ එය ඩොලර් 250 ක් විය.

	ශ්‍රී ලංකාව 2013	තායිවානය 1981
ද.දේ.නි.	ඩො.බි. 66	ඩො.බි. 84
ඒ.පු.ආ.	ඩො.බි. 3,280	ඩො.බි. 4,128
දායකත්වය	කෘෂි - 11% කර්මාන්ත - 31% සේවා - 58%	කෘෂි - 15% කර්මාන්ත - 41% සේවා - 44%

තායිවානය - නිෂ්පාදන			
1981		2011	
ඇගලුම්	23%	ඇගලුම්	2%
ඉලෙක්ට්‍රොනික	5%	ඉලෙක්ට්‍රොනික	59%
රසායන	6%	රසායන	8%

මෙයින් පෙනී යන්නේ තායිවානය (1981 -2011) තිස් වසරක කාලය තුළ නිෂ්පාදය පස් ගුණයක් කරගෙන ඇත්තේ ඉලෙක්ට්‍රොනික ව්‍යාපාර මගින් බව ය. මෙය ශ්‍රී ලංකාවට ද ආදාළ ය. ඉලෙක්ට්‍රොනික තාක්ෂණය පමණක් නොව අද වන විට විවිධ තාක්ෂණ ගණනාවක් වර්ධනය වී තිබේ. තොරතුරු තාක්ෂණය, නැනෝ තාක්ෂණය, ජීව තාක්ෂණය, ස්නායු යන්ත්‍ර තාක්ෂණය මෙන් ම නිෂ්පාදන හා අලෙවිය සඳහා සයිබර් අවකාශය ද විවෘත වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාව කළ යුත්තේ ගෝලීය වෙළඳ පොළ ඉලක්ක කර ගනිමින් මේ තාක්ෂණයන් වර්ධනය කිරීම ය.

සිංගප්පූරුව

සිංගප්පූරුව සිය පිහිටීමේ උපාය මාර්ගික වැදගත්කම සිය ආර්ථික වර්ධනයට යොදා ගත්තා සේ ම මැදි ආදායම් තත්වයෙන් ඉහළ ආදායම් තත්වයට ද එ තැනින් අධි ආදායම් තත්වයට ද පත් වූයේ නිශ්චිත තාක්ෂණික සැලසුමක් සහිතව ය.

එය 1960-1969 අතර ශ්‍රමය සාධක කර ගෙන ගෝලීය තරගකාරීත්වයට මුහුණ දුනි. ඒ කාලය තුළ ගෝලීය නාවුක, ගුවන්, වාණිජ, බලශක්ති කේන්ද්‍රයක් ලෙස එය වර්ධනය විය. 1970-79 තුළ ශ්‍රම ඵලදායිතාව ඉහළ නැංවිණි. ඛනිජ තෙල් හා රසායන ක්ෂේත්‍රවලට ඇතුළු විය. කුසලතාවය පදනම් කරගත් පාලන ක්‍රමයක් හා කළමනාකරණ ක්‍රමවේද හඳුන්වා දුනි. එක විට අධිතාක්ෂණ නිමැවුම් (තායිවානය) හා වාණිජ කේන්ද්‍රයක් (හොංකොං) වීම මගින් සිංගප්පූරුව ලෝක ආර්ථික කේන්ද්‍රයක් විය.

1970-80 තුළ සිංගප්පූරුව සිය වරාය හා ගුවන් තොට වාණිජ කේන්ද්‍රයන් ලෙස ගොඩනැංවිණි. සිංගප්පූරුව 1980-89 කාලය තුළ කාර්යක්ෂමතාවය නැංවීම

පිණිස ආයෝජන යොදා ගත්තේ ය. එහි දී ජපානයේ කාර්යක්ෂමතාවය දර්ශක එයට ආදර්ශය විය.

1990-99 තුළ තාක්ෂණය වර්ධනය කෙරිණි. තාක්ෂණ පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රයට විධිමත් පස් අවුරුදු සැලසුම් තුනක් (1991-95 හා 1996-2000) සකස් කර ආයෝජනය සිදු කෙරිණි. වසර 2000න් පසු දැනුම් ආර්ථිකය කරා යොමු විය. එය ඉලක්ක කර ගනිමින් මැදි කාලීන (පස් අවුරුදු) සැලසුම් ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී.

ශ්‍රී ලංකාවට අවශ්‍ය වන්නේ ද මෙවැනි ම සැලැස්මක් හා වැඩපිළිවෙලකි. මෙගා-ඩිල් මගින් දැනුම් ආර්ථිකයක් හෝ නවෝත්පාදනයක් බිහිකළ නො හැකිය.

www.champikaranawaka.lk

